

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ REHBER ÖĞRETMENLERİNİN ROL
ALGILARI, TEKNOLOJİ KOÇLUĞU VE MESLEKİ SORUNLARI
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATMA ALDEMİR

OCAK

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ REHBER ÖĞRETMENLERİNİN ROL
ALGILARI, TEKNOLOJİ KOÇLUĞU VE MESLEKİ SORUNLARI
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Fatma ALDEMİR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI**

Danışman

Doç. Dr. FATİH SALTAN

**AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

OCAK 2024

OCAK 2024

BİLGİSAYAR VE
ÖĞRETİM
TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI

FATMA ALDEMİR

Yüksek Lisans Tezi Kabul ve Onay Sayfası

Fatma ALDEMİR tarafından hazırlanan “Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenlerinin Rol Algıları, Teknoloji Koçluğu Ve Mesleki Sorunları Açısından İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Fatih SALTAN

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Başkan: Doç. Dr. Volkan KUKUL

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Doç. Dr. Kürşat ARSLAN

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Dokuz Eylül Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 05/01/2024

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Doç. Dr. Ümit YILDIRIM

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Fatma ALDEMİR

05/01/2024

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ REHBER ÖĞRETMENLERİNİN ROL ALGILARI, TEKNOLOJİ
KOÇLUĞU VE MESLEKİ SORUNLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

Fatma ALDEMİR

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ocak 2024

ÖZET

Günümüzde, bilişim teknolojilerinin (BT) eğitimdeki önemi hızlı şekilde artmaktadır. Eğitimde teknolojinin varlığı ile bu konuda rehber olabilecek bireylere ihtiyaç duyulabilmektedir. Bu noktada görev sorumluluklarından dolayı BTR öğretmenlerin bu rol için uygun oldukları anlaşılabilir bir durumdur. Bu araştırma ile okullarda ihtiyaç duyulan bir konumda yer alan BTR öğretmenlerinin, bulundukları kuruma, öğrenci ve öğretmenlere daha nasıl yararlı olabileceklerinin de ortaya çıkarılması adına BTR öğretmenlerin okullardaki rol algıları, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Nicel araştırma kısmında BTR öğretmenlerin rol algıları ve teknoloji koçluk düzeylerini ölçmek için 253 BTR öğretmene iki ölçek uygulanmıştır. Ölçek sonuçları SPSS ile analiz edilmiştir. Nitel araştırma kısmında BTR öğretmenler ve idari yönetim-branş öğretmenlere uygulanmak için araştırmacı tarafından hazırlanan iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler BTR öğretmen, idari yönetim ve branş öğretmenleri kapsamakla birlikte toplam 80 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yüz yüze ses kaydı ya da çevrimiçi konferans aracılığı ile yapılmıştır. Analizler sonucunda 10 araştırma sorusuna yanıt aranmıştır. Sonuç olarak BTR öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeylerine bakıldığında branşı BT öğretmeni olan katılımcıların ortalamalarının diğer branşlardan daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin, rol algı ve teknoloji koçluğu düzeyi ortalamalarının yüksek olduğu ve cinsiyet açısından farklılığa bakıldığında kadınlar lehine anlamlı olduğu görülmüştür. BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkında BTR öğretmenlerden, idari yönetimden ve branş öğretmenlerden alınan görüşlerin ortak noktası olarak, BTR öğretmenlerin en çok görev sınırlarının net olmaması, teknik donanım desteğinin yetersiz olması, görevi dışında beklentilerin yüksek olması, çalışma saat ve şartların demotive edici olması ve idari işlerin, görevi gibi algılanması en belirgin mesleki sorunlar olarak belirlenmiştir. BTR öğretmenliğinin resmi bir kadrosunun olmaması ile görev sınırların çizilememesi, BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu konuda yapılabilecek düzenlemeler ile BTR öğretmenliği görevi yürüten öğretmenlerin, mesleki sorunlarının önüne geçebileceği düşünülebilir.

Sayfa Adedi : 130

Anahtar Kelimeler : Bilişim teknolojileri rehber öğretmen rol algısı, Teknoloji koçluğu,
Mesleki sorun

Danışman : Doç. Dr. Fatih SALTAN

EXAMINATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES GUIDANCE TEACHERS IN
TERMS OF ROLE PERCEPTIONS, TECHNOLOGY COACHING AND
PROFESSIONAL PROBLEMS

(M. Sc. Thesis)

Fatma ALDEMİR

AMASYA UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

January 2024

ABSTRACT

Today, the importance of information technologies (IT) in education is rapidly increasing. With the presence of technology in education, there may be a need for individuals who can guide in this regard. At this point, it is understandable that ICT teachers are suitable for this role due to their job responsibilities. With this research, it was aimed to determine the relationship between the role perceptions, technology coaching, and professional problems of ICT teachers in schools in order to reveal how ICT teachers, who are in a position of need in schools, can be more beneficial to the institution, students and teachers. Mixed method was used in the study. In the quantitative research part, two scales were applied to 253 ICT teachers to measure the role perceptions and technology coaching levels of ICT teachers. Scale results were analyzed with SPSS. In the qualitative research part, two separate semi-structured interview forms prepared by the researcher were used to be applied to ICT teachers and administrative management-branch teachers. The interviews were conducted with a total of 80 teachers, including ICT teachers, administrative management and branch teachers. Interviews were conducted face-to-face via audio recording or online conference. As a result of the analysis, answers to 10 research questions were sought. As a result, when the technology coaching levels of ICT teachers are analyzed, it is revealed that the averages of the participants whose branch is IT teacher are higher than the other branches. It was seen that the average of role perception and technology coaching levels of the ICT teachers participating in the research were high and the difference in terms of gender was significant in favor of women. As the common point of the opinions received from ICT teachers, administrative management and branch teachers about the professional problems of ICT teachers, it was determined that the most prominent professional problems of ICT teachers are the lack of clear task boundaries, insufficient technical equipment support, high expectations outside of their duties, demotivating working hours and conditions, and perception of administrative work as their duties. The lack of an official staff and the inability to draw the boundaries of duties may cause the emergence of professional problems of ICT teachers. With the regulations that can be made in this regard, it can be thought that the professional problems of teachers who work as ICT teachers can be prevented.

Number of pages : 130

Keywords : Role perception of information technologies teachers, Technology coaching, Professional problem

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Fatih SALTAN

ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın planlanmasında, yazılmasında ve tez sürecimin her aşamasında, lisans eğitiminde ve makale çalışmalarımda bilgi ve tecrübesi ile rehber olan tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Fatih SALTAN'a çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitiminde, bildiri ve makale çalışmalarımda bilgi ve tecrübesini esirgemeyen fırsatların peşinden gitmeme yardımcı olan Sayın hocam Prof. Dr. Recep ÇAKIR'a teşekkür ederim.

Yüksek lisans çalışmaları sürecimde her türlü desteği ile yanımda olan sevgili eşim İlker'e teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca desteklerini sürekli hissettiğim annem, babam, ablam ve erkek kardeşime teşekkür ederim.

Varlıklarıyla beni güçlü kılan ve süreçte kendilerince destek olan dünyadaki en kıymetlilerim oğlum Eymen ve kızım Eslem'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ ve TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. Kurumsal Çerçeve Açıklamaları.....	5
2.1.1. Eğitimde bilişim teknolojileri	5
2.1.2. Bilişim teknolojileri rehber öğretmenliği.....	5
Tarihçesi	5
Bilişim teknolojileri rehber öğretmen görevleri	7
2.1.3. Öğretmenlerde rol algı	8
2.1.4. Teknoloji Liderliği kavramları ve ISTE Standartları.....	8
2.2. İlgili Araştırmalar.....	9

2.2.1. Bilişim teknolojileri ve bilişim teknolojileri rehber öğretmenler ile ilgili araştırmalar.....	9
2.2.2. Öğretmenlerin teknoloji koçlukları ile ilgili araştırmalar	12
2.2.3. BT ve BTR öğretmenlerin mesleki sorunları ile ilgili araştırmalar	14
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	20
3.1. Araştırmanın Deseni	20
3.1.1. Araştırma soruları	21
3.2. Evren ve Örneklem	21
3.2.1. Nicel çalışma grubu	21
3.2.2. Nitel çalışma grubu	24
3.3. Veri Toplama Araçları	27
3.3.1. Nicel veri toplama araçları	27
3.3.2. Nitel veri toplama araçları	28
Bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeği	28
Bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeği	28
3.4. Veri Toplama Süreci	29
3.4.1. Nicel Veri Toplama Süreci	29
3.4.2. Nitel veri toplama süreci	29
3.3. Verilerin Analizi	30
4. BULGULAR.....	32
4.1. Nicel Bulgular	32
4.1.1. BTR öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki algıları ve teknoloji koçluk düzeyleri ne seviyededir?	32
BTR öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki algıları	32
BTR öğretmenlerin Teknoloji Koçluk Düzeyleri.....	33

4.1.2. BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri cinsiyet, hizmet yılı, BTR hizmet yılı, mezuniyet ve branş açısından farklılaşıyor mu?.....	33
BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri cinsiyet açısından farklılaşıyor mu?.....	33
<i>BTR öğretmenlerin rol algı düzeyleri cinsiyet açısından farklılaşıyor mu?</i>	33
<i>BTR öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeyleri cinsiyet açısından farklılaşıyor mu?</i>	34
BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri hizmet yılı açısından farklılaşıyor mu?.....	35
BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri BTR hizmet yılı açısından farklılaşıyor mu?.....	37
BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri mezuniyet açısından farklılaşıyor mu?.....	37
<i>BTR öğretmenlerin rol algı düzeyleri mezuniyet açısından farklılaşıyor mu? 37</i>	
<i>BTR öğretmenlerin teknoloji koçlukları düzeyleri mezuniyet açısından farklılaşıyor mu?</i>	38
BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri branş açısından farklılaşıyor mu?.....	39
4.1.3. BTR öğretmenlerin rol algıları ile teknoloji koçlukları arasında ilişki var mıdır?	41
4.1.4. BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeylerini ne kadar yordamaktadır?.....	42
4.2. Nitel Bulgular.....	42
4.2.1. BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkında görüşleri nelerdir?.....	43

Sayfa

4.2.2. İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?	71
4.2.3. Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?	84
5. TARTIŞMA	106
5.1. Nicel Araştırma Katılımcılarının Profiline Dayalı Sonuçlar	106
5.2. Birinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması	107
5.3. İkinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması	107
5.4. Üçüncü Alt Problem Bulgularının Tartışılması	109
5.5. Dördüncü Alt Problem Bulgularının Tartışılması	109
5.6. Nitel Araştırma Katılımcılarının Profiline Dayalı Sonuçlar	110
5.7. Beşinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması	110
5.8. Altıncı Alt Problem Bulgularının Tartışılması	113
5.9. Yedinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması	114
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	114
6.1. Sonuçlar	114
6.2. Öneriler	116
KAYNAKLAR	121
EKLER	125
EK-1: Görüşme Formu	126
EK-2: Görüşme Formu	127
EK-3:	Ölçek
İzni	128
EK-4:	Ölçek
İzni	129

ÖZGEÇMİŞ

.....130

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. BTR öğretmenlere ait istatistiki veriler	22
Çizelge 3.2. Nicel araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin demografik bilgileri.....	22
Çizelge 3.3. Nitel araştırmaya katılan idarecilerin demografik bilgiler.....	24
Çizelge 3.4. Nitel araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin demografik bilgiler.....	25
Çizelge 3.5. Nitel araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgiler	26
Çizelge 3.6. Normallik testi değerleri	30
Çizelge 4.1. Katılımcılara göre bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeğinin alt boyutların ortalama değerleri	32
Çizelge 4.2. Katılımcılara göre bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeği alt boyutların ortalama değerleri	33
Çizelge 4.3. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeği alt faktörlerinin cinsiyete göre değişim değerler.....	34
Çizelge 4.4. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeği alt faktörlerinin cinsiyete göre değişim değerler.....	34
Çizelge 4.5. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin hizmet yılına göre betimsel değerleri.....	35
Çizelge 4.6. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin hizmet yılına göre incelenmesi	36
Çizelge 4.7. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin BTR hizmet yılına göre betimsel değerleri.....	37
Çizelge 4.8. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeğinin alt faktörlerinin mezuniyet durumuna göre t-testi bulguları	37
Çizelge 4.9. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeğinin alt faktörlerinin mezuniyet durumuna göre t-testi bulguları	38

Çizelge 4.10. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin branşa göre betimsel değerleri..... 39

Çizelge 4.11. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin branşa göre incelenmesi 40

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.12. BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluk düzeylerinin branş açısından anlamlılık verileri.....	40
Çizelge 4.13. BTR öğretmenlerinin rol algı ve teknoloji koçluğu düzeyleri arasındaki ilişki değerleri	41
Çizelge 4.14. Doğrusal regrasyon test bulguları	42
Çizelge 4.15. BTR öğretmenlerin BTR öğretmenliği hakkında görüşleri	43
Çizelge 4.16. BTR öğretmenlerin, BTR öğretmenliği görevinin etkileri hakkında görüşleri.....	46
Çizelge 4.17. BTR öğretmenlerin beklentileri ve okula katkıları hakkında görüşleri	50
Çizelge 4.18. BTR öğretmenlerin okuldaki rolleri hakkında görüşleri	53
Çizelge 4.19. BTR öğretmenlerin avantajları hakkında görüşleri	54
Çizelge 4.20. BTR öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar hakkında görüşleri.....	60
Çizelge 4.21. İdari yönetimin BTR öğretmen görevlendirmeleri hakkında görüşleri	71
Çizelge 4.22. İdari yönetimin beklentileri ve BTR öğretmenlerin katkıları hakkında görüşleri	74
Çizelge 4.23. İdari yönetimin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşleri	78
Çizelge 4.24. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkında görüşleri ...	81
Çizelge 4.25. Öğretmenlerin beklentileri ve BTR öğretmenlerin katkıları hakkında görüşleri	83
Çizelge 4.26. Öğretmenlerin Beklentileri ve BTR Öğretmenlerin Katkıları Hakkında Görüşleri	92
Çizelge 4.27. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşleri.....	98
Çizelge 4.28. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin rolleri hakkında görüşleri	103

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Problem durumu	20
Şekil 4.1. Nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar	42
Şekil 4.2. BTR öğretmen mesleki sorunlarının nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar	43
Şekil 4.3. BTR öğretmenlerin kendince rolleri	54
Şekil 4.4. En sık ifade edilen BTR öğretmen sorunları	70
Şekil 4.5. İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşüncelerinin nitel analizine ilişkin alt başlıklar	71
Şekil 4.6. İdari Yönetim tarafından BTR Öğretmenlerin Rollerini	82
Şekil 4.7. Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşüncelerinin nitel analizine ilişkin alt başlıklar	83
Şekil 4.8. Öğretmenler tarafından BTR öğretmenlerin rolleri	104

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, yanda açıklamaları verilmek üzere aşağıda listelenmiştir.

Kısaltmalar	Açıklama
BT	Bilişim Teknolojileri
BTR	Bilişim Teknolojileri Rehber
EBA	Eğitimde Bilişim Ağı
EĞİTEK	Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
ISTE	International Society for Technology in Education
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Müdür Y.	Müdür Yardımcısı
ÖBA	Öğretmen Bilişim Ağı
PC	Personal Kompüter
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

1. GİRİŞ

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları ifade edilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Teknolojinin hızına yetişilmesinin zor olduğu şu zaman diliminde Bilişim Teknolojileri (BT) kullanım yetkinliğine sahip bireyler, eğitimde bir önemli yere sahiptir. Günümüz teknolojisi ile her gün yeni gelişen durumları takip etmek, derslerde uygulama imkânı bulmak kolay değil ancak eğitimin ayrılmaz bir durumudur da. Çünkü bilgi toplumunda bir zorunlulukta bilişim teknolojilerinin eğitimle ilişkilendirilmesi ve üzerinde durulması gereken bir durum olduğudur (Aktı Aslan ve Durukan, 2018; Seferoğlu, 2007). Bilişim teknolojileri, sınıflardaki öğrenme ortamlarını dönüştürüyor ve yapısal rol algılarını şekillendiriyor. Geleneksel öğretmen rollerine ek olarak, bilişim teknolojileri rehber öğretmen rolü ortaya çıkmıştır. Bu rol, öğretmenlerin ülkelerindeki dijital okuryazarlıklarını geliştirmelerine rehberlik etme, kapsamlı etkili bir şekilde eğitime entegre etme ve teknolojiyi güvenli ve etik bir şekilde kullanmalarını sağlama gibi sorumlulukları içermektedir (MEB, 2016).

Eğitimin parçası olan her bireyin eğitim teknolojilerini tanıması ve dersine aktarması beklenmektedir. Bu noktada BTR (Bilişim Teknolojileri Rehber) öğretmenleri eğitimin tüm paydaşlarına rehberlik etmede görevlendirilmiştir. Öğretmenlerin teknolojiyi verimli kullanması beklentisi BTR öğretmenlerin okuldaki rollerine şekil vermektedir.

BTR öğretmenlerin okullarda yürüttükleri görev sorumluluk ve özverili çalışmalar okuldaki pozisyonunu belirlemede bir kıstas olabilir. Okul kültürünün BTR öğretmenin görevini yürütmesinde etkisi de olduğu düşünülebilir. Bu noktada BTR öğretmenlerin rol algıları araştırılması gereken bir alan olmaktadır.

Bilişim teknolojilerinin eğitimin ayrılmaz parçası olması, öğretmenlere yeni beceriler kazandırma ve teknoloji entegrasyonunu destekleme olanağı ortaya çıkarmıştır. Teknoloji koçluğu, öğretmenlerin doğru teknolojiyi bulması, sonuçta etkili bir şekilde kullanılması ve

öğretim pratiklerini güncellemek için rehberlik edilme görevidir. FATİH projesi ile birlikte rehberlik görevi teknoloji liderliği ya da diğer adıyla teknoloji koçluğu becerisiyle doğrudan ilgili hale gelmiştir (Aktı Aslan ve Duruhan, 2018). Bu konuda ülkemizde bu görevi üstlenen birey BTR öğretmenlerdir. Bu yüzden okullarda BTR öğretmenleri olması ve rehberlik yapması önem arz etmektedir.

BTR öğretmenlerin okullardaki konumları açısından incelendiğinde öğretmenlerin, öğrencilerin ve idari yönetimin destek alabileceği bir birim olarak görülebilir. Bu noktada BTR öğretmenlerin okuldaki pozisyonlarına göre rol algıları incelenebilecek bir konu halini almıştır. Aynı zamanda BT alanındaki rehberlik başlığı altında yer alabilecek teknoloji koçluğu kavramı yine BTR öğretmenini ilgilendirebilen bir alan olmuştur.

Öğretmenlik, bir dizi zorluğu ve sorumluluğu içeren karmaşık bir meslektir. Her alanda olduğu gibi öğretmenlerde kendi branşları ve okuldaki konumlarına özgü mesleki sorunlar yaşayabilmektedir. BTR öğretmenlerinde farklı etkenlerden kaynaklı mesleki sorunları var olmaktadır. Ülkemizde genellikle BT öğretmen sayısı ve okul kadrolarından kaynaklı tek öğretmenin olması iki görevi de üstlenmelerine neden olabilmektedir. Bir kişinin iki görevi yürütmesi ister istemez motivasyon düşüklüğü ve mesleği sorunlara neden olmaktadır. Bir de branş dışı BTR olarak görevlendirilen öğretmenler olup onların da Bilişim Teknolojileri mezunu olan BTR ile aynı durumları yaşayıp yaşamadıkları noktasında aydınlatılmaya gerek duyulmaktadır. Branş dışı BTR olarak görevlendirilen öğretmenlerin sorunları, teknoloji koçlukları ve rol algıları konusunda literatürde çalışmaya rast gelinmemiştir. Bu noktada çalışma özgün ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Değişen zaman şeridinde eğitim teknolojilerinin kâğıt kaleminden dijital ortamlara taşınması ile öğretmenlerin pedagojik alan bilgisi üzerine teknoloji kullanma becerisi eklenmiş ve artık Bilişim Teknolojileri eğitimin parçası haline gelmiştir. Eğitimin bir ayağının teknoloji olması öğrenme ortamlarını üç temel (içerik, pedagoji ve teknoloji) unsur üzerine oturtmuştur. Mishra ve Koehler (2006) teknolojinin bilinçli pedagojik kullanımı üzerine yaptığı çalışmada Teknolojik Pedagojik İçerik Bilgisi modeli ile öğrenme ortamlarının üç temel unsurunun arasındaki etkileşimi ortaya koymaya çalışmıştır. Bu modelinde

desteklediği gibi artık teknolojinin öğrenme ortamında verimli kullanılması ve öğrenme ortamlarının desteklenmesi gerekmektedir. Böylece bir teknoloji liderine ihtiyaç duyulmuştur.

Teknolojinin 90'lı yıllarda hayatımızın akışına eşlik etmesiyle yeni kuşakları bu konuda hazırlama, yetiştirme ve topluma liderlik etme görevi bilgisayar öğretmenlerine verilmiştir. Liderlik görevi alan bilgisayar öğretmenleri “formatör” olarak isimlendirilmiştir. Teknolojinin hızına eşlik etmeye çalışan bilgisayar öğretmenleri zamanla Bilişim Teknolojileri Öğretmeni adını almış; liderlik görevlerini yürütmesi için de Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmeni unvanını almıştır. Okullarda görev ve sorumlulukları yönerge ile belirlenmiş en az sekiz etkileşimli tahtanın var olduğu okullarda görevlendirme yapılmıştır. Okullarda görev yapan BTR öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının yanı sıra birçok alanda tecrübe ve becerilerinden yararlandığı bilinmektedir. İşte bu noktada araştırmamızın amacı; BTR öğretmenlerinin daha verimli çalışabilmeleri bulundukları kuruma, öğrenci ve öğretmenlere daha nasıl yararlı olabileceklerinin de ortaya çıkarılması adına BTR öğretmenlerin okullarda rol algıları, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunları arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın okullarda BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunlarını çeşitli yönlerden ortaya koymaya çalışmakta olup literatürde BTR öğretmenlere yönelik çalışmaların sınırlı olması, özellikle branş dışı görevlendirilen BTR öğretmenler hakkında ve rol algı, teknoloji koçluğu, mesleki sorunları değişkenlerinin birlikte araştırıldığı bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

BTR öğretmenlerin branş ve branş dışı olarak kendi rol algıları, teknoloji koçluk becerileri, idare ve öğretmenler tarafından BTR öğretmenler hakkında rol algıları, teknokoçluk hakkında düşünceleri ve mesleki sorunlarının ayrıntılı olarak araştırılması literatüre büyük katkı sağlayacağından önem arz etmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmada araştırma sorularına katılan öğretmenlerin ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevaplarının gerçek duygu ve düşüncelerini yansıttığı kabul görülmüştür.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, 2022-2023 yılında görev yapan Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri, branş öğretmenleri ve okul idaresinin iki ölçek ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu alanda kurumsal çerçeve ve bu alanda yapılan çalışmalar yer almaktadır.

2.1. Kurumsal Çerçeve Açıklamaları

Bu alanda eğitimde bilişim teknolojileri, bilişim teknolojileri rehber öğretmenliği, öğretmenlerde rol algısı, teknoloçluk, teknoloji liderliği kavramları ve ISTE Standartları hakkında açıklamalar yer almaktadır.

2.1.1. Eğitimde bilişim teknolojileri

Eğitimde bilişim teknolojileri, bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim parçalarına entegre edilmesi ve kullanılmasının desteklenmesi anlamına gelir. Bilişim teknolojileri, öğrenme deneyimini zenginleştirmek, daha etkili bir şekilde öğrenmeyi sağlamak ve eğitim süreçlerini daha verimli hale getirmek amacıyla kullanılır. Bilişim teknolojileri, bilgiyi elde etme, süreci desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanılan çeşitli araçlar (bilgisayarlar, tabletler, etkileşimli tahta vb.) ve uygulamadaki tüm durumları kapsayan bir kavramdır (Güvenen, 1998). Bu teknolojinin eğitimde kullanımında süreci destekleyen ve rehber rolünü üstelenen BTR öğretmenlerdir.

2.1.2. Bilişim teknolojileri rehber öğretmenliği

Tarihçesi

Hayatımızın her alanında BT kullanımı bir gereklilik haline gelmiş ve eğitim ortamları da bu yeterlilikleri kazandırmayı amaçlayan alanlardan biri olmuştur. Teknolojinin yeşerdiği alanlardan biri olan eğitim ortamlarında BT kullanım becerisini aktarma görevi Bilişim Teknolojileri öğretmenlerine verilmiştir. BT öğretmenleri ülkemizde 90'lı yıllarda hizmet içi eğitim ile eski adıyla bilgi teknolojileri formatör öğretmenleri olarak yetiştirilmiştir (Kabakçı ve Odabaşı, 2007). 1998 yılında ise üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü açılmaya başlanmış ve mezun olanları Bilgi Teknolojileri formatör öğretmeni olarak görev almalarında öncelik verilmiştir

(Şahinkaya, Kelleci ve Şahinkaya, 2013). 15/03/1993 tarih ve 2378 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan “Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumlarında Bilgisayar Laboratuvarlarının Düzenlenmesi ve İşletilmesi ile Bilgisayar Koordinatör Öğretmenlerinin Görevleri Hakkındaki Yönerge” ye göre Bilgi Teknolojileri Formatör öğretmen görevleri;

- Görevli olduğu okulda bilgisayar eğitiminin ve bilgisayar destekli eğitimin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak,
- Görevli olduğu okulda öğretmenlere Bilgisayar Destekli Eğitim konusunda kısa süreli kurs veya seminer düzenlemek,
- Bilgisayar laboratuvarının devamlı kullanılabilmesi için, öğretimi yapılacak ders yazılımlarının sabit diske (Hard disk) yüklenmelerini sağlamak,
- Firmaların periyodik olarak yapması gereken bakım onarım işlerini takip etmek,
- Her yarıyıl sonunda bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitim faaliyetleri ile ilgili her türlü problemi ve genel durumu, hazır anket formları yoluyla rapor ederek Genel Müdürlüğe gönderilmesini sağlamak,
- Ders yazılımlarını ilgili dersin öğretmenleri ile inceleyerek yazılımların geliştirilmesi için önerilerde bulunmak,
- Bilgisayar dersi zümre öğretmenleri toplantısına başkanlık yapmak,
- Bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- Ders sırasında çıkabilecek kullanım problemlerini anında çözmek ve ilgili öğretmene yardımcı olmak,
- İdari ve diğer amaçlı bilgisayarların kullanımına yardımcı olmaktır (MEB, 2011),

olarak özetlenmiştir.

BT sınıfların ilköğretim okullarından kurulmasıyla Bilgisayar dersi öğretmenliğinin yanı sıra BT sınıfı bakım onarımı için BT öğretmenlerinden ve branşı BT olmayan hizmet içi eğitim almış öğretmenlerden BT Formatör öğretmeni görevlendirmeleri yapılmıştır (MEB, 2007).

Bilişim teknolojileri rehber öğretmen görevleri

2012 yılında okullarda etkileşimli tahtaların yaygınlaşması ile doğan ihtiyaçlarla beraber “BT Formatör öğretmeni” adı yerini “FATİH Projesi BT rehber öğretmeni (BTR)” kavramına bırakmıştır. BTR Öğretmenliği, FATİH projesi ile eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini, BT araçları ile öğretimi birden fazla duyu organına hitap edecek şekilde kullanımını amaçlamakla birlikte FATİH proje kapsamında kurulan donanımların, ders içeriklerinin öğretmen ve öğrenciler tarafından etkili bir şekilde kullanımının ve BT konusunda öğretmen ve öğrencilere rehberlik yapan kişi olarak tanımlanabilir (EĞİTEK, 2012). BTR öğretmenlerin görevleri özet olarak;

- BT sınıflarının amacına uygun kullanılması, kullanıma hazır halde bulunmasını sağlamak,
- BT araçlarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak, garanti takip işlemleri konusunda ilgili kişilerle işbirliği içerisinde çalışmak,
- BT sınıflarında kullanılan işletim sistemi, veri tabanı, anti virüs programı, uygulama geliştirme araçları, ders içerikleri gibi yazılımların güncel ve kullanıma hazır vaziyette bulunmasında ilgili kişilerle işbirliği içerisinde bulunmak,
- Derslerin işlenmesi sırasında BT ile ilgili karşılaşılan problemlerin çözülmesini sağlamak, çözilemeyen problemleri okul idaresine bildirmek,
- Okulunda BT araçlarının satın alınmasında gerekli belgelerin hazırlanması ve gerekli işlemlerin yapılması için kurulacak komisyonda yer almak,
- BT araçlarının derslerde etkin kullanımı hakkında okul personeline, öğretmen ve öğrencilerine çeşitli faaliyetler düzenlemek,
- BT konusundaki yarışmaları planlamak, organize etmek, yürütmek ve komisyonlarda görev almak,
- Okul web sitesini güncel tutmak,

- BT ilişkin programlarda öğrencilere rehberlik yapmak,

şeklinde belirlenmiştir (EĞİTEK, 2012). BTR görevi için Bilişim Teknolojileri mezunu öğretmenler öncelikliyen ihtiyaca göre başka branştan Bilişim Teknolojileri Rehberliği Kursunu başarı ile tamamlayan öğretmenler de belirlenebilmekte ve üzerine düşen ders görevi dışındaki saatlerde BTR öğretmeni olarak görevlendirilmektedirler (EĞİTEK, 2015).

2.1.3. Öğretmenlerde rol algısı

Bir bireyin rol algısı, rol davranışını nasıl algıladığı ile ilgilidir. Rol davranışı ise bir işte birey için belirlenen gereksinimlerdir (Acar, 2006). Bireyin rol algısını ise şu şekilde tanımlayabiliriz: belirli bir rolde (meslek, ailede bulunan, sosyal grup yetkisinin rolü, vb.) bulunduğu durumda, o rolle ilgili olarak kendi kendine yetebilecek, sorumluluklarını, beklenti ve yetkilerini nasıl algıladığını ifade eder. Rol algısı görev ve sorumlulukları nasıl değerlendirdiğine göre değişebilir. Öğretmenlerin rol algısı, eğitim sistemindeki değişimler, öğrenci çıktıları ve toplumsal beklentilere bağlı olarak değişim gösterebilir. Öğretmenlerin rol algıları kültürlerine, aile deneyimine, eğitim seviyesine, mesleğine, ortamına, kişisel değerler ve toplumsal değerler gibi durumlara bağlı olabilir.

2.1.4. Teknoloji Liderliği kavramları ve ISTE Standartları

Okullarda teknoloji kullanım konusunda bir kültürün olması ve çalışanların arasındaki işbirliğinin sağlanması önemlidir (Çoklar, 2008). Bu okul kültürünün oluşmasında teknoloji liderliği görevini üstlenmiş BTR öğretmenleri konu alanı itibarıyla bu özelliklere daha kolay erişebilmesinden dolayı etkin bir rolü olabilir. Uluslararası Eğitimde Teknolojiler Topluluğu (International Society for Technology in Education - ISTE) sivil toplum örgütü eğitimde teknoloji kullanımına yönelik iyileştirme standartları belirler (ISTE, 2022) ve bu standartlara bakıldığında da uygun olan bireylerin BTR öğretmenleri olduğu görülmektedir. ISTE (2022) eğitim liderleri için standartları şu şekilde özetlenebilir:

- teknolojiyi aktif olarak kullanan yetenekli,
- özgün ve ilgi çekici öğrenme amacıyla gerekli teknolojiye sahip olan,

- dijital vatandaşlıkta örnek olan,
- öğrenci başarısını artırmak için gerekli teknolojiyi kullanabilen,
- öğrenmeyi geliştirmek için gerekli stratejik planı işbirliği içinde yapabilen,
- sürekli gelişim için paydaşlarla iletişim içinde olan,
- dijital araçları keşfetmeye ve denemeye zaman ve mekan sağlayabilen,
- teknolojiyi geliştirme konusunda eğitimcilere destek olabilen,
- alt yapı ve sistem kurmada işbirliği içinde ekibi yönetebilen,
- öğrenme için teknolojinin etkin kullanımını destekleyen kaynakların, gelecekteki talebi karşılamak için yeterli ve ölçeklenebilir olduğundan emin olabilen,
- gizliliği ve güvenliği koruyabilen,
- öğrenmeye yönelik gelişmelerde güncel olan,
- rehberlik yapabilmek için çevrimiçi ağlara katılan,
- kişisel ve profesyonel gelişim için teknoloji kullanan,
- değişime öncülük etmek ve yön vermek, sistemleri ilerletmek ve teknolojinin öğrenmeyi nasıl geliştirebileceği konusunda sürekli iyileştirme zihniyetini desteklemek için gereken becerileri geliştirebilen, birey olmak.

Yukarıda belirtilen ISTE (2022) eğitim liderleri standartları ülkemizde BTR görev ve sorumluluklarıyla ve teknoloji koçluğu özellikleriyle örtüşmektedir.

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Dünyada bilişim teknolojileri ve bilişim teknolojileri rehber öğretmenler

Marcovitz (1998) BT koordinatörünün üç görevinden bahsetmiş (öğretmenlerin ve diğerlerinin BT kullanımı desteklemek, teknik konularla ilgilenmek, liderlik ve vizyon sağlayan 'politika yapıcı' olmak.) bu görevlerin ülkemizde BTR öğretmen görevlerine benzer olduğu görülmüştür. Örneğin BT koordinatörü, okulun teknolojik altyapısından sorumlu

olan, okulun BT kullanımını destekleyen ve okulun ortakları arasında BT görevlerini koordine eden kişi olarak tanımlanmıştır (Tondeur ve diğerleri, 2009). Devolder ve diğerlerinin (2010) yaptığı çalışmalara göre BT koordinatörlerinin okullarda farklı rolleri olduğunu belirlemiştir. Okullarda “değişim ajanı”, “yenileşme lideri”, “öğretmenlere rol model”, “teknisyen”, “BİT planlayıcısı”, “eğitimci”, “teknolojist” olarak nitelendirilmiştir (Lai ve Pratt, 2004; Devolder ve diğerleri (2010); akt. Altun T. 2012). Rodr'iguez-Miranda ve diğerlerinin (2013) çalışmasında BT koordinatörlerin görevlerini şu şekilde paylaşmıştır:

- okul idaresi tarafından verilen görevler,
- acil işlem gerektiren teknik işler ve öğretmenlere olan destek,
- okul topluluğunu hedefleyen etkinlikler.

Somekh ve diğerleri (2001) İngiliz okullarında yaptığı bir araştırmada BT koordinatörlerin, mesleki gelişim, öğrencilerin beceri düzeyleri, altyapı ve öğretme ve öğrenmeyi desteklemek için BT kullanımından sorumlu olduklarını belirlenmiştir. Birleşik Krallık'ta yapılan bir araştırmada (2002) BT koordinatörlerin en baskın görevlerinin teknik destek ve çocuklara öğrenme sürecinde destek olmak olarak belirlenmiştir. McGarr ve McDonagh (2013)'ın yaptığı çalışmada BT koordinatör öğretmenlerin rollerinin okullarda farklılık gösterdiğini, daha çok teknik bakım, onarım ve satın alma işlerine baktığını belirlemiştir. Woo ve Law (2017)'e çalışmasında BT koordinatörlerin görevleri ve rollerinin belirlendiği ve grup olarak çalıştıklarını, görevlerini belirli başlıklar altında incelediği görülmektedir. Woo ve Law (2017)'e göre BT koordinatörlerin görevleri öğretim desteği, teknik destek, öğretmen desteği, ders içerik desteği olarak görülmektedir. İsrail Milli Eğitim Bakanlığı'nın BT koordinatörleri için belirlediği görevler de şu şekildedir:

- okul müdürlerine öğretme ve öğrenmede BT kültürünü aşılama,
- öğretmenlere pedagojik yeniliği teşvik etmek,
- öğretim programını bilgisayar okuryazarlığını entegre edilmesi,
- okul portalını kurma, çalışır halde tutma,
- okul değerlendirmesinin izlenmesi konusunda okul müdürlerine rehberlik yapma,

(Ministry of Education, 2014).

Yine bakanlık ile okul arasındaki bağı oluşturan BT koordinatörlerinin idari bir iş olduğu anlaşılmaktadır (McGarr ve McDonagh, 2013). BT koordinatörlerin çok rolü ve görevi olsa da Devolder ve diğerlerine (2010) göre en baskını teknisyenlik olmaktadır.

Dünyaya baktığımızda BTR öğretmeninin görevini BT koordinatörü adı ile yapılmakta olduğu görülmektedir. Ülkemizde bilişim teknolojileri branşı dışında BTR olarak görev alınabilmekte olup İsrail’de de bu duruma benzer BT koordinatörlerin bir kısmının bilgisayar öğretmeni olmadığı, 60 saatlik kurs tamamlayarak görev aldıkları belirlenmiştir (Avidov-Ungar ve Shamir-Inbal, 2017). Bilgisayar öğretmenlerine ihtiyaç olduğu ve eksikliklerinde yerlerine bakabilecek kurs almış bireyleri yetiştirildiği çalışmada belirtilmiştir.

Hew ve Brush (2007) çalışmasında Tayvan'daki kırsal okullarda tablet öğretiminin entegrasyonu konusunda öğretmenlerin gerginliğini araştırmakla birlikte öğretmenlerin yeterinde bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını BT kullanımı ve inançlarında yeterli olmadıklarını ortaya koymuştur. Öğretmenlerin bu konuda rehberliğe ve desteğe ihtiyaç duydukları ve derslerinde kullanmaları gerektiği bir gerçektir (Skues ve Cunningham, 2013; Rogers, 2015); okullarda teknik işler ve eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgilenilmesi gerekmektedir. Böylece BT koordinatörlerine ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin BT öğretmenlerini ne olarak gördüklerini araştıran Gültepe ve Eşgi (2019) çalışmasında BT öğretmenleri için teknisyen, tamirci, idareci yardımcısı, teknik personel, teknik eleman gibi metaforlar belirlenmiş ve okulların bir kısmında BTR öğretmenin olmadığı da vurgulanmıştır. Bu çalışmada BT öğretmen sınırların belli olmadığı bu metaforlardan belli olup yöneticilerin BT öğretmenlerine yükledikleri anlamlar öğretmenlerin ellerinden geldiğince yardımcı olduklarını da göstermektedir. Bu duruma örnek olabilecek Dursun (2015) çalışmasında BT öğretmenlerinin kendi branşlarına olan metaforları incelemiş ve yanlış uygulamalardan kaynaklı yapmak zorunda kaldıkları işlerden dolayı 56 adet metafor belirlenmiştir. Bu metaforların çoğunluğu yine teknik destek kısmında yoğunlaşmış olup BT öğretmenlerin algıları derde deva olan kişi olarak düşünülmüştür.

Literatüre bakıldığında BT koordinatörlerine okullarda ihtiyaç olduğunu ve okuldaki konumlarına bakıldığında ortak rolleri fark edilmektedir. Maalesef birçok ülke BT koordinatörünü en çok teknik destek olarak görmektedir.

Aslında birçok görev ve sorumluluktan dolayı okulların da ihtiyacına göre BT koordinatör ekiplerinin oluşturulmasının BT uygulamalarının kolaylaştıracağı düşünülmektedir (Woo, 2013; Woo ve Law, 2020). Ancak ülkemizde BTR görevlendirmeleri bir okula bir öğretmen şekilden yapılmakta (EĞİTEK, 2015) olup birçok görev tek kişi üzerinden yürütülmektedir. Bu durum, BTR öğretmenlerin sorumluluklarını yerine getirmede zorlanabilecekleri bir nokta olduğu düşüncesine neden olmaktadır.

2.2.2. Öğretmenlerin teknoloji koçlukları ile ilgili araştırmalar

Öğretmenlerin teknoloji koçluğu ya da liderliği nasıl görülmekte olduğu literatürde araştırılmış aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Gökbulut ve Çoklar (2017) tarafından yürütülen araştırmada BTR öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeylerini yüksek olduğunu, ihtiyaç halinde teknolojiyi entegre edebildikleri, meslektaşlarının ihtiyaçlarında mesleki gelişim anlamında destek oldukları, dijital vatandaşlık hakkında bilgi sahibi oldukları, teknolojik konularında rehberlik ettikleri ve akademik başarının artmasında rol aldıkları sonucuna varmıştır. Bu çalışmaya paralel olarak Önal ve Kurt (2020) yaptığı çalışmada Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin teknoloji kullanımına teşvik etmede ve bilgisayar öğrenmede en çok BT koordinatörlerinden destek gördüklerini belirlemiştir. Bu çalışmada BTR öğretmenlerin diğer öğretmenlere koçluk yaptıklarını göstermektedir.

Dünyaya bakıldığında Lai ve Pratt (2004) yaptığı çalışmada BT koordinatörlerinin liderliğini incelediğinde çoğunluğun yönetici olduğu, öğretmenlerden yüksek bir konumda olduğu, BT kullanımında donanımlı ve istekli olduğu ve liderlik yaptığını belirlemiştir.

BT koordinatörlerin liderlik deneyimleri, öğrencilerin dijital işbirliği becerilerinde önemli faktördür ve koordinatörler öğrencilere proje tasarımında liderlik yapar, projelere teşvik eder

ve rehberlik eder (Blau ve diğerleri, 2020). Bu noktada BT koordinatörlerin teknoloji koçluğu görevini üstlendikleri görülmektedir. Woo (2020) 15 ülkeden BT koordinatör ile yaptığı çalışmada BT koordinatörlerin 19 iş unvanı altında çalıştığını, her birinin bir miktar öğretmenlik deneyiminin olduğu, büyük çoğunluğunun pedagojik diploması olduğunu, bir kısmının ders yükümlülüğünün olmadığı, daha çok yönetimle irtibatta olduğu ve gayri resmi görevlerinin de olduğunu belirlemiştir. BT koordinatörlerin işlerinin geneli dijital okuryazarlık eğitimi, eğitim koçluğu, inovasyon koçluğu, teknoloji koçluğu, teknoloji operasyon liderliği gibi bazılarının tek bazılarının birden fazla görevi olduğu ortaya konmuştur (Woo, 2020).

Derse girmesi gereken BT koordinatörlerin görevlerini yerine getirmede derslerin zamanlarını aldığı (McGarr ve McDonagh, 2013; Rodr'iguez-Miranda ve diğerleri, 2013) ancak Woo (2020)'e göre BT koordinatörü belirlerken bazısının derse girmenin liderliklerine faydası olacağını belirlemiştir.

Avidov-Ungar ve Shamir-Inbal (2017) çalışmada BT koordinatörlerin rollerini şu şekilde sınıflandırmıştır: Teknik yönleri, pedagojik yönleri, organizasyonel yönleri ve sistemsel değişimin lideri. Bu çalışmada görüldüğü gibi teknik yön ve pedagojik yönleri ülkemizdeki BTR kavramıyla örtüşmektedir.

Avidov-Ungar ve Hanin-Itzak (2019) çalışmada bazı BT koordinatörlerin okullarda BT liderliklerindeki görevlerin faydasını 2 türlü olarak görmektedir:

- kendilerini BT, pedagojik –teknik bilgede kendini geliştirme, ve öğretim kalitesini artırma,
- personellere talimat verebilme, kendi yetki alanlarını genişletme ve hiyerarşik iş ilerlemesi sağlama.

Wong (2008) BT koordinatörlerini müdür ve öğretmenlerin bakış açısıyla inceleme çalışmada Birleşik Krallık'ta BT koordinatör öğretmenlerin liderlik rollerinde önemli ve saygın olduğunu, öğretmenlere katkı sağladığını ancak Hong Kong'da çok değerli görülmediğini belirlemiştir. Tondeur ve diğerlerinin, (2010) Avusturalya'da yaptığı çalışmada BT koordinatörleri güçlü olduğunda, müdüründe desteğini aldığında ve okul

toplumunda görüldüğünde olumlu etki yarattığını; okulun liderliğinde ve karar verme yapısında resmi bir role sahip olduğunu belirlemiştir.

Biçer ve Koç (2019) tarafından yürütülen çalışmada yöneticilerin ve BT öğretmenlerin liderlik seviyelerini incelemiş ve BTR öğretmenlerin dijital vatandaşlık, profesyonel uygulamada mükemmellik, sistematik gelişim, vizyoner liderlik ve dijital çağ öğrenme kültürü olmak üzere belirlenen beş boyutta yöneticilerden daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Taşdemir (2018) çalışmasında okullarda teknoloji liderleri olarak BT öğretmenlerini, FATİH projesi BTR öğretmenlerini ve okul yöneticilerini görmektedirler. Kendi içinde kıyaslama yapıldığında yöneticilerin neredeyse BT ve BTR öğretmenler kadar teknoloji liderliğinde yeterli oldukları görülmektedir. BÖTE mezunu okul müdürleri ile yapılan bir çalışmada (Korumaz ve Gölçek, 2021) ise okul müdürlerinin teknoloji liderliğinde rol model oldukları ancak birçok alanda sorumlulukları olduğundan liderlikte yetersiz kaldıkları ifade edilmiştir.

Yapılan araştırmaların benzer yönleri BTR ya da BT koordinatör öğretmenlerin Teknoloji liderliklerinin varlığı görülmektedir.

2.2.3. BT ve BTR öğretmenlerin mesleki sorunları ile ilgili araştırmalar

BTR öğretmenlerin etrafındaki paydaşlarının beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesi mesleki anlamda sorunları etkileyebileceği düşünülmektedir. Ancak BT öğretmenliği ve BTR öğretmenliği kavramları arasındaki farkın net bir şekilde tüm eğitim paydaşlarına açıklanması gerekmektedir. Çünkü BTR öğretmenin görevi olmayan beklentiler BTR öğretmenler için sorun oluşturabilir.

Tebliğler Dergisi'nin 15 Mart 1993 yılında yayınlanan 2378. Sayısında Bilgisayar öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları şu şekildedir:

- Kanun- tüzük ve yönetmeliklerde belirlenen görevlerinin dışında bilgisayar koordinatör öğretmenleri ve zümre öğretmenleri ile uyum içinde çalışmak
- Dersleri dersin amaçları doğrultusunda ve ders dağıtım programlarında

- Belirlenen saatlerde bilgisayar dersliğinde işlemek
- Dersliğin bakım ve temizliğinden sorumlu olmak
- Derslikte çıkabilecek ve kendisinin çözemediği teknik problemleri bilgisayar formatör öğretmenlerine anında duyurmak
- Zümre öğretmenler toplantısında alınan kararlara göre kendisine düşen görevleri yapmak.

BTR öğretmenlerin belirtilen bu görevlerin dışında birçok iş ile meşgul oldukları çalışmalarda yer almaktadır. BT öğretmenleri ile BTR karmaşasına neden olan sorunları ve branş sorunları hakkında literatür incelenmiş ve aşağıda belirtilmiştir.

Eren ve Uluuysal (2012) BT öğretmenlerinin sorunlarını araştırdığında BT öğretmenlerinin sorunlarını şu şekilde belirlemiştir:

- çalışma saatlerinin 8.00-17.00 ya da 9-15.00 şeklinde uzun ve ikili uygulama olduğu yaz tatili ve sömestrde çalışma durumları,
- ders sayısının az olması ile gelen norm kadro sorunları,
- ders sayısı az olduğu için mecburiyetten BT formatör görevi aldıkları,
- bazı okullarda zorunlu BT formatörlüğe görevlendirildikleri bazılarında isteğe bırakıldığı.

Bahsedildiği üzere BT öğretmenlerin özlük haklarında sorunlar vardır. Bunun dışında okullarda işleri yürütmek adına bazı sorunlarında var olduğu bu çalışmada belirlenmiştir. Okullardaki yazılım/donanım yetersizlikleri ve Milli Eğitim Müdürlüğü de çözüm bulunamaması, tüm teknik işleri yapmak, okulun web sayfasını hazırlamak, fotoğraf çekmek, ses sistemini kurmak gibi teknik sorunlar; idari açıdan da işlere yardım etmek, öğretmenlerin kendi yapmaları gereken işleri de yapmak, Okulu Geliştirme Yenileme Ekibi (OGYE), IKS çalışmalarını yapmak ve okulun yürüttüğü projelere katılmak gibi beklentilerin olduğu belirlenmiştir.

Eren ve Uluuysal (2012) çalışmasında bir BT öğretmeninin şu yorumu: “Benden tüm teknik işleri yapmamı bekliyorlar. Bozulan bilgisayarı yapmamı, okula ağ kablosu döşememi, öğretmenlerin flaş belleklerinden virüs temizlememi hatta bilgisayarda yazı yazmamı bile istiyorlar.”, “Her konuda, fotoğraf makinesi, projeksiyon, tarayıcı bilgisayarın dışında eğitim öğretimde kullanacağımız tüm teknolojik cihazlarda bize ihtiyaç oluyor.” beklentilerin görev sorumluluklardan farklı olduğunu göstermektedir. BT öğretmenlerinden görev dışı beklentilerin olması BTR öğretmenlerinde aynı durumun devam etmesi BT öğretmen ve BTR öğretmen kavramlarının karışması kaçınılmaz olmaktadır. BT öğretmenlerin ile BTR öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarında bir algı yanılması olduğu görülmektedir. Branş dışı BTR öğretmenlerin, Bilişim Teknolojileri mezunu BTR öğretmenler ile aynı durumu yaşayıp yaşamadığı da araştırılması gereken başka bir noktadır.

BTR öğretmenleri olup branşı bilişim teknolojileri olanların Bilişim Teknolojileri ve Yazılım derslerinden, başka branştan olanlarda kendi branşlarında maaş karşılığı derse girme sorumlulukları vardır. Bu noktada BT öğretmenlerin kendi derslerinde yaşadıkları sorunlarında incelenmesi gerekmektedir. Çünkü BTR öğretmenlerin hem ders öğretmeni görevleri hem de BT kullanımında rehberlik görevleri vardır.

Literatüre bakıldığında BT öğretmenlerin sorunları arasında dersin önemsiz görülmesi, ders saatinin az olması, fiziki şartların ve yazılımların yetersiz olması ve bundan kaynaklı uygulama sınavlarının yapılamaması, internet sorunları, 5. ve 6. sınıflarda zorunlu olsa da yabancı dil 5. sınıfların Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi olmaması, 7. ve 8. sınıflarda seçmeli olması, ilkokulda ayrı bir dersin olmaması, ders kitabının olmayışı ve bundan kaynaklı not tutma yoluna gidilip zaman kaybı ve öğrencilerin sıkılması, ders esnasında idare tarafından öğretmenlerin çağırılması, okullarda laboratuvarların eski olması ya da hiç olmaması gibi sorunlar belirlenmiştir (Okay, 2007; Erdoğan ve diğerleri, 2010; Karal ve diğerleri, 2010; Durdukoca ve Arıbaş, 2011; Karakuş, Coşgun ve Lal, 2015; Aydın ve Horzum, 2016; Erçetin ve Durak, 2017). BT öğretmenlerinin sorunlarının mesleki tükenmişliklere neden olduğu, duyarsızlaşma oranlarının düşük olmasının hala öğretmenlerin kişisel çabaları olduğunu da göstermektedir (Korkmaz ve diğerleri, 2019).

Yeşiltepe ve Erdoğan (2013) yaptığı araştırmada BT öğretmenlerin lisans eğitimindeki elde edilen bilgilerle öğrenci kitlesinin uygun olmayışı, öğretmenlikten çok teknik eleman olarak görülmeleri, gelişen teknolojiye ayak uydurmada eğitim alma noktasında zaman, ilgi, maddi durumlar ve idare desteğinde sorunlar yaşandığını, ders saatlerinin az olmasından kaynaklı norm fazlası olma durumu, o zamanda derslerin notunun olmaması ders olan ilginin azalması öğretmen olarak hissetmeme, tatminsizlik, verimsizlik duyguları, BT formatörlüğüne zorlanmaları, aralarda öğretmenlerin sorunlarıyla ilgilenmeleri, teknik eleman gibi görülmeleri, BT öğretmeni tanımının net olmaması ve formatörlük görevlerinin BT öğretmenlerinden beklenmesi, mesainin bitmemesi, sürekli teknik destek beklentileri, okul saati dışında da telefon ile sorunların iletilmesi, BT laboratuvarlarının kapatılması, BT formatörlerin ayrı odalarının olmaması ve yöneticilerin BT öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını tam olarak bilmemeleri gibi sonuçlara varmıştır.

Dursun (2015) çalışmasında bir BT öğretmenin durumu şu şekilde özetlediği belirtmiştir: “Bilişim teknolojisi öğretmeni sönmüş mum gibidir; çünkü yapılan yanlış uygulamalar artık bu meslek grubundaki öğretmenlerin şevklerini kırmaktadır. Okulun teknolojisini yenileyen, bu konuda okul idaresine yardımcı olan bilişim teknolojisi öğretmenleri gereksiz görülmektedir”. Bu yorumla BT öğretmenlerin BTR öğretmenlerle görevlerinin karıştığı yanlış uygulamaların olduğu ve bu öğretmenlere olumsuz yansıdığı anlaşılmaktadır. Süme ve Aslan’ın (2022) çalışmasındaki BT öğretmenleri, angarya diye tabir ettikleri öğretmenlik dışı görevlerinin zaman aldığı, baskı oluşturduğu ve yapılmadığında çeşitli yaptırımlara başvurulduğunu belirtmişlerdir. Seferoğlu ve Akbıyık (2009) çalışmasında aynı görüşte öğretmenlerin yer aldığını göstermiştir. Ayrıca yöneticilerin BT öğretmenlerinden beklentilerini 21 başlık altında toplamış ve bir kısmının yöneticilerin kendi işleri ve BTR öğretmen görevleri olduğu görülmektedir. Bu çalışmada da BT ve BTR öğretmen görev sorumluluklarının yöneticiler tarafından tam bilinmediği görülmekte ve bundan kaynaklı motivasyon eksikliği ve angarya ortaya çıkmaktadır.

Süme ve Aslan (2022) BT öğretmenleri ile yaptığı görüşmelerde formatör olarak algılatılmalarından ve olumsuz fiziksel şartlar içinde formatörlük yaptırılmaktan rahatsız olduklarını branş değiştirmeyi düşünenlerin olduğu ve değersiz hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu verilerden BT öğretmenlerin bahsederken bile BTR öğretmene eski adıyla formatör demeleri bu kavram karmaşasının devam ettiğini, bu durumdan kaynaklı iş yükü ve mutsuz

oldukları görülmektedir. Gültepe ve Eşgi (2019) ve Süme ve Aslan (2022) çalışmalarında BT öğretmenlerin sürekli aranan, istediğinde ulaşabileceğin, danışılan, bilirkişi olarak algılanmalarından rahatsızlık duydukları belirtilmiştir.

Topu (2010) çalışmasına göre de BT öğretmenlerinin belirttiklerine göre formatör öğretmen ve BT öğretmenin görevlerinin öğretmenlere göre değişiklik gösterdiği hatta bazı durumlarda ortak bazılarının farklı olduğu fark edilmiş ve görevlerin benzer olduğu pek farkın olmadığını belirtilmiştir. Yine çalışmaya göre BT öğretmenlerinin formatör görevlerini yerine getirdiğini bazıları da sürekli yardım beklenildiğini angarya iş olarak gördüklerini belirtmiş; okul müdürleri de yardım beklediklerini, istediklerini ve öğretmenlerinde yardım ettiğini belirtmiştir. Aslında burada BT öğretmenleri ile formatör öğretmen görevlerinin karışması iş yüküne neden olduğu görülmektedir. Ayrı bireylerin işleri yürütmesi daha verimli olacağını belirten BT öğretmenleri de mevcut olup diğer branştan öğretmenlerin BT öğretmenlerinin sürekli yardım ettiklerinin, teknik ve şartlar bakımından sıkıntıları olduğunu farkında olduklarını belirtmişlerdir (Topu, 2010). BT öğretmenleri, yöneticiler ve diğer öğretmenler tarafından teknisyen, memur, formatör ve teknolojiiden sorumlu kişi olarak görmelerinden memnun olmadıklarını, zaten milli eğitim tarafından destek görmediklerini, öğretmenlerin özel işlerini kendilerine getirdiklerini, yöneticilerin beklentilerinin aslında formatör öğretmenin görevlerinin olması ve lisansta aldıkları dersler ile okullarda yaptıklarının uyuşmadığını belirtmişlerdir. Bu memnuniyetsizlik öğretmenlerde büyük etki yaratabilmektedir.

BT formatör öğretmenlerin iş doyum (Şahinkayas ve diğerleri, 2013) düzeyleri araştırıldığında öğretmenlerin formatör olmaktan pek memnun olmadıkları, mesleğin ilk yıllarından tükenmeye başladıkları çünkü iş doyumların düşük olduğu, okul ortamında çevresel gereksinimlerin karşılanmaması bununda mesleki doyumsuzluğa neden olduğu belirlenmiştir.

Duman (2012) görüştüğü BT öğretmenlerinden çoğunluğu “Formatörlük sayesinde iş doyumumun arttığını, işimden keyif aldığımı hissediyorum.” maddesine kesinlikle katılmıyor, görevlerin okuldan okula değiştiğini, beklentilerin farklı olduğunu, çalışma saatlerinin fazla olduğunu, saygınlıklarının artmadığı ancak ücret açısından memnun ettiğini belirtmiştir. Korkmaz ve diğerleri (2019) çalışmasında destekler nitelikte tüm sorunlara

rağmen ücret açısından iyi olduğunu düşünmektedirler. Bu çalışmalardan da öğretmenlerin çoğunluğunun ücret için bu görevi aldığı ancak formatörlükten memnun olmadıkları belli olmaktadır. Özel okullarda yapılan bir çalışmada (Atal ve Sancar, 2020) BT öğretmeni olmak, devlet okullarındaki gibi teknik destek elemanı olarak görülmekte olup her düzeyde öğrenciye ders vermek, proje yürütme, rehberlik etmek gibi çeşitli görevleri olduğu ortaya konmuştur. Çalışma saatlerinin uzun olması, maaşların düşük olması ve iş bulamama korkusu özel okul BT öğretmenlerinde stres yarattığı belirlenmiştir. Özel okulda BT öğretmeni olmak, devlet okullarında öğretmen olmaktan iş endişesi açısından daha zor olduğu görülmektedir.

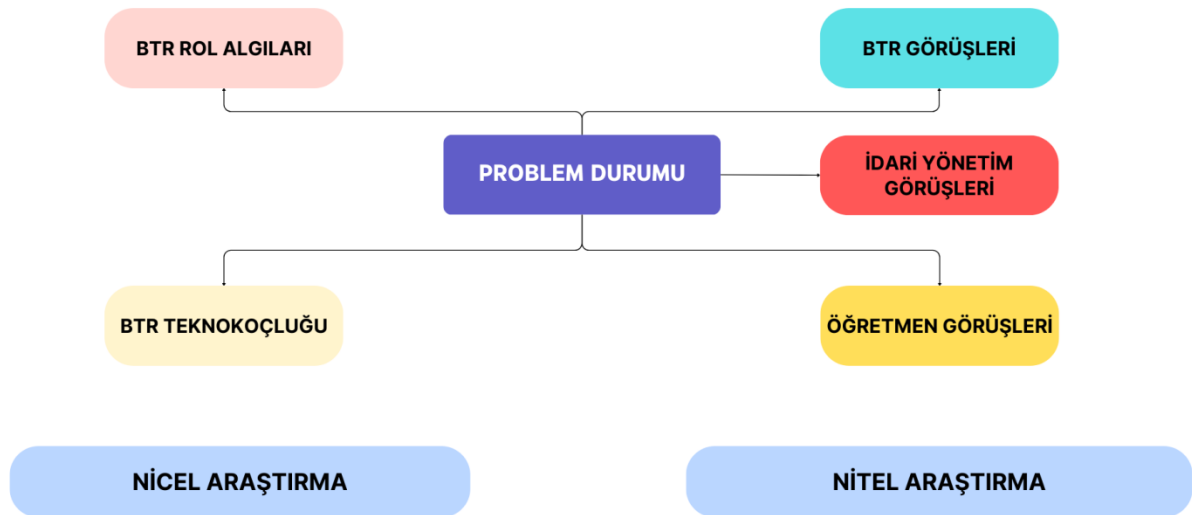

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümünde araştırmanın yöntemi üzerinde durulmaktadır. Bu bölümde, yöntem, araştırma soruları, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada karma bir araştırma yöntemi benimsenmiştir. Karma yöntemlerde, bir çalışmada nitel-nicel yöntem ve kavramlar bir arada kullanılır (Creswell, 2003). Çalışmada önce nicel veri toplama ile BTR öğretmenlere, Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği uygulanmıştır. Devamında nitel veri toplama ile BTR öğretmenlere ve İdare-öğretmenlere araştırma tarafından ayrı ayrı hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme soruları yönlendirilmiştir.

Şekil 3.1. Problem durumu

Araştırmada kullanılan anket ve yarı yapılandırılmış görüşme süreçleri, “Veri toplama araçları” ile “Veri toplama süreci” başlıkları altında açıklanmıştır.

3.1.1. Araştırma soruları

Bu çalışmada aşağıda verilen sorulara yanıt aranmıştır.

- 1) BTR öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki algıları ve teknoloji koçluk düzeyleri ne seviyededir?
- 2) BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri cinsiyet, hizmet yılı, mezuniyet ve branş açısından farklılaşıyor mu?
- 3) BTR öğretmenlerin rol algıları ile teknoloji koçlukları arasında ilişki var mıdır?
- 4) BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeylerini ne kadar yordamaktadır?
- 5) BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkında görüşleri nelerdir?
- 6) İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?
- 7) Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, 2022-2023 eğitim öğretim yılında görev yapan BTR öğretmen, okul idari yönetimi ve branş öğretmenler olarak belirlenmiştir. Ancak bu kapsamda yer alan öğretmenlerin hepsine ulaşmanın mümkün olmaması ve kaynakların sınırlı olmasından dolayı örnekleme başvurulmuştur. Örneklem evreni temsil eden sistematik şekilde belirlenmiş küçük küme olarak tanımlanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2018). Bu araştırmanın nicel boyutunda verilerin toplanması kolay örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Örnekleme yapılırken çalışmanın şartları göz önünde bulundurularak, okullar belirlenmiştir.

3.2.1. Nicel çalışma grubu

Nicel araştırmaya gönüllü olarak katılan BTR öğretmenlerin istatistikî verileri Çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1. BTR öğretmenlere ait istatistiki veriler

Hizmet Yılı	Kadın Öğretmen N	Erkek Öğretmen N	Toplam Öğretmen Sayısı N	%
0-5 yıl	11	9	20	8
6-9 yıl	41	21	62	24
10-15 yıl	45	30	75	30
16-20 yıl	21	54	75	30
21-25 yıl	-	18	18	7
25+	-	3	3	1
Toplam	118	135	253	

Çizelge 3.1 incelediğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin sayısının 253 olduğu görülmektedir. Öğretmenlerden %8'i (20) 0-5 yıl, %24'ü (62) 6-9 yıl, %30'u (75) 10-15 yıl, %30'u (75) 16-20 yıl, %7'si (18) 21-25 yıl ve %1'i (3) 25 yıldan fazla öğretmenlik yapmıştır. Öğretmenlerin 118'i kadın, 135'i erkek öğretmendir.

Araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular Çizelge 3.2'de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Nicel araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin demografik bilgileri

Cinsiyet	N	%	Branş	N	%
Kadın	118	47	Beden Eğitimi	2	0,79
Erkek	135	53	Bilişim Teknolojileri	209	82,6
			Fen Bilimleri	3	1,18
			Görsel Sanatlar	2	0,79
			İngilizce	5	1,97
			Matematik	5	1,97
			Sosyal Bilgiler	8	3,16
			Teknoloji Tasarım	10	3,9
			Türkçe	9	3,55
Hizmet Yılı	N	%	BTR Görev Yılı	N	%
0-5 yıl	20	7,9	0-5 yıl	76	30,05
6-9 yıl	62	24,5	6-9 yıl	76	30,05
10-15 yıl	75	29,6	10-15 yıl	82	32,4
16-20 yıl	75	29,6	16-20 yıl	19	7,5
21-25 yıl	18	7,1			
25+	3	0,011			

Çizelge 3.2 (devamı)

Mezuniyet	N	%
Lisans	193	76
Lisansüstü	61	24

Çizelge 3.2 incelendiğinde araştırmaya katılan BTR öğretmen sayısının 253 olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin cinsiyeti açısından bakıldığında %47'si (N=118) kadın, %53'ü (N=135) erkek öğretmendir.

Çizelge 3.2 incelendiğinde BTR öğretmenlerin branş açısından bakıldığında %=0,79'u (N=2) Beden Eğitimi Öğretmeni, %82,6'sı (N=209) Bilişim Teknolojileri, %1,18'i (N=3) Fen Bilimleri, %0,79'u (N=2) Görsel Sanatlar, %1,97'si (N=5) İngilizce, %1,97'si (N=5) Matematik, %3,16'sı (N=8) Sosyal Bilgiler, %3,9'u (N=10) Teknoloji Tasarım, %3,55'i (N=9) Türkçe branşına sahip olduğu görülmektedir. BTR görevi yürüten öğretmenlerin branşının BT öğretmeni oranı %82,6 iken BT branş dışı öğretmen oranı %17,4 olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.2 incelendiğinde BTR öğretmenlerin hizmet yılı açısından bakıldığında %7,9'u (N=20) 0-5 yıl, %24,5'i (N=62) 6-9 yıl, %29,6'sı (N=75) 10-15 yıl, %29,6'sı (N=75) 16-20 yıl, %7,1'i (N=18) 21-25 yıl ve %1,1'i (N=3) 25 yıldan fazla hizmet vermekte olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.2 incelendiğinde BTR öğretmenlerin, BTR görevi yürütme süreleri açısından bakıldığında %30,05'i (N=76) 0-5 yıl, %30,05'i (N=76) 6-9 yıl, %32,4'ü (N=82) 10-15 yıl, %7,5'i (N=19) 21-25 yıl BTR görevini yaptığı görülmektedir.

Çizelge 3.2 incelendiğinde BTR öğretmenlerin mezuniyet durumu açısından bakıldığında %76'sı (N=193) lisans, %24'ü (N=61) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.

BTR öğretmenlere uygulanan Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeğinden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak çözümlenmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde betimsel istatistikleri uygulanmıştır.

3.2.2. Nitel çalışma grubu

Nitel araştırma, Amasya ili, merkez ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın içeriğinde BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarını ortaya koymanın gereği ile okul paydaşı olan idari yönetim ve branş öğretmenler ile görüşme yapılmıştır. İdari yönetimde görüşmeyi kabul eden müdür ve müdür yardımcıları yer almaktadır. Branş öğretmenlerde her branşın BTR hakkında görüşlerini ortaya koymak amacıyla görüşme sayısı sınırlandırılmamıştır. BTR öğretmenler ise her okulun ortamının farklı olmasından dolayı çeşitli okullardan BTR görevi yapan öğretmenler ile görüşme yapılmıştır. Nitel araştırmaya katılan idarecilerin, BTR öğretmenlerin ve öğretmenlerin verileri Çizelge 3.3, 3.4 ve 3.5'te verilmiştir.

Çizelge 3.3. Nitel Araştırmaya Katılan İdarecilerin Demografik Bilgiler

Kodu	Cinsiyet	Branş	Mezuniyet	Hizmet yılı	Görev
M1	Erkek	Din Kültürü	Lisansüstü	25	Müdür
M2	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	17	Müdür
M3	Kadın	Resim	Lisans	20	Müdür
M4	Erkek	Din kültürü	Lisans	25	Müdür
M5	Kadın	Türkçe	Lisans	23	Müdür
M6	Kadın	Teknoloji Tasarım	Lisans	31	Müdür
M7	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisans	20	Müdür
MY1	Erkek	Fen Bilimleri	Lisans	11	Müdür Y.
MY2	Kadın	Okul Öncesi	Lisansüstü	16	Müdür Y.
MY3	Erkek	Sınıf Öğretmeni	Lisans	31	Müdür Y.
MY4	Erkek	Rehberlik	Lisans	10	Müdür Y.
MY5	Erkek	Matematik	Lisans	14	Müdür Y.
MY6	Erkek	Türkçe	Lisansüstü	17	Müdür Y.

Çizelge 3.3 incelediğinde toplam 13 idareci ile görüşme yapıldığı görülmektedir. İdari katılımcıların 7'si müdür, 6'sı müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların %30'u (4) kadın, %70'i (9) erkek öğretmendir. Katılımcıların %30'u (4) lisansüstü mezunu iken geri kalanı lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.4. Nitel araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin demografik bilgiler

Kodu	Cinsiyet	Branş	Mezuniyet	Hizmet Yılı	BTR Yılı
BTR1	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	20	10
BTR2	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisans	6	6
BTR3	Erkek	Türkçe Öğretmeni	Lisans	17	10
BTR4	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisans	16	10
BTR5	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	3	1
BTR6	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	7	1
BTR7	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisans	9	6
BTR8	Erkek	Teknoloji Ve Tasarım	Lisansüstü	23	7
BTR9	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisans	20	12
BTR10	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisans	16	10
BTR11	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisans	13	10
BTR12	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	14	7
BTR13	Erkek	İngilizce	Lisans	22	10
BTR14	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisans	14	13
BTR15	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	11	1
BTR16	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	16	12
BTR17	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisans	8	6
BTR18	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	12	8
BTR19	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	18	13
BTR20	Erkek	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	16	15
BTR21	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	10	1
BTR22	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisans	16	7
BTR23	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	19	10
BTR24	Kadın	Bilişim Teknolojileri	Lisansüstü	19	5
BTR25	Erkek	Türkçe	Lisans	22	15

Çizelge 3.4 incelediğinde toplam 25 BTR öğretmen ile görüşme yapıldığı görülmektedir. BTR öğretmenlerin %36'sı (9) kadın, %64'ü (16) erkek öğretmendir. Katılımcıların %28'i(7) lisansüstü mezunu iken geri kalanı lisans mezunu olduğu görülmektedir. BTR öğretmenlik görevini yapan öğretmenlerin branşlarına bakıldığında %76'sı (19) Bilişim

Teknolojileri, %8'i (2) Sosyal Bilgiler, %8'i (2) Türkçe, %4'ü (1) İngilizce, %4'ü (1) Teknoloji ve Tasarım öğretmenidir.

Çizelge 3.5. Nitel araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgiler

Kodu	Cinsiyet	Branş	Mezuniyet	Hizmet yılı
Ö1	Kadın	Türkçe	Lisans	16
Ö2	Kadın	İngilizce	Lisans	10
Ö3	Kadın	İngilizce	Lisans	18
Ö4	Erkek	Türkçe	Lisans	17
Ö5	Erkek	Türkçe	Lisans	20
Ö6	Erkek	Teknoloji Ve Tasarım	Lisans	31
Ö7	Kadın	İngilizce	Lisans	38
Ö8	Kadın	İngilizce	Lisans	18
Ö9	Erkek	Türkçe	Lisansüstü	16
Ö10	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisans	36
Ö11	Kadın	Beden Eğitimi	Lisans	9
Ö12	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisans	4
Ö13	Erkek	Beden Eğitimi	Lisans	24
Ö14	Kadın	Sosyal Bilgiler	Lisans	14
Ö15	Kadın	Matematik	Lisans	24
Ö16	Kadın	Teknoloji ve Tasarım	Lisans	12
Ö17	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisansüstü	21
Ö18	Kadın	Okul Öncesi	Lisansüstü	14
Ö19	Kadın	Din Kültürü	Lisans	15
Ö20	Kadın	Rehberlik	Lisans	29
Ö21	Kadın	Rehberlik	Lisans	20
Ö22	Kadın	Rehberlik	Lisans	15
Ö23	Kadın	Okul Öncesi	Lisans	13
Ö24	Kadın	Sınıf Öğretmeni	Lisans	28
Ö25	Kadın	Rehberlik	Lisans	5
Ö26	Erkek	Sosyal	Lisans	24

Çizelge 3.5 (devamı)

Ö27	Kadın	Okul Öncesi	Lisans	16
Ö28	Erkek	Türkçe	Lisans	19
Ö29	Kadın	Teknoloji Tasarım	Lisans	21
Ö30	Erkek	Teknoloji Ve Tasarım	Lisans	24
Ö31	Kadın	Fen Bilimleri	Lisans	42
Ö32	Kadın	Okul Öncesi Öğretmenliği	Lisans	12
Ö33	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisans	9
Ö34	Kadın	Sınıf Öğretmeni	Lisans	16
Ö35	Erkek	Beden Eğitimi	Lisansüstü	30
Ö36	Kadın	Fen Bilimleri	Lisans	15
Ö37	Erkek	İngilizce	Lisans	7
Ö38	Erkek	Sosyal Bilgiler	Lisansüstü	21
Ö39	Kadın	Matematik	Lisans	14
Ö40	Erkek	Matematik	Lisans	14

Çizelge 3.5 incelediğinde toplam 40 öğretmen ile görüşme yapıldığı görülmektedir. Öğretmenlerin %60'ı (26) kadın, %40'ı (14) erkek öğretmendir. Katılımcıların %12,5'i (5) lisansüstü mezunu iken geri kalanı lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin branşlarına bakıldığında %17,5'i (7) Sosyal Bilgiler, %12,5'i (5) Türkçe, %12,5'i (5) İngilizce, %10'u (4) Teknoloji ve Tasarım, %10'u (4) Okul Öncesi, %10'u (4) Rehberlik, %7,5'si (3) Beden Eğitimi, %7,5'si (3) Matematik, %5'i (2) Fen Bilimleri, %5'i (2) Sınıf ve %2,5'i (1) Din Kültürü öğretmenidir.

3.3.Verİ Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler hem nicel hem de nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu bölümde öncelikle nitel veri toplama araçları sonrasında nicel veri toplama araçları hakkında ayrı başlıklarda bilgi verilmiştir.

3.3.1. Nicel veri toplama araçları

Bu çalışmada nicel veri toplama aracı olarak iki ölçek kullanılmıştır. BTR öğretmenlerin Rol algılarını ölçmek için “Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği”; BTR

öğretmenlerin Teknoloji Koçluk düzeylerini ölçmek için “Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği” kullanılmıştır.

Bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeği

Altun (2012) Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri (BİTEFÖ)’nin rollerini nasıl algıladıklarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olan “Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği”ni geliştirmiştir. Ölçeğin üç alt faktörü olup “Sorumlu Teknoloji Yardımcısı Rolü”, “Özgür Uygulayıcı Rolü” ve “Eğitimci Teknisyeni Rolü” olarak isimlendirilmiştir. Ölçek beşli likert tipinde ve 10 maddeden oluşmaktadır. Maddeler; “Tamamen Katılıyorum(5)”, “Katılıyorum(4)”, “Orta Derecede Katılıyorum(3)”, “Katılmıyorum(2)”, “Hiç Katılmıyorum(1)” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirliği 0,83 ve iki yarı test korelasyonu (Spearman Brown) katsayısı 0,67 olarak hesaplanmıştır (Altun, 2012).

Bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeği

Gökbulut (2017) Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenlerinin (BTRÖ) teknoloji koçluk düzeylerini belirleyecek bir ölçme aracı olan “Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği”ni geliştirmiştir. Ölçeğin üç alt faktörü olup “Vizyoner Liderlik”, “Mesleki Gelişim” ve “Dijital Vatandaşlık” olarak isimlendirilmiştir. Ölçek beşli likert tipinde ve 20 maddeden oluşmaktadır. Maddeler; “Tamamen yeterliyim=5”, “Oldukça yeterliyim=4”, “Orta düzeyde yeterliyim=3”, “Biraz yeterliyim=2” ve “Hiç yeterli değilim=1” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.958$ olarak hesaplanmış ve güvenilir-geçerli bir ölçme aracı olduğu ifade edilmiştir (Gökbulut, 2017).

3.3.2. Nitel veri toplama araçları

Bu araştırmada, okuldaki öğretmenler ve idareciler tarafından BTR öğretmenler hakkında görüşlerinin ve BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarının ortaya konulması amacıyla idari yönetim, öğretmen ve BTR görevi alan öğretmenlere uygulanacak olan toplam iki ayrı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Nitel araştırmada açık uçlu sorular ile veriler daha net ortaya konulmaya çalışılmıştır. Görüşme soruları oluşturulmadan önce alan

yazı taranmış ve verilerin net ortaya konması amacıyla uzman görüşü alınarak sorular oluşturulmuştur. Uzman görüşleri ışığında oluşturulan BTR öğretmenlere yöneltilecek sorular, demografik bilgilerden ve 9 maddeden oluşmaktadır. İdare ve öğretmenlere yöneltilecek sorular ise demografik bilgiler ve 6 maddeden oluşmaktadır. Hazırlanan iki görüşme formu Amasya il merkez okulda görev yapan 3 öğretmene uygulanmış ve soruların uygun olduğu belirlenmiştir. Görüşme sorularına ait ayrıntılı veriler ekte belirtilmiştir (Bkz. EK 1 ve EK 2). Görüşme sorularının uygulanabilir, geçerli ve güvenilir olduğundan emin olduktan sonra görüşmelerin uygulanması aşamasına geçilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Çalışmada yarı yapılandırılmış iki görüşme formu ve iki ölçeğin uygulanabilmesi için katılımcılardan izin alınmıştır.

3.4.1. Nicel veri toplama süreci

BTR öğretmenlerin Teknoloji koçluk düzeylerini ve rol algı düzeylerini ölçmek için ölçekler Google Forms'a aktarılıp link BTR görevi yapan öğretmenler ile paylaşılmıştır. Ölçeklerin izinleri alınmıştır. (EK 3 ve EK 4)

3.4.2. Nitel Veri Toplama Süreci

Görüşme yapılacak öğretmenler gönüllülük esasına uygun seçilmiş; gerekli bilgiler öğretmen ile paylaşılmış ve izin alınmıştır. Görüşme formundan elde edilen verilerin hiçbir kurum ile paylaşılmayacağı, verilerin gizli tutulacağı garanti edilmiştir. Görüşmeler genel olarak yüz yüze okul ortamından sessiz bir alanda gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşülemeyen öğretmenler ile Zoom programı aracılığıyla görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılar ile görüşme öncesi iletişime geçilip toplanan verilerin kullanım amacı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Katılımcılar ile ortak belirlenen alanlarda ortalama 15 dakika süren görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler katılımcıların izni alınarak ses kaydı alınıp tekrar dinlenerek metin belgesine aktarılmıştır. Bu işlem her katılımcı için ayrıca yapılmıştır. Tüm katılımcılara kodlar verilmiştir. Veri analizi sürecinde kodların ortak yönleri ve anlam ilişkisine göre sınıflandırılması ile temalar oluşturulmuştur. Tüm kod ve temalar danışman

kontrolünde araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Tema ve kodların daha anlaşılabilir olması açısından çizelgeler kullanılmıştır. Açıklamalarda katılımcı yorumlarından alıntılar yapılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırma için gerekli veriler toplandıktan sonra verilerin analizine geçilmiştir. Toplanan nitel verilen analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi birbirine yakın temaları gruplamak ve kodlayarak okuyucunun anlamasını kolaylaştıran yorumlama şeklidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013,). Analiz öncesi veri kayıtları Word ortamına aktarılmış ve görüşme sırasına göre BTR öğretmenler için BTR1, BTR2 ..., müdürler için M1, M2....., müdür yardımcıları için MY1, MY2....., öğretmenler için Ö1, Ö2,.... şeklinde isimlendirilmiştir. Katılımcıların görevlerinin belli olması açısından isimlendirmeler bu şekilde yapılmıştır. Toplanan veriler araştırmacı tarafından tekrar tekrar okunmuş ve araştırma sorularına cevap olabilecek tema ve kod ile gruplanmış ve veriler yorumlanmıştır. Sorular kodlar ile eşleştirilmiş ve cevaplar alıntılar ile gösterilmiştir. Nicel veriler içeren BTR öğretmenlerin teknoloji koçluğu ve rol algılarını ölçmek amacıyla uygulanan iki ölçeğin verileri SPSS 25 programı ile analiz edilmiştir.

Nicel araştırma sonucunda elde edilen verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını belirlemek için normallik testi uygulanmış ve normal varsayımına göre alt problemlerin istatistiksel analizlerinde frekans ve yüzde değerleri analizi, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem T –testi, one way anova-manova analizleri, Pearson Korelasyon ve Doğrusal Regresyon uygulanmıştır. Normallik testi sonucunda elde edilen Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi değerleri Çizelge 3.6’da verilmiştir.

Çizelge 3.6. Normallik testi değerleri

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk			Çarpıklık
	İstatistik	Sd	P	İstatistik	Sd	P	
Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği	,096	253	,00	,973	253	,00	-,475

Çizelge 3.6 (devamı)

Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği	,088	253	,00	,965	253	,00	-,316
--	------	-----	-----	------	-----	-----	-------

Çizelge 3.6 incelendiğinde Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi anlamlılık düzeyleri Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği değişkenlerine göre $p=.000$ olarak bulunmuş. Anlamlılık değeri $p<.05$ olduğu için verilen normal dağılım göstermemektedir. Çarpıklık değerine bakıldığında değerin Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği için ,475; Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği değişkeni için -,316 olduğu ve -1.5 ile 1.5 aralığında yer aldığından normal dağılım gösterdiği varsayılmaktadır (Büyüköztürk, 2017).

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmada toplanan verilerin araştırmanın alt problemlerine göre nicel ve nitel analizlerine yer verilmiştir.

4.1. Nicel Bulgular

Bu bölümde araştırmada uygulanan ölçeklerden elde edilen verilere göre analiz sonuçları yer almaktadır.

4.1.1. BTR öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki algıları ve teknoloji koçluk düzeyleri ne seviyededir?

BTR öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki algıları

BTR öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeğinin alt boyutlarının genel ortalama değerleri incelenmiştir. Öğretmenlere uygulanan ölçekte yer alan 10 maddenin genel ortalama ve standart sapma değeri ve belirlenen üç alt boyutun ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen değerler Çizelge 4.1’de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Katılımcılara göre bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeğinin alt boyutların ortalama değerleri

	N	$\bar{X}$	SS
F1. Sorumlu Teknoloji Yardımcısı Rolü	253	4,54	,52
F2. Özgür Uygulayıcı Rolü	253	3,69	,83
F3. Eğitimci Teknisyen Rolü	253	4,02	,79
Genel Ortalama	253	4,09	,71

Çizelge 4.1 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeğinin alt faktörlerinden “Sorumlu Teknoloji Yardımcısı Rolü” $\bar{X}= 4,54$, “Özgür Uygulayıcı Rolü”

$\bar{X}= 3,69$, “Eğitimci Teknisyen Rolü” $\bar{X}=4,02$ ve genel ortalama $\bar{X}= 4,09$ olarak görülmektedir. En yüksek ortalamaya sahip alt faktör sorumlu teknoloji yardımcısı rolüdür.

BTR öğretmenlerin Teknoloji Koçluk Düzeyleri

BTR öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği alt boyutlarının genel ortalama değerleri incelenmiştir. Öğretmenlere uygulanan ölçekte yer alan 20 maddenin genel ortalama ve standart sapma değeri ve belirlenen üç alt boyutun ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen değerler Çizelge 4.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2. Katılımcılara göre bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeği alt boyutların ortalama değerleri

	N	$\bar{X}$	SS
F1. Vizyoner Liderlik	253	4,02	,66
F2. Mesleki Gelişim	253	3,79	,78
F3. Dijital Vatandaşlık	253	4,38	,66
Genel Ortalama	253	4,06	,7

Çizelge 4.2 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği alt faktörlerinden “Vizyoner Liderlik” $\bar{X}= 4,02$, “Mesleki Gelişim” $\bar{X}= 3,79$, “Dijital Vatandaşlık” $\bar{X}=4,38$ ve genel ortalama $\bar{X}= 4,06$ olarak görülmektedir. En yüksek ortalamaya sahip alt faktör dijital vatandaşlık olarak görülmektedir.

4.1.2. BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri cinsiyet, hizmet yılı, BTR hizmet yılı, mezuniyet ve branş açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri cinsiyet açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerin rol algı düzeyleri cinsiyet açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin, Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı düzeyleri cinsiyete göre istatistik ve anlamlılık değerleri Bağımsız Örneklem T testi ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler Çizelge 4.3'te verilmiştir.

Çizelge 4.3. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeği alt faktörlerinin cinsiyete göre değişim değerler

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	T	Sd	P
F1. Sorumlu Teknoloji Yardımcısı Rolü	Kadın	118	4,60	,44	1,686	251	,002
	Erkek	135	4,49	,57			
F2. Özgür Uygulayıcı Rolü	Kadın	118	3,68	,80	-,214	251	,551
	Erkek	135	3,70	,86			
F3. Eğitimci Teknisyen Rolü	Kadın	118	3,98	,79	-,751	251	,538
	Erkek	135	4,06	,80			
Genel Ortalama	Kadın	118	4,20	,43	,528	251	,043
	Erkek	135	4,17	,53			

Çizelge 4.3 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı ölçeğinin genel ortalamasında erkeklerin ($\bar{X}$ =4,17) kadınlardan ($\bar{X}$ =4,20) daha düşük olduğu görülmüştür. Aradaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre kadınlar lehine anlamlı olduğu görülmektedir ($t(251)=-528$, $p=,043$, $p<,05$). Alt faktörlere bakıldığında “Sorumlu Teknoloji Yardımcısı” ($p=,002$) ve alt faktörünün cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu ancak “Özgür Uygulayıcı Rolü” ($p=,551$), Eğitimci Teknisyen Rolü ($p=,538$) alt faktörleri için anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

BTR öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeyleri cinsiyet açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin, Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği düzeyleri cinsiyete göre istatistik ve anlamlılık değerleri Bağımsız Örneklem T testi ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler Çizelge 4.4'te verilmiştir.

Çizelge 4.4. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeği alt faktörlerinin cinsiyete göre değişim değerler

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	T	Sd	P
F1. Vizyoner Liderlik	Kadın	118	4,10	,601	1,72	251	,044
	Erkek	135	3,96	,709			
F2. Mesleki Gelişim	Kadın	118	3,90	,72	2,15	251	,018
	Erkek	135	3,69	,82			
F3. Dijital Vatandaşlık	Kadın	118	4,38	,64	,14	251	,281
	Erkek	135	4,37	,68			
Genel Ortalama	Kadın	118	4,09	,57	1,73	251	,045
	Erkek	135	3,96	,67			

Çizelge 4.4 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği'nin genel ortalamasında erkeklerin ($\bar{X}$ =3,96) kadınlardan ($\bar{X}$ = 4,09) daha düşük olduğu görülmüştür. Aradaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olup olmadığını yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre kadınlar lehine anlamlı olduğu görülmektedir ($t(251)=1,73$, $p=,045$, $p<,05$). Alt faktörlere bakıldığında “Vizyoner Liderlik” ($p=,044$) ve “Mesleki Gelişim” ($p=,018$) alt faktörlerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu ancak “Dijital Vatandaşlık” ($p=,281$) alt faktörü için anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri hizmet yılı açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin hizmet yılına göre değişimini belirlemek için One Way Manova (tek yönlü çok değişkenli varyans) uygulanmış olup analiz değerleri ve ortalama, standart sapma değerleri Çizelge 4.5 ve Çizelge 4.6'da verilmiştir.

Çizelge 4.5. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin hizmet yılına göre betimsel değerleri

Hizmet Yılı	N	$\bar{X}$	Ss
-------------	---	-----------	----

Bilişim Teknolojileri	0-5 yıl	20	4,20	,63
Formatör Öğretmenleri	6-9 yıl	62	4,23	,48
Rol Algı Ölçeği	10-15 yıl	75	4,14	,46
	16-20 yıl	75	4,13	,49
	21-25 yıl	18	4,34	,45
	25+ yıl	3	4,56	,40
Bilişim Teknolojileri	0-5 yıl	20	4,11	,51
Rehber Öğretmenleri	6-9 yıl	62	4,09	,65
Teknoloji Koçluk Ölçeği	10-15 yıl	75	4,03	,63
	16-20 yıl	75	3,92	,66
	21-25 yıl	18	4,07	,54
	25+ yıl	3	4,30	,30

Çizelge 4.5 incelendiğinde rol algı değişkeninde grupların ortalamalarına bakıldığında hizmet yıllarına göre ortalama değerlerin yakın olduğu ancak en çok 25+ yıl çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,56$). Teknoloji koçluğu değişkeninde grupların ortalamalarına bakıldığında 25+ yıl çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,30$).

Çizelge 4.6. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin hizmet yılına göre incelenmesi

Etki	Wilks'	F	Hipotez	Hata sd	p	η^2
	Lambda		sd			
Hizmet	,968	,812	10.00	492.00	,618	,016
Yılı						

Çizelge 4.6 incelendiğinde BTR öğretmenlerine uygulanan Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk ölçeklerinin hizmet yılına göre anlamlı bir değişim gösterip göstermediğini anlamak için One Way Manova analizi yapılmıştır ($\lambda=.968$, $F(253) = ,812$, $p>.05$). Analiz sonucunda rol algı ve teknoloji koçluk ölçeklerinin $p>.05$ olduğu için hizmet yılı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri BTR hizmet yılı açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin BTR hizmet yılına göre değişimini belirlemek için One Way Manova (tek yönlü çok değişkenli varyans) uygulanmış olup analiz değerleri ve ortalama, standart sapma değerleri Çizelge 4.7’de verilmiştir.

Çizelge 4.7. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin BTR hizmet yılına göre betimsel değerleri

Etki	Wilks’ Lambda	F	Hipotez sd	Hata sd	p	η^2
BTR Hizmet Yılı	,962	1,618	6,000	496,000	,140	,019

Çizelge 4.7 incelendiğinde BTR öğretmenlerine uygulanan Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk ölçeklerinin BTR görevi hizmet yılına göre anlamlı bir değişim gösterip göstermediğini anlamak için One Way Manova analizi yapılmıştır ($\lambda = .962$, $F(253) = 1,618$, $p > .05$). Analiz sonucunda rol algı ve teknoloji koçluk ölçeklerinin $p > .05$ olduğu için BTR hizmet yılı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri mezuniyet açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerin rol algı düzeyleri mezuniyet açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin rol algı düzeylerinin mezuniyet durumuna göre değişimini belirlemek için Bağımsız Örneklem T testi uygulanmış olup analiz değerleri ve ortalama, standart sapma değerleri Çizelge 4.8’de verilmiştir.

Çizelge 4.8. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri rol algı ölçeğinin alt faktörlerinin mezuniyet durumuna göre t-testi bulguları

	Mezuniyet	N	$\bar{X}$	Ss	T	Sd	P
F1. Sorumlu Teknoloji Yardımcısı Rolü	Lisans	192	4,51	,544	-2,03	251	,002
	Lisansüstü	61	4,65	,436			
F2. Özgür Uygulayıcı Rolü	Lisans	192	3,71	,821	,545	251	,856
	Lisansüstü	61	3,64	,881			
F3. Eğitimci-Teknisyen Rolü	Lisans	192	3,98	,823	-1,53	251	,608
	Lisansüstü	61	4,16	,705			
Genel Ortalama	Lisans	192	4,16	,505	-1,17	251	,399
	Lisansüstü	61	4,25	,454			

Çizelge 4.8 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı değişkeninin genel ortalama puanlarında lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalaması ($\bar{X}=4,25$) lisans mezunu öğretmenlerin ortalamalarından ($\bar{X}=4,16$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu farkın, mezuniyet durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlamak için yapılan bağımsız örneklem T-testi analizine göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t=-(251)=-1,17$, $p=,399$, $p>,05$).

BTR öğretmenlerin teknoloji koçlukları düzeyleri mezuniyet açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin teknoloji koçluğu düzeylerinin mezuniyet durumuna göre değişimini belirlemek için Bağımsız Örneklem T testi uygulanmış olup analiz değerleri ve ortalama, standart sapma değerleri Çizelge 4.9’da verilmiştir.

Çizelge 4.9. BTR öğretmenlerinin bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeğinin alt faktörlerinin mezuniyet durumuna göre t-testi bulguları

	Mezuniyet	N	$\bar{X}$	SS	T	SD	P
F1. Vizyoner Liderlik	Lisans	192	3,97	,69	-2,36	251	,052
	Lisansüstü	61	4,2	,53			
F2. Mesleki Gelişim	Lisans	192	3,71	,80	-3,13	251	,003
	Lisansüstü	61	4,03	,66			

F3. Dijital Vatandaşlık	Lisans	192	4,37	,68	-,382	251	,448
	Lisansüstü	61	4,40	61			
Genel Ortalama	Lisans		3,97	,65	-2,65	251	,038
	Lisansüstü		4,19	,52			

Çizelge 4.9 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk değişkeninin genel ortalama puanlarında lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalaması ($\bar{X}=4,19$) lisans mezunu öğretmenlerin ortalamalarından ($\bar{X}=3,97$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu farkın, mezuniyet durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını anlamak için yapılan bağımsız örneklem T-testi analizine göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark lisansüstü mezunları lehine anlamlı bulunmuştur ($t=-(251)=-2,65$, $p=,038$, $p<,05$).

BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri branş açısından farklılaşıyor mu?

BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin branşa göre değişimini belirlemek için One Way Manova (tek yönlü çok değişkenli varyans) uygulanmış olup analiz değerleri ve ortalama, standart sapma değerleri Çizelge 4.10 ve Çizelge 4.11’de verilmiştir.

Çizelge 4.10. BTR Öğretmenlerinin Rol Algıları Ve Teknoloji Koçluğu Düzeylerinin Branşa Göre Betimsel Değerleri

	Branş	N	$\bar{X}$	SS
Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği	Beden Eğitimi	2	4,05	1,06
	Bilişim Teknolojileri	209	4,28	,478
	Fen Bilimleri	3	4,16	,450
	Görsel Sanatlar	2	3,40	,424
	İngilizce	5	4,00	,244
	Matematik	5	3,94	,820
	Sosyal Bilgiler	8	4,26	,582
	Teknoloji Tasarım	10	4,16	,559
	Türkçe	9	4,18	,421
Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği	Beden Eğitimi	2	3,97	1,37
	Bilişim Teknolojileri	209	4,28	,602
		3	3,36	,246

Fen Bilimleri	2	2,95	,353
Görsel Sanatlar	5	4,20	,342
İngilizce	5	3,76	,685
Matematik	8	3,68	,558
Sosyal Bilgiler	10	3,77	,966
Teknoloji Tasarım	9	3,78	,658
Türkçe			

Çizelge 4.10 incelendiğinde rol algı değişkeninde grupların ortalamalarına bakıldığında Bilişim Teknoloji öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,28$). Teknoloji koçluğu değişkeninde grupların ortalamalarına bakıldığında Bilişim Teknolojileri öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,28$).

Çizelge 4.11. BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeylerinin branşa göre incelenmesi

Etki	Wilks' Lambda	F	Hipotez sd	Hata sd	p	η^2
Branş	,890	1,826	16,000	484,000	,026	,057

Çizelge 4.11 incelendiğinde BTR öğretmenlerine uygulanan Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı ve Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk ölçeklerinin branşa göre anlamlı bir değişim gösterip göstermediğini anlamak için One Way Manova analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda $p<,05$ olduğu için BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluğu düzeylerinde branş açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılığın hangi değişkenden kaynaklandığını ortaya koymak için Post Hoc (LSD) analizi yapılmıştır. Ayrıca Çizelge 4.11'de yer alan etki büyüklüğü istatistiğine göre branş değişkeni rol algı ve teknoloji koçluğu değişkenlerindeki varyansın %5,7'sini açıklamaktadır. Post Hoc (LSD) analiz sonuçları Çizelge 4.12'de verilmiştir.

Çizelge 4.12. BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluk düzeylerinin branş açısından anlamlılık verileri

Kaynak	Bağımlı Değişkenler	SD	$\bar{X}^2$	F	P	η^2	Anlamlı Fark
--------	------------------------	----	-------------	---	---	----------	-----------------

Branşınız	Rol Algısı	8	,321	1,331	,229	,042	-
	Teknoloji						*II-III
	Koçluğu	8	,872	2,263	,024	,069	*II-IV
							*IV-V

I Beden E., II Bilişim Tek., III Fen B., IV Görsel S., V İngilizce, VI Matematik, VII Sosyal B. VIII Teknoloji T., IX Türkçe
 **p<,01, *p<,05

Çizelge 4.12 incelendiğinde Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmeni Teknoloji Koçluğu düzeylerinin branşlar açısından $p<,05$ olduğu için farklılığın anlamlı olduğu görülmektedir. BTR öğretmenlerine uygulanan Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluğu ölçeğinde Görsel Sanatlar ($\bar{X}=2,95$) ile Bilişim Teknolojileri ($\bar{X}= 4,28$), Görsel Sanatlar ($\bar{X}=2,95$) ile İngilizce ($\bar{X}=4,20$) ve Bilişim Teknolojileri ($\bar{X}= 4,28$) ile Fen Bilimleri ($\bar{X}= 3,36$) arasından da anlamlı bir farklılığın olduğu gözlemlenmiştir ($F(253)=2,263$, $p=,024$, $p<,05$).

4.1.3. BTR öğretmenlerin rol algıları ile teknoloji koçlukları arasında ilişki var mıdır?

BTR öğretmenlerinin rol algıları ve teknoloji koçluğu düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon testi uygulanmıştır. Analiz edilen bilgiler Çizelge 4.13’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.13. BTR öğretmenlerinin rol algı ve teknoloji koçluğu düzeyleri arasındaki ilişki değerleri

		Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği	Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği
Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği	r	1	,496**
	p		,000
	N	253	253
Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği	r	,496**	1
	p	,000	
	N	253	253

** 0,01 düzeyinde *0,05 düzeyinde

Çizelge 4.13 incelendiğinde yapılan Pearson korelasyon analizine göre BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluğu düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=.496$, $p<.01$).

4.1.4. BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeylerini ne kadar yordamaktadır?

BTR öğretmenlerinin rol algı düzeylerinin teknoloji koçluk düzeylerini ne kadar etkilediğini (yordadığını) belirlemek için Doğrusal Regresyon testi uygulanmıştır. Analiz edilen bilgiler Çizelge 4.14'te gösterilmiştir.

Çizelge 4.14. Doğrusal regresyon test bulguları

Değişken	B	Std. Hata	β	t	P	R^2	F
Sabit	1,365	,296		4,610	,000		
Rol Algı	,636	,070	,496	9,053	,000	,246	81,958

$R=.496^a$ $R^2=.246$

Çizelge 4.14'de görüldüğü gibi rol algı yordayan değişken, teknoloji koçluğu yordanan değişken olarak kullanıldığı doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre bağımlı değişken istatistiksel olarak anlamlıdır [$R=.496$, $R^2=.246$, $F(253)=81,958$ $p<.01$]. Elde edilen verilere göre rol algı düzeylerinin teknoloji koçluğu düzeyini %24,6 oranında anlamlı bir şekilde etkilediği görülmektedir.

4.2. Nitel Bulgular

Araştırmanın bu bölümde 13 idareci, 40 öğretmen ve 25 BTR öğretmen ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler yer almaktadır. Araştırma amacına uygun 3 araştırma problemlerinin analiz sonuçları 3 ayrı başlıkta yer verilmiştir. Bu başlıklar; (1) BTR öğretmenlerin mesleki sorunları, (2) İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol

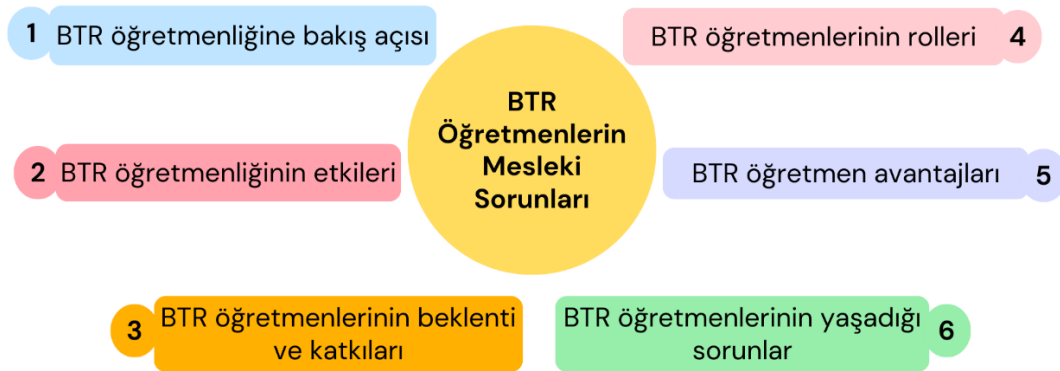
algıları ve düşünceleri ve (3) Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri'dir.

Şekil 4.1. Nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar

4.2.1. BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkında görüşleri nelerdir?

Aşağıdaki şekilde BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarının nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar verilmiştir.

Şekil 4.2. BTR öğretmen mesleki sorunlarının nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar

BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarının altında yatan nedenleri ortaya koymak için görüşmelerde ayrıntılı sorular sorularak sorunun kaynakları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu görüşmeye 25 BTR görevi yapmış öğretmen katılmıştır. Verilen cevapların analizine göre 6 tema ve 19 alt tema belirlenmiştir. Bu temalar; (1) BTR öğretmenliğine bakış açısı, (2) BTR

öğretmenliğinin etkileri, (3) BTR öğretmenlerinin beklenti ve katkıları, (4) BTR öğretmen avantajları, (5) BTR öğretmenlerinin rolleri, (6) BTR öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar. BTR öğretmenliğine Bakış Açısı temasının 2 alt teması Teknik ve Eğitimci; BTR öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar temasının 5 alt teması Teknik Sorunlar Görev sorumluluk, Ders öğretmenliği-BTR arası sorun, idare kaynaklı sorun ve Çalışma Saatleri; BTR öğretmenliğinin etkileri temasının 2 alt teması mesleki gelişim ve öğretmen kimliği; BTR öğretmenlerinin beklenti ve katkıları temasının 2 alt teması idareden beklenti ve okula katkı; BTR öğretmenliğinin avantajları temasının 5 alt teması BTR olma tercihi, ders-ek ders, iletişim, seçim ve gelişim; BTR öğretmenlerinin rolleri temasında 3 alt tema rehberlik, okul kimliği ve duygusal açı olarak belirlenmiştir.

Çizelge 4.15. BTR Öğretmenlerin BTR Öğretmenliği Hakkında Görüşleri

Çizelge 4.15 (devamı)	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR Öğretmenliğine Bakış Açısı	Teknik	Teknik Destek	2	8
		Teknik Servis	2	8
		Teknik Beceri	1	4
		Teknoloji Sorumlusu	2	8
	Eğitimci	Rehberlik	13	52
		Öğretmenlik dışı	5	20
		Branş dışı	1	4

Çizelge 4.15 incelendiğinde verilen BTR öğretmenliği hakkında görüşlerin ortak yönlere göre bulgular iki alt temada değerlendirildiği ve bu alt temalarda da farklı görüşlerin olduğu görülmektedir. Teknik alt temasında katılımcıların görüşlerinin ortak yönlerine göre BTR öğretmenlerin %8'i (2) teknik destek, %8'i (2) teknik servis, %4'ü (1) teknik beceri, %8'i (2) teknoloji sorumlusu olarak kodlanmıştır. Eğitimci alt temasında katılımcıların görüşlerine göre %52'si (13) rehberlik, %20'si (5) öğretmenlik dışı, %4 (1) branş dışı olarak kodlanmıştır.

BTR öğretmenlerin en çok bu görevi eğitimci kimliğinde rehberlik etme olarak ele aldıkları görülmektedir. Bu durum aslında (BTR) Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenliği görevinde isminde de anlaşılacağı gibi görev kapsamının rehberlik olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. BTR öğretmenliğini rehberlik yapma olarak düşünen katılımcıların görüşlerinden bazıları aşağıda yer almaktadır.

BTR16: “...fakat BTR bir nevi okulda bulunan teknolojilerin ayakta tutulması ve kullanımına rehberlik edilmesidir ki genelde öğretmenlere bu rehberlik hizmeti verilmektedir.”

BTR16 ifadesinden okul teknoloji araçlarının tutan ayrıca rehberlik görevi yürüten bir hizmet olduğu belirtmiş ve destekleyici ifadeleri aşağıdaki katılımcılarda belirtmişlerdir.

BTR20: “Öğrenci ve öğretmenlere teknolojiyi verimli kullanma konusunda rehberlik etmek, onları daha iyiye yönlendirmek.”

BTR22: “...Bilişim teknolojileri rehber öğretmenliği açık açık rehber olduğumuz üstüne basıla basıla söyleniyor ... ama ben sadece rehberlik yapılmasından yanayım. Yani görev tanımımızda da bu var rehbersindir diyor....”

BTR8: “BTR alanında yeni gelişmelere uyum sağlayarak ihtiyaç halinde öğretmen ve öğrencilere rehberlik yapmak.”

BTR9: “Gelişen ve sürekli değişen dünyada teknolojik gelişmeleri takip etmek ve okulda bulunan paydaşlara bu konuda liderlik yapmak anlamına geliyor.”

Verilen bu ifadelere karşıt olabilecek bir diğer görüşte BTR öğretmenliğinin öğretmenlik dışı bir durum olduğudur. Bunu ifade eden katılımcılardan BTR4 “Teknik destek sistemi dışında öğretmenlikle ilgili bir şey ifade etmiyor.” ve BTR18: “Okullarda öğretmen olmaktan çok teknisyen modunda olmayı ifade ediyor.” ifadeleriyle öğretmenliğin dışında bir görev olduğunu ima etmiştir. Ayrıca bu duruma BTR11 “Ücretli Kölelik” ve BTR12 “Angarya işleri” gibi sıfatlar vermişlerdir. Katılımcı BTR5 hayal kırıklığını şu şekilde ifade etmiştir: “Mesleği yapmadan önce alanımla ilgili olduğunu düşünüyordum. Yapınca sadece amelelik olduğunu öğrendim.”. Bu ifadelerinden BTR öğretmenliğinin kapsamında rehberlik olsa dahi uygulamada öğretmenlik dışı bir hizmet olduğu görülmektedir. Bu duruma hak veren bir görüşte BTR2’den gelmiştir.

BTR2: “Öğrenci ve öğretmenlerin eksik kaldığı alanlarda verilen teknik ve teknolojik desteklerin tümüdür. Öğretmenden ziyade bir teknoloji danışmanı, Teknolog olarak tanımlayabilirim.”

BTR2’nin görüşünden de anlaşılacağı gibi teknik desteğin öğretmenlik başlığı altında yer alamadığı teknik bir alan olduğu görülmektedir. Teknik servis gibi görev yaptıklarını destekler nitelikte BTR6 koda sahip katılımcı “Okulun tüm bilişim altyapısını işler halde tutan ancak okuldaki diğer birimler tarafından teknik servis muamelesi gören alan.” Şeklinde ifade etmiş BTR21’de “...uygulamada BTR olarak kendimi okulda bilgisayar teknisyeni olarak hissediyorum...” ifadesiyle desteklemiştir.

Yukarıdaki ifadelerle göre BTR öğretmenliğinin tekniker hissiyatı verdiği düşünülmekte olup bu alana bir sorumlu atfı yapan görüşlerde ifade edilmiştir. BTR13 “Okulun teknoloji sorumlusu kişisi” ve BTR19 “Okulun BT sorumlusu.” ifadelerine göre BTR görevini bir statü gibi görmekte oldukları düşünülmektedir.

BTR öğretmenliğine katılımcı ifadelerinin geneline göre bakıldığında isminde var olmasına rağmen öğretmen gözüyle bakılmasının zor olduğu düşünülmektedir. Hatta BTR23 katılımcımızın da bu göreve sadece ücret yönüyle gördüğü “...Daha çok maddi sebeplerle de aldığım için çok anlamlı bulmuyorum aslında....” ifadesinden de anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.16. BTR Öğretmenlerin, BTR Öğretmenliği Görevinin Etkileri Hakkında Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR Öğretmenliğinin Etkileri	Mesleki Gelişim	Problem Çözme	2	8
		Eksik Tamamlama	4	16
		Tecrübe	5	20
		Güncel	7	28
		Derse destek	1	4
		Teknolojiden Faydalanma	2	8
	Öğretmen Kimliği	İnsan ilişkileri	2	8
		Olumlu Etki	16	64
		Olumsuz Etki	9	36
		Etkisiz	10	40

BTR öğretmenlerin bu görevi yürüttükleri süreçte bu görevin kendilerinde yarattığı etki üzerine görüşlerine bakıldığında 2 alt temaya ayrıldığı görülmektedir. Bunlardan mesleki gelişim alt temasında yer alan görüşlerin %8'inin (2) Problem çözme, %16'sı (4) eksik tamamlama, %20'si (5) tecrübe, %28'i (7) güncel, %4'ü(1) derse destek, %8'i (2) teknolojiden faydalanma ve %8'i (2) insan ilişkileri üzerine etkisi olduğunu ifade etmiştir. BTR öğretmenliğinin etkilerinin mesleki sorunları açısından bakıldığında problem çözmeye destek olduğunu düşünen katılımcılar olmakta ve bu konuda BTR2 ve BTR6 görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

BTR2: *“...problem çözme becerileri açısından olumlu katkıları olduğu...”*

BTR6: *“...akademik katkısı olmasa da çözüm odaklı düşünme ve organizasyon anlamında faydasını gördüm.”*

BTR görevi süresinde karşılaşılan sorunların çözümleri öğretmenlerin kendilerinde eksik gördükleri yönlerini geliştirmelerini sağlamaktadır. BTR1 katılımcısı *“Tüm BT alanında kendi eksiklerimi tamamlamamı sağlıyor.”*, BTR5 katılımcısı ise *“Teknolojik olarak katkı sağlıyor bilmediğiniz kısımları araştırıp öğrenmenizi sağlıyor...”* ve BTR20 katılımcısı *“Yanlışlarımla eksikliklerimle öğreniyorum...”* ifadeleriyle BTR göreviyle eksiklerini tamamladıklarını anlatmaya çalışmışlardır. Bu eksiklerin nedeni gösterilebilecek bir görüş BTR22 katılımcısından şu şekilde belirtilmiştir:

BTR22: *“ ...mesela teknik konularda çok bilgili değilim çünkü biz BÖTE yani Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümünden mezunum. Orada donanım ile ilgili çok fazla bir şey almadık ama bu BTR olduğum süre müddetçe kendi kendime öğrenme şansı buldum...”*

Bu ifadeden aslında BT öğretmenlerinin eğitim fakültesi mezunu oldukları bilindiğinden fakültede teknik anlamda detaylı dersler verilmediği ve bu konuda öğretmenlerin eksikliklerini BTR görevindeki tecrübeler ile giderebildikleri anlaşılmaktadır. BTR görevi sürecinde müdahale edilen her sorunun bir tecrübe olduğunu BTR7 *“Mesleki teknik açıdan gelişim sağlıyor”*, BTR 17 *“Her sorun bir tecrübe.”* ve BTR19 *“Sorunları çözerken deneyim ve tecrübe ediniyorum.”* ifadeleriyle desteklenmektedir.

Ayrıca BTR görevinden ders saatleri dışında kalan sürede sorunları çözme ve kendini geliştirme anlamında bir ortam yaratılabiliyor. Bu fikri destekleyen görüş BTR23 tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

BTR23: “...ders öğretmenlerin dışında daha fazla okulda vakit geçirdiğim için yani bu mesleki anlamda gelişmeleri daha takip etmem için bana daha fazla zaman kalıyor veya bunları uygulama fırsatım daha fazla fırsat veriyor. Ayrıca mesela teknik olayları, bilişim teknolojileriyle ilgili yaşadığımız sorunlar işte teknik sorunları çözerken bu anlamda da tecrübe sahibi oluyoruz. Tabii ki hizmet içi eğitimler almak veya onları işte dinlemek için daha fazla fırsatınız oluyor. Hani en azından bu konuda kendimizi mesleki anlamda geliştiriyoruz.”

BTR23 ifadesindeki gibi hizmet içi kurs, öğrenileni uygulama gibi kendini geliştirme sağlayarak aslında çağa ayak uydurmaya, güncel kalmaya çalıştığını ifade etmiş bunu destekleyen görüşlerden BTR10 katılımcısının “Gelişmeleri daha yakından takip etmeyi sağlıyor” ve BTR14’ün “Mesleki olarak dinamik kalmamı sağlıyor” ifadeleri BTR görevi ile güncel kalmanın mümkün olduğunu ima etmişlerdir. Bu görüşleri BTR20, BTR13 ve BTR8 desteklemektedir.

BTR20: “Karşılaştığım bir durumla sonuca daha hızlı ulaşmak beni güncel tutuyor. Öğretmenlik, sürekli güncel ve dinamik kalması gereken bir meslek. BTR görevimi yürütürken gerek öğrencilerin gerekse meslektaşlarımın soruları karşısında sürekli kendimi geliştirdiğimi düşünüyorum.”

BTR13: “Bilişim teknolojilerinde yeniliklere daha duyarlı hale geliyorsunuz, derslerde BT kullanımım diğer öğretmenlere göre çok daha fazla.”

BTR13’ün ifadesinde derslerde diğer öğretmenlere göre daha çok BT kullandığını söylemesi bu görevi yürüten öğretmenin branşının BT olmamasından (İngilizce) kaynaklanabileceği düşünülebilir.

BTR8: *“BTR öğretmenliği yaptığımda, kendimi sürekli yeni teknolojilere ayak uydurmak zorundaymışım gibi hissediyorum. Bu durumda teknolojiyi ve yenilikleri seven biri olarak bende okul ekosisteminde daha iyi adapte olduğum hissi oluşturuyor.”*

BTR8’in ifadesine bakıldığında katılımcının branşının BT öğretmenliği olmadığı görülmektedir. Yine branşı BT olmayan BTR öğretmenlerin görevi yürütmelerinden dolayı derslerine de destek olduğu katılımcı görüşlerinden anlaşılmaktadır. Bu durumu destekleyen BTR9 şu şekilde ifade etmiştir:

BTR9: *“Kendi branşımda dersin daha ilgi çekici bir hale getirmemde çok işime yaradı.”*

Yine bir branşı BT olmayan katılımcı BTR3 *“Teknolojiden faydalaniyorum.”* ifadesinden branşı BT olmasa da bu görev ile okuldaki tüm teknolojilere erişme şansı olduğunu ima etmiştir. Branşı BT olmayan BTR25’te *“...Bunları kullanma, pratik, kazanma ve öğrenciye daha kolay ulaşma anlamında faydalı oldu.”* ifadesi branşı BT olmasa da okulda teknolojiye her türlü faydalandığı ve faydalandırıldığını göstermektedir.

BTR görevi, bir yandan da okul paydaşlarıyla irtibatla olma durumunu etkilemektedir. Yine katılımcılardan BTR2 ve BTR23 iletişim konusunda bu görevin olumlu katkısının olduğunu şu şekilde ifade etmişlerdir.

BTR2: *“İnsan ilişkileri açısından olumlu katkıları olduğu gibi...”*

BTR23: *“...ama sosyalleşme anlamında herkesle konuşup görüşme olayı oluyor.”*

BTR görevinin etkilerinden öğretmen kimliği alt temasına bakıldığında görüşlerin %64’ü (16) olumlu etkisi olduğunu, %36’sı (9) olumsuz etkisinin olduğunu ve %40’ı (10) ise bu görevin öğretmen kimliğine etkisi olmadığını ifade etmiştir.

BTR görevinin öğretmen kimliğine olumlu etkisi olduğunu düşünen BTR3 *“Daha rahat ve yaratıcı hissediyorum.”*, BTR7 *“Ders işleniş açısından gelişim sağlıyor”*, BTR8 *“Okul ekosistemi içinde tüm teknolojik imkânlarla erişim imkânının olması derslerimi daha aktif ve verimli işlemem sebep olabilmekte.”*, BTR10 *“Kendi alanıyla ilgili bilişim*

teknolojilerindeki gelişmeleri daha yakından takip ederek onları uygulamama ve diğer alanlarda da bilgi sahibi olmama katkı sağlar” ve BTR13 “teknolojiye hakim olmak öğrencilerde de olumlu etki oluşturuyor” şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadelere bakıldığında BT alanında daha iyi olma ve erişim hakkına sahip olmanın olumlu olduğu görülmekte. İfade sahiplerinin branşlarına bakıldığında branşlarının BT olmadığı görülmüştür. BTR görevinin öğretmen kimliğine olumsuz etkisi olduğunu düşünen BTR5 “Tamamen öğretmenlikten çıktığımı ve okulun elektrik tesisatçısı olmamı sağladı.” ve BTR18 “Öğretmen kimliğimi unutmama sebep oluyor.” ifadelerinden BTR görevinin öğretmenlik kimliğine zarar verdiğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu ifade sahiplerinin branşlarına bakıldığında BT öğretmeni oldukları ve bunu öğretmenliklerine yakıştırmadıkları anlaşılmaktadır.

BTR13’ün “Bazen derslerimi bölmek zorunda kalıyorum bir başka öğretmenin BT sorununu çözebilmek için.” , BTR21’in “Derste aranmak ya da çağırılmak hoşuma gitmiyor. Bu nedenle zaman zaman geriliyorum.” ve BTR12’nin “Dersimi rahat işleyemiyorum” ifadeleri BTR görevinden dolayı ders öğretmenliklerini icra ederken rahatsız edildikleri anlaşılmaktadır. Bu durumdan kaynaklı görevin öğretmenlik kimliğine olumsuz etkisi, BTR öğretmenlerin mesleki sorunları arasından yer alabileceği düşünülebilir. Ayrıca BTR görevinin herhangi bir olumlu olumsuz etkisinin olmadığını düşünen 10 katılımcı ise ders öğretmenliği ve BTR görevi birlikte yürütülebilir olduğunu düşünmektedirler. Bunu destekleyen BTR14’ün “İkisini bir arada götürmek zamanla öğreniliyor” ifadesi olmuştur.

Çizelge 4.17. BTR Öğretmenlerin Beklentileri ve Okula Katkıları Hakkında Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR öğretmenlerinin beklenti ve katkıları	İdareden Beklenti	Tekno-destek	4	16
		Oda- BTS	3	12
		Extra İş	1	4
		Ders Programı	1	4
		Görev sınırı	2	8
		Anlayış saygı	5	20
		Memnuniyet	2	8
		Fikir Danışma	2	8
		Takdir	1	4
		Proje-Yarışma	8	32

Okula Katkı	Program	1	4
	Öğrenci rehberlik	3	12
	Öğretmen rehberlik	7	28
	Verilen İş	3	12
	Teknik destek	10	40
	Öğrenci Eğitim-Destek	3	12

BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarının ortaya konmasında onların okula katkıları ve beklentilerinin yer alabileceği düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında BTR öğretmenlerin beklenti ve katkıları temasına ait 2 alt temasının (idareden beklenti ve okula katkı) olduğu görülmektedir. İdareden beklenti alt temasından katılımcıların %16'sı (4) tekno-destek, %12'si (3) oda ve BT sınıfı, %4'ü (1) extra iş, %4'ü (1) ders programı, %8'i (2) görev sınırı, %20'si (5) anlayış ve saygı, %8'i (2) memnuniyet, , %8'i (2) fikir danışma ve %4'ü (1) takdir beklentileri bulunmaktadır. Bu beklentiler arasında en yüksek oran anlayış-saygı ve tekno-destek başlıkları yer almaktadır.

BTR öğretmenlerin iş yürütme anlamında okul paydaşlarıyla iletişim halinde olması ve idarenin de bu konuda iletişimi saygı çerçevesinde tutmasını bekleyen katılımcılarımızdan BTR14 *“daha anlayışlı”* ve BTR12 *“Anlayış ve mesai saatlerinde telefonla aranmak.”* şekilde beklentileri olduğunu ifade etmiştir. BTR12 mesai saatlerinin dışında da arandığını ve bundan rahatsız olduğunu mesai saatine dikkat çekerek ifade etmiştir. Bunu destekleyen bir yorumda BTR18'in *“mesai saatleri kavramına saygılı olmalarını”* ifadesidir. BTR20 ise *“Ayrıca götürün yapsın, çağırın gelsin değil “nasıl yapabiliriz?” ile biten cümleler duymak.”* istediğini, ifadesinde idarenin emir verici eğitim ortamlarına yakışmayan ifadeleri kullanmış olmasından rahatsız olduğunu saygılı bir iletişim istediğini ima etmiştir. Aslında bu ifadeden görev sınırlarını tanımayan bir idareci olduğu anlaşılmaktadır. İdarecilerin öğretmenlerin görevlerini ve sorumluluklarını iyi bilmeleri beklenmektedir. İşte bu noktada BTR19 *“Yönetmeliği doğru okuyup anlamalarını.”* ifadesiyle aslında beklentinin görev sınırları içinde olduğunu göstermektedir. Tabi ki bazen paydaşların işbirliği içinde çalışmalarını gerektiren durumlar olabilir ve bu durumda BTR22'nin *“bazen oluyor, onlar da kendileri bilmediği için kendileri bilemeyince yani BTR bunu bilir herhalde deyip bize söylüyor biz de yardımcı olmaya çalışıyoruz.”* ifadesindeki gibi zaten yardım edileceği düşünülmektedir. Ayrıca BTR23'ün *“Boş zamanlarımızda yardımcı olurum bir şeyler yapmaya çalışırım ama bir takdir çok gördüğümü söyleyemem.”* ifadesi aslında yardımcı

olunsa da karşılığında bir takdir görmediklerini ima etmiştir. Tabi ki yardımcı olunacak durumlarda BTR11'nin *"Kendi görevlerini yaparak bize ek yük çıkarmaması"* ifadesindeki gibi kendi işlerini BTR öğretmene yükleyerek kişiyi kullanma boyutuna da getirilmesinin etik olmadığı görülmektedir. Bazı durumlarda elinde imkân olmayan BTR öğretmenlerin sorunları çözmesi beklenmekte ancak BTR öğretmenlere fazladan teknik malzeme temini sağlanmadığından ortaya sorunlar çıkabilmektedir. Eksik ekipmandan kaynaklı durumlarda BTR öğretmenin görevi yürütmeye çalışması zor olmakta ve elbette idareden destek beklemektedir. Katılımcılarımızdan BTR16 *"Teknolojik materyal temini konusunda destek."* ve BTR18 *"teknolojik altyapıları iyileştirmelerini"* beklemektedir. BTR20 ise *"Kendime ait oda, teçhizat ve atölye..."* ifadesiyle aslında malzeme eksikliği dışında çalışma ortamlarının olmamasına dikkat çekmiştir. Bu durumu destekler nitelikte BTR17 beklentilerini *"Kendi odam ve teknolojik destek"* şeklinde ifade etmiştir. Tabii ki oda beklentisinin materyal bulundurma ve işleri özel alanda yürütme isteklerinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Maalesef bu konuda yönetmelikte resmi herhangi bir ifade yer almamaktadır. Bu durum resmi görevlendirme yazılarında da eksik görülen bir noktadır.

BTR öğretmenlerin beklentilerinin oluşmasında okula katkılarının da etken olduğu düşünülebilir. BTR öğretmenlerin okula katkıları alt temasındaki ifadelere bakıldığında katılımcıların %32'si (8) proje-yarışma, %4'ü(1) program, %12'si (3) öğrenci rehberlik, %28'i (7) öğretmen rehberlik, %12'si (3) verilen iş, %40'ı (10) teknik destek ve %12'si(3) öğrenciye eğitim ve destek başlıklarında katkı olarak belirlenmiştir. Bu başlıklara bakıldığından katılımcıların en çok okul paydaşlarına teknik destekte bulunduklarını BTR1 *"Öğretmen arkadaşlarıma teknolojik ve yazılımsal destek sağladım."* ve BTR7 *"BT sınıfının olanaklarından faydalandırıyorum"* ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bu ifadeyi destekleyen BTR11 *"Teknolojik anlamda her türlü desteği ve bilgiyi sağlıyorum."* ve BT13 *"Her türlü teknolojik problemin çözümünde destek oluyorum. Yazılımsal, teknik - donanım."* ifadelerini kullanmışlardır. BTR21 ise *"Diğer derslerin akışının bozulmaması için gayret ediyorum. Okuldaki en ufak teknik sorunda kendimi sorumlu hissediyorum ve çözüme ulaştırmaya çalışıyorum. Etkileşimli tahtalar yüzünden ders akışının bozulması beni üzüyor."* ifadesiyle bu alandaki hassasiyetini belirtmiştir. BTR23 *"Öğretmen arkadaşlara tahtalarında flaşların da sorun varsa destek oluyorum. Onun dışında dersine girmedğim öğrencilerin başvurularında, projelerinde yardımcı oluyorum. Gerçekten idarecilerin rica edipte ben bunu yapmıyorum dediğim bir durum olmadı."* ve BTR12 *"Her konuda"*

yardımcıyım. Şahsi bilgisayarlara dahi bakarım. TÜBİTAK projesi hazırlamalarında hem öğretmene hem öğrenciye yardım ederim. Virüs temizlerim.” ifadesinde özveriyle şekilde okula katkıda çok yönlü olduklarının söylemek istemişlerdir. Proje konusunda da BTR öğretmenlerin okulda aktif oldukları katılımcılardan BTR10 “Ders dışı faaliyetler projeler yaparak eğitim öğretim süresince etkileşimde olduğumuz öğrencilerim var.” ve BTR16 “Okulda projelere katkı sunuyorum. Dersine girmediğim öğrencilerin eğitim teknolojileri kullanımına destek veriyorum” ifadelerinden anlaşılmaktadır. Dersine girmese bile okulun tüm paydaşlarına bir şekilde değen katılımcı BTR5 “Özellikler öğrencilerim yaptığım işleri görünce aşırı şaşıyorlar. Hepsi benim yerimde olmak istiyor. Ayıryeten bu yıl okulda okulun en yardımsever öğretmeni seçildim. Her yere koşturduğum için” ifadesi ile okulun her noktasında yer aldığını anlatmaya çalışmıştır. Okulun işlerini düşünüldüğünde ortak aranan kişi genellikle BTR öğretmenler olduğu için BTR4 ise “Önemli günler ve haftalarda okulda yapılacak çalışmalarda BT alanında yardımcı olmaya çalışıyorum.” ifadesinde görevli olmamasına rağmen programlarda da yer aldığı ortaya konulmuştur.

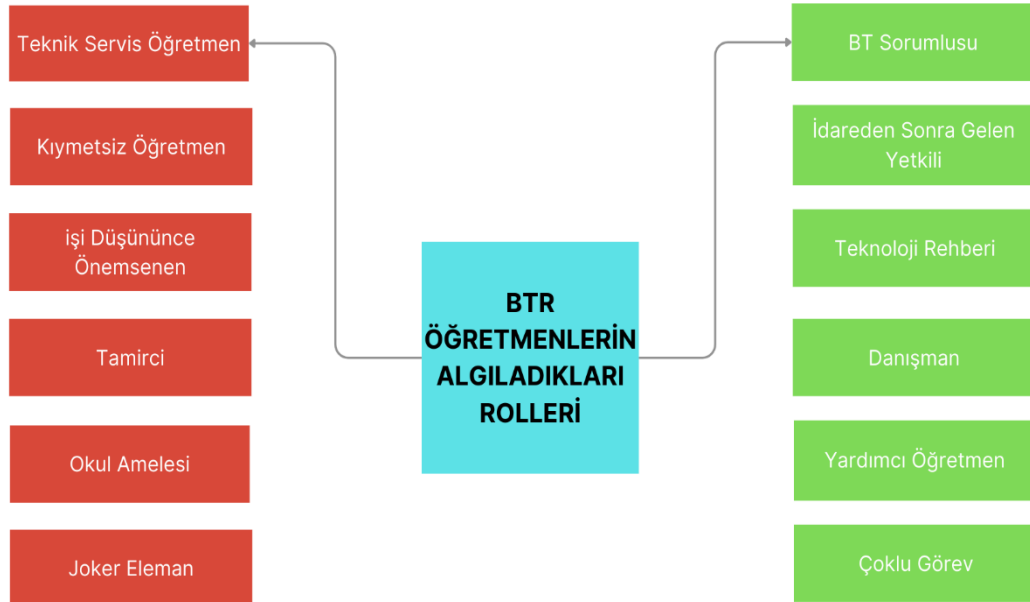
BTR öğretmenlerin okul paydaşlarına olan katkıları hakkında görüşlerine genel olarak bakıldığında BTR öğretmenlerin teknik destek, rehberlik başlıklarının BTR görev sınırlarına dâhil edildiği ancak proje danışmanlığı, öğretmen öğrenci ders dışı destek, idari işlere yardım gibi görev dışı yapılan işlerin tamamen özveri içerdiği görülmektedir. Bu özverilerin öğretmenler tarafından nasıl algılandığı BTR öğretmenlerin okullardaki rolleri hakkında görüşlerine etki ettiği düşünülebilir. BTR öğretmenlerin rolleri hakkında görüşleri Çizelge 4.18’de verilmiştir.

Çizelge 4.18. BTR öğretmenlerin okuldaki rolleri hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR öğretmenlerinin rolleri	Rehber	Teknoloji Rehberi	3	12
		Danışman	1	4
	Okul Kimliği	Yardımcı Öğretmen	1	4
		Teknik personel	3	12
		Joker Eleman	1	4
		Okul Amelesi	1	4
		Öğretmen eleman	3	12
		Tamirci	1	4
		BT sorumlusu	2	8
		Çoklu Görev	1	4

	Statü	1	4
Duygusal Açı	Olumsuz	2	8
	Olumlu-olumsuz	1	4
	Kıymetsiz	2	8
	Değerli	2	8

BTR öğretmenlerin rolleri, okul içerisindeki görev ve sorumlulukları dışında bir de okul kültürü ile şekillenmektedir. Bireyin kendini ne nokta gördüğü ya da hissettiği yaşadığı ortam ile ilişkilidir. Zamanla ortam ilişkisiyle, birey kendine bir rol edinir. BTR öğretmenlerin okul kültürü etkisiyle oluşan rol algıları hakkında görüşlerine bakıldığında 3 alt temanın oluşturulduğu görülmektedir. Rehber alt temasında katılımcıların %12'si (3) Teknoloji rehberi ve %4'ü (1) danışman olarak kendini ifade etmiştir. Okul kimliği alt temasında katılımcıların %4'ü (1) Yardımcı öğretmen, %12'si (3) Teknik personel, %4'ü (1) Joker eleman, %4'ü (1) Okul ameleşi, %12'si (3) Öğretmen eleman, %4'ü (1) Tamirci, %8'i (2) BT sorumlusu, , %4'ü(1) çoklu görev ve %4'ü(1) statü olarak ifade etmiştir. Duygusal Açı alt temasında katılımcıların %8'i(2) olumlu, %4'ü(1)olumlu-olumsuz, %8'i (2) kıymetsiz ve %8'i (2) değerli olarak ifade etmiştir. Katılımcıların rolleri hakkındaki görüşleri aşağıdaki şemada yer almaktadır.

Şekil 4.3. BTR Öğretmenlerin Algıladıkları Roller

Çizelge 4.19. BTR öğretmenlerin avantajları hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR Öğretmen Avantajları	BTR olma tercihi	Memnuniyet	7	28
		Mecburiyet	18	72
	Ders-Ek ders	Ders yükü	12	48
		Ek ders ücreti	15	60
	İletişim-İlişki	Öğrenci	1	4
		İnsan	3	12
		İdare	2	8
		Saygınlık	1	4
	Seçim	Aidiyet	1	4
		Görev Yeri	1	4
		Görev alma	1	4
	Gelişim	Kendini Geliştirme	1	4
		Güncel	4	16

BTR öğretmenlere sorulan BTR öğretmen avantajları sorusuna alınan cevaplara bakıldığında bu görevde avantaj olarak gördükleri durumlar 5 alt tema ile ifade edilmiştir. BTR olma tercihi alt temasında katılımcıların %28'i (7) memnuniyet, %78'i (18) mecburiyet olarak 2 başlık oluşturulmuştur. Memnuniyet ile BTR görevi aldığını ifade edenlerden BTR8 “Bu görevi yaparak mevcut bilgilerimi yaşayarak ve paylaşarak dinç tutma imkânına ulaşıyorum.”, BTR7 “...mesleki doygunluk diyebiliriz” ve BTR10 “Bilişim teknolojilerine olan merakım ve gelişen dünyayı daha yakından takip etmek isteği.” ifadeleriyle bu göreve sıcak baktıklarını anlamaktayız. Bunu destekleyen diğer görüşler de BTR9 “Teknolojiye olan ilgim, öğrendiklerim ve bunları başkalarının hayatına da katkı sağlar hale getirmek istemem.” ve BTR13 “Bilgisayar ve BT'ye olan ilgim” dir. Bu görüşleri ifade eden katılımcıların branşlarına bakıldığında BT olmadığı görülmekte ve başka branştan BT branşına ilgi duyduklarını ifadelerinden anlaşılabilmektedir. BTR17 ise “İlgi ve para” ifadesiyle ilgisinin yanı sıra maddiyatın da bir tercih etme nedeni olduğunu ortaya koymuştur.

Mecburiyet başlığına bakıldığında BTR öğretmen olmayı tercih etme nedeni olarak BTR5 “Okulda ders sayısının yetersiz olması” ifadesiyle fazla seçeneğin olmadığından mecburen bu görevi seçtiğini ifade etmek istemiştir. Okullarda ders sayısının az olması, maddi gerekçeler ve ders tamamlama adına başka okullara gönderilme durumları BTR görevini tercih etmede etkili olabilmektedir. Bu görüşü destekleyen katılımcılar şu şekilde ifade etmiştir:

BTR21: “Özür grubu nedeniyle atanmam sonucu atandığım ilçede norm fazlası oldum. Norm Fazlası olunca -biraz da mecburen- BTR’liği deneyimlemek istedim. Öte yandan yaşam koşullarım sebebiyle ek derse ihtiyacım olması BTR’liğe başvurmamı kolaylaştırdı.”

BTR25: “Birincisi dersi saatimin azlığından dolayı da bunu tamamlamak için birden fazla okula gönderiliyoruz. Yani bu da okula adaptasyon konusunda işte mesleğimde yapacağım projeler olsun, çalışmalar olsun beni etkiliyordu. Öncesinde hani sadece tek okulda okulundaki öğrencilerimle ilgilenip işte daha faydalı olmak için de açıkçası BTR öğretmenliğini seçtim. Maddi sebepler tabi ki var.”

BTR21 ve BTR25 ‘in görüşlerine bakıldığında hem ders sayısının az olmasından dolayı bu görevi mecburen seçtiklerini hatta BTR25 ifadesinde geçen “birden fazla okula gönderiliyoruz” sözleri öğretmenin okul okul ders gezmesi durumunu doğuracağından mecburen seçtiklerini aynı zamanda iki katılımcı da maddi sebeplerinde bu duruma etki ettiğini ifade etmişlerdir. BTR görevinde haftalık 18 saat ek ders ücret yazılması tam ek ders alınması cazip bir nokta olarak görülmektedir. Bu ifadeyi savunan katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

BTR3: “Para kazanmak.”

BTR4 ve BTR7: “Ekonomik sebepler.”

BTR6: “Ek ders azlığı”

BTR11: “Maaş karşılığı doldurmak ve ek ders almak”

BTR12: “Maddi durumlardan dolayı”

BTR15: “Maddiyat”

BTR18: “Ekders”

BTR19:” *Full ek ders*”

BTR24: “*tam ek ders ücreti almamın da bunun yanında tabii ki etkisi var.*”

BTR23: “*...gibi açıkçası en büyük sebep maddi getirisi. Bunun haricinde çok başka bir motivasyonum yok diyebilirim açık konuşmak gerekirse*”

Verilen kısa veya net cevapların aslında nerdeyse tek sebeplerinin maddiyat olduğunu bunun BTR görevi almanın avantaj yönü olduğunu ifade etmeye çalıştıklarını göstermektedir.

Ders-ek ders alt temasına bakıldığında katılımcıların %48’i (12) ders yükü, %60’ı (15) ek ders başlıkları altında yer alan ifadelerde bulunmuşlardır. Ders yükü başlığı altında belirtilen görüşlerde ders yükünün okuldan okula değiştiğini, kimisi fazla olmasından kimisi de az olmasından şikâyet ettiği görülmüştür. BTR görevi yürütürken ders yükü konusunda sıkıntı yaşamayan katılımcılarımızın ifadeleri benzer şekilde olmuştur. Bu ifadeler;

BTR14: “*Ders yüküm çok fazla değil*”

BTR15: “*Ders yoğunluğum çok değil*”

BTR19: “*Ders yüküm az*”

BTR18: “*Ders yüküm 10 saat*”

BTR7: “*Ders yüküm fazla olmadığı için*”

BTR21: “*Fiili olarak 4 saat derse giriyorum. Kalanında BTR’lik yapıyorum.*”

BTR24: “*Açıkçası ders saatimin azlığı BTR öğretmen olarak yapacağım süreyi daha etkin kılıyor.*”

BTR21: “*12 saat dersim var. O yüzden BTR görevini rahat bir şekilde yapabiliyorum.*”

BTR23: *“Bu sene 16 saat ama önceki yıllarda 24- 28 saat oluyordu. Hatta niye BTR oluyorsun diyorlardı... Bu sene şeyi anlıyorum, ne kadar az ders o kadar iyiymiş yani o bir avantajmış .”*

Bu ifadelerden bazı okullarda BTR görevinin yanı sıra ders yükünün az olmasının sorun değil avantaj olduğu görülmektedir.

BTR10 *“Gayet makul yeterli benim için ama yönetmelikle ilgili farklı yorumlamalardan kaynaklı sorun yaşayan arkadaşlarım olduğunu biliyorum.”* ifadesiyle okullarda farklı uygulamaların olduğunu kanıtlar şekilde yorumlanabilir. Okullardaki farklı ders saatleri ve maaş karşılığı doldurma gerekçesiyle BTR görevi almasına rağmen ders tamamlamak amacıyla başka okullara görevlendirme durumları da sorun oluşturmaktadır. Bazen okul bazında ders yükü bazen de 2 okul ders yükü BTR görevini yürütmede dezavantaj olarak görülebilmektedir. Bu ifadeyi destekleyen bazı katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

BTR13: *“30 saat derse girerek iki adet okulun tüm teknolojik desteğini sağlıyordum.”*

BTR4: *“18 saat ders ve geri kalan sürelerde okulda BTR görevlerini yerine getirerek....”*

BTR16: *“Fiilen okulda seçilen derslerime giriyorum üstüne BTR görevini yapıyorum.”*

BTR13: *“Ders saatlerimizin fazla olduğunu düşünüyorum, 8 saat zorunlu derse girme şartı ve üstü olan 22 saatlik resmi BTR görevi gibi bir düzenleme çok daha faydalı ve etkili olurdu ya da en azından 30 ders saati fiili görev tanımı bazı sorunları çözerdi kanısındayım.”*

Bu ifadelere bakıldığında sabit bir ders uygulamasının olmayışı BTR öğretmenliğinde dezavantaj olarak görülebilir. BTR6 *“Kurumun bilişim teknolojileri ders yükünün öğretmen tarafından çekilmesi ve herhangi bir ders saati alt sınır bulunmaması performansın etkilemede önemlidir.”* ifadesinde ders yükünün BTR görevini etkilediğini ima etmeye çalışmıştır. Bu duruma çözüm olarak BTR20'nin *“Bence her okulda en az 2 BT öğretmeni*

olmalı ve sırayla her sene değişecek şekilde biri öğretmen biri BTR olmalı.” ifadesi uygun görülmektedir.

Ders saatlerinden kalan zamanlarda yürütülen BTR görevlerin okul kültürüne bağlı olarak da iş yükünde değişiklik yarattığı düşünürse bu eşitsizliğin BTR öğretmenleri arasında adaletsizliğe neden olmaktadır. Ders yükü ne olursa olsun sabit ek ders alınması durumun adaletsizliğinin bir göstergesi olduğu düşünülebilir. BTR ek derslerinin yetersiz olduğunu düşünen bazı katılımcı görüşleri şu şekilde kayda geçmiştir:

BTR4: “... aldığım ek dersin yeterli olmadığını düşünüyorum.”

BTR5: “Asla o kadar çalışmaya aldığım ek dersi hak etmiyorum. Okuldan eve geldiğimden toz pislik içinde geliyorum amele gibi çalışmaktan aldığım ek ders bir idareciden daha fazla olmalı”

BTR16 : “Ek ders bağlamında daha fazla ücret verilebilir”

BTR12: “Yeterli değil acilen ek ders saati değişmeli”

Belirtilen ifadelerle bakıldığında verilen emeğin karşılığında ek dersin az olduğunu düşünülmekte olduğu görülmektedir. Sabit olarak ödenen haftalık 18 saat ek ders ücretinin yeterli olduğunu düşünen katılımcılardan bazıları şu şekilde ifadelerinde yer vermiştir:

BTR3: “Bu zamana kadar yeterliydi.”

BTR9: “Sıkıntı yaşamıyorum.”

BTR10: “Gayet makul yeterli benim için”

BTR15: “Bence alınan ek ders de yapılan işe göre yeterli”

BTR19: “...ek ders iyi...”

BTR öğretmenliğinin avantajları temasına bağlı İletişim-ilişki alt temasında yer alan görüşlerde katılımcıların %4'ü (1) öğrenci, %8'i (2) insan, %8'i (2) idare ve %4'ü (1) saygınlık başlıkları altında sınıflandırılmıştır.

Okul paydaşları arası ilişkiye bakıldığında yaşanan olumlu ortamın avantaj olarak görülmesi katılımcıların şu ifadeleriyle ortaya konulmaktadır: BTR1 *“tüm öğrencilerle ilgilenebilme”*, BTR2 *“Manevi olarak ise insan ilişkileri açısından faydası olmuştur.”* ve BTR7 *“öğretmenler arası etkileşim daha verimli oluyor.”* . BTR13 *“İdareyle ister istemez bir yakınlığın oluşması ve çoğu konuda söz sahibi olmak bir avantaj sayılabilir.”* ifadesiyle idareyle yakınlığın bir avantaj olduğunu düşündüğünü ima etmiştir. BTR20 *“Her öğretmen tarafından olmasa da saygı duyuluyorum”* idaresiyle BTR görevi sayesinde okulda saygı duyulduğunu ifade etmiştir.

BTR öğretmen avantajları temasına ait seçim alt temasında yer alan başlıklara bakıldığında katılımcıların %4'ü(1) aidiyet, %4'ü(1)görev alma ve %4'ü(1) görevi yeri ile ilgili görüş bildirmiştir. BTR öğretmenliğinin avantajı olarak BTR11 *“Diğer branşlarla yakından çalışma imkânı olması ve okulda birçok öğrenci tarafından tanınmak avantaj olarak düşünülebilir.”* ifadesiyle okula ait olma duygusuna sahip olmayı avantaj olarak görmektedir. Branşı BT olmayan BTR25 ise *“BTR görevini alana ilgim olduğu için seçme hakkımın olması...”* ifadesiyle bunu bir avantaj olarak gördüğünü ima etmiştir. BTR17 *“İstediğim okula gidebilmek”* ifadesiyle kadrosu dışında bir okulda görev alabilmenin bir avantaj olduğunu düşünmektedir.

Gelişim alt temasına baktığımızda katılımcıların %4'ü (1) kendini geliştirme ve %16'sı (4) güncel kalma konusunda görüş bildirmiştir. BTR1 konuşma sırasında *“...kendini geliştirme...”* 'yi avantaj olarak gördüğünü ifade etmiştir. Yine güncel kalmanın bir yolu olarak BTR görevini gören katılımcılarımızın görüşleri şu şekildedir:

BTR9: *“Her zaman teknolojiyi takip etmemi sağlıyor.”*

BTR15: *“Mesleki açıdan bana olumlu katkıları oldu”*

BTR22: “Teknoloji sürekli geliyor. Sürekli geliştiği için biz de kendimizi geliştirmek zorundayız. Yani o yüzden o konuda avantajı çok”

Bu ifadelerle bakıldığında BTR görevi sürecince yürütülen iş ve işlemlerin öğretmenleri güncel olmaya ittiği görülmektedir. BTR öğretmenlerinde bunu avantaj olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

BTR öğretmenlerinin mesleki sorunlarını belirlemede BTR öğretmenlerinin avantajlarının olup olmadığına bakıldığında katılımcıların çoğunluğunda mecburen bu görevi seçme eğilimi olduğu bunun nedeni olarak da daha çok norm sorunu ve maddiyat olduğu ama bu görevle birlikte bireyin insan ilişkilerine katkı sağladığı, BT alanına ilgili branş dışı öğretmenlerin göreve seçilme haklarının olduğu, ek ders getirisi ve kendini BT alanında güncel tutma bu görevin avantajları olarak görülmekte olduğu belirlenmiştir. Avantajların BTR görevini seçmede önemli rolü olduğu düşünülmektedir. Çünkü BTR görevi isteğe bağlı bir görevlendirmedir. Ancak ders yükü ve BTR görevinin bir arada olması, normdan kaynaklı mecburiyet, öğretmenlerin maddi ihtiyaçları ile BTR görevini istemeden yapmaları bu başlık altında belirlenen mesleki sorun olarak algılanabilecek değişkenlerdir.

Çizelge 4.20. BTR Öğretmenlerinin Yaşadığı Sorunlar Hakkında Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	f	%
BTR Öğretmenlerinin Yaşadığı Sorunlar	Teknik Sorunlar	Teknik sorun yok	5	20
		Ekipman eksikliği	8	32
		Alt yapı	3	12
		BTS	1	4
		Eski Cihaz	6	24
		Teknik Servis	3	12
		Yazılım	2	8
		Bilgisi Dışında	2	8
		Çalışma Saatleri	1	4
		Görev netliği	7	28
	Görev sorumluluk	Görev dışı iş	7	28
		Desteksiz	1	4
		Ders Yükü	1	4
		Evrak İşleri	3	12
		Öğretmenler	1	4
		Sorun yok	6	28

Ders öğretmenliği-BTR arası sorun	Görev Karmaşası	2	8	
	Derse Müdahale	6	28	
	Öğretmenliğe Darbe	1	4	
	Ara tatil	1	4	
	Ders Saati	1	4	
Okuldan kaynaklı sorun	Sorun yok	14	56	
	Okul Tipi	2	8	
	Ağ	2	8	
	Fiziki	3	12	
	Okul imkânsızlığı	2	8	
	BTS	2	8	
	Eski Cihaz	2	8	
	Okul tutumu	2	8	
	İdare Kaynaklı sorun	İdari iş	6	24
		Görev Tanımı	1	4
Her şeyden Sorumlu		1	4	
Tekniker		1	4	
Ders Öğretmenliği		1	4	
Mesai saati dışı		3	12	
Kıymet		2	8	
Sorun yok		10	40	
Çalışma Saatleri		Farklı saat uygulaması	3	12
		Haftalık	3	12
	Günlük	1	4	
	Çalışma Günleri	3	12	
	Ders Saatleri	1	4	
	İdare	1	4	

BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarını ortaya koymak amacıyla yöneltilen sorulara verilen cevapların analizine bakıldığında 6 alt tema olduğu görülmektedir. Analiz sonucunda teknik sorunlar, görev sorumluluk, Ders öğretmenliği-BTR arası sorun, Okuldan kaynaklı sorun, İdare Kaynaklı sorun ve Çalışma Saatleri şeklinde başlıklar belirlenmiştir. Teknik sorunlar başlığına bakıldığında katılımcıların %28'si (7) ekipman eksikliği, %12'si (3) alt yapı, %4'ü (1) BTS, %24'ü (6) eski cihaz, %12'si (3) teknik servis, %8'i (2) yazılım ve %8'i (2) bilgisi dışındaki sorunlardan bahsetmiştir. Ekipman eksikliği ile ilgili yaşanan sorunlar şu şekilde ifade edilmiştir:

BTR4: “Etkileşimli tahtalara müdahale ederken araç gereç yetersizliği.”

BTR6: *“Altyapı ve malzeme eksiklikleri.”*

BTR8: *“Garantisi bitmiş ET arızaları için ihtiyaç duyulan donanımların temin edilememesi”*

BTR10: *“İhtiyaç olan malzemelerin temininde bütçe sorunu olmakta”*

BTR11: *“Garantisi bitmiş cihazların yedek parçalarının okulda olmaması”*

BTR12: *“Bazen temin edilemeyen parçalar ve orijinal yazılımların yetersizliği gibi sorunlarımız var.”*

BTR18: *“Ekipman eksikliği”*

Okullarda FATİH projesi ile kurulan alt yapı hakkında katılımcılardan BTR5 “Alt yapı sorunları örneğin internet alt yapısı elektrik alt yapısı sorunlarını da benim çözmemi istemeleri” ve BTR9 “İnternet bağlantılarının iyi olmaması.” ifadesiyle alt yapı sorumluluğunun Milli Eğitim Bakanlığı’nda olmasına rağmen BTR öğretmenlerden sorunu çözmeleri beklenmekte ve görevi dışında olan bir durum olmasına rağmen okul paydaşlarında bu durum bilinmediği anlaşılmaktadır.

Okul içerisinde yer alan BT araçları açısından sorunlara bakıldığında BTR7 “Bilişim teknolojileri sınıfının olmaması” ifadesi ile okullarda hala BTS bulunmadığı; BTR8’in “BT Sınıfında bulunan PC’lerin ihtiyaçları karşılayamayacak düzeyde donanıma sahip olması” ifadesiyle de BTS olsa dahi eski olması sorun olarak görülmektedir. Bu durumu destekler nitelikte BTR11 “Bilgi iletişim araçlarının sürekli arızalanması” ve BTR2’nin “Bilgisayar ve etkileşimli tahtaların yeni teknoloji ve programlara uygun olmaması.” ifadeleri ayrıca BT araçları arasındaki en yaygın aracın etkileşimli tahta olduğunu hatırlatmıştır. Bu konuda yaşanan sorunlar hakkında katılımcılardan BTR12 “Akıllı tahtalar çok eski sürekli arıza çıkarıyor. Değiştirilmesi gerekiyor” ve BTR14 “Okulda bulunan teknik aletlerin teknik anlamda garanti sürelerinin geçtiğinde bizi aşan sorunlarda çaresiz kalıyoruz.” şeklinde durumu ifade etmiştir. Bu yorumlardan okullara verilen desteğin yetersiz ya da hiç olmadığını düşünülmektedir.

Teknik servislerin okullara olan destekleri açısından bakıldığında BTR1 “ET için teknik destek alamıyoruz.” ve BTR10 “Teknik konularda ya servis sorunu olmakta” ifadelerinde servisten yeterinde destek görmediklerini ima etmişlerdir. BTR22 “O yüzden teknik sıkıntılarda da her şeyi gelip bize soruyorlar. Hani alakasız şeyleri soruyorlar, okulun dışındaki insanlara yardım etmemizi bekliyorlar” ifadesiyle de okul paydaşlarının BTR öğretmenleri teknik servis gibi görmelerinden kaynaklanan sıkıntıları ifade etmeye çalışmıştır.

Teknik sorunlar başlığı altında düşündüğümüzde genellikle donanımsal sorunlar akla gelir ancak okulların yazılımsal olarak da ihtiyaçları olmaktadır. Bu konuda resmi herhangi bir destek verilmemektedir. Bu durum BTR13 “orijinal yazılımların yetersizliği gibi sorunlarımız var.” ve BTR17 “Elimizde hiçbir programın orijinali bulunmamakta bu bize sorun oluşturmaktadır.” ifadeleriyle dile getirmişlerdir. BTR öğretmenler bu konuda da kendi başlarına bırakılmış durumdadırlar.

Bazı durumlarda da BTR öğretmenlerin bilgisi dışındaki durumlara müdahale etmeleri beklenmektedir. BTR24 “Biz lisansta eğitim alırken bu açıdan teknik anlamda bir eğitim almadık. Bizden beklenen çok şey oluyor. Bazen bu anlamda kendimizi hep eksik işte yetersiz de hissediyoruz. Bazen de şunu da düşünüyorum bu benim işim mi acaba?” ifadesiyle beklentilerin bazen eğitim alınan branşı aştığı görülmektedir. BTR23’ün “mesela ağ bağlantısıyla ilgili bir sorun çıktığını ben ağ bağlantılarında anlamıyorum ya anlamam gerektiğinde düşünmüyorum açıkçası. Çünkü ben üniversitede bunun eğitimini almadım. Sonuçta da yaptığım işten hiçbirinin, eğitimini almadım. Yani biz bambaşka şeyler öğrendik.” ifadesiyle de benzer beklentilerin okullarda var olduğu ancak BTR öğretmenlerin bu konuda eğitimlerinin olmamasından kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını görebiliyoruz. Görev sorumluluklar açısından BTR öğretmenlerin sorunlarına bakıldığında katılımcıların %4’ü(1) çalışma saatleri, %28’i (7) görev netliği, %28’i (7) görev dışı iş, %4’ü(1) desteksiz, %4’ü(1)ders yükü, %12’si (3) evrak işleri ve %4’ü (1) öğretmenler olarak görüşler gruplanmıştır.

BTR öğretmenlerin resmi görevlendirme yazısında çalışma saatleri okul ders saatlerin bağlı olarak belirlenmiştir. Bu bilgiye göre de BTR öğretmenlerin okul kademesine göre çalışma

saatine tabii olmakta ve bu durum BTR1'in "Çalışma saatleri her okulda değişebiliyor." ifadesiyle ortaya konmaktadır.

BTR öğretmenlerin en çok sorun olarak gördüğü maddeler görev netliği ve görev dışı iş yükü. BTR öğretmenlerin resmi görevlendirme yazısındaki sorumluluklar genel ifadelerle belirtildiği için görev sınırları maalesef tam net değildir. Bu konuda birçok sıkıntının yaşandığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

BTR2: "Görev tanımı uçsuz bucaksız olduğu için, tüm herhangi içerisinde teknoloji ibaresi geçen görevler otomatik olarak benim sorumluluğumda oluyordu. Konferans, tamirat, seminer(kurs), personel eğitimi ya da teknik destek, önemli gün ve haftalar vb. tüm görevlerde içerisinde bilgisayar ile alakalı herhangi bir ifade olan tüm görevlerde rol almam gerektiği şeklinde bir algı var maalesef."

BTR2 ifadesinde tam olarak genel bir sorun kaynağı belirtmiştir. Bu ifadeyi destekleyen bir diğer katılımcı BTR10 "*Bakanlık tarafından açık ve net bir görev tanımının olmaması görev ve sorumluluk açısından sorun oluşturmaktadır sanki okuldaki bütün her şeyi yapması gerekir gibi bir algı oluşturmaktadır.*" Şeklinde ifade etmiştir.

Bu algı maalesef devamında birçok sorunu ve iş yükünü de getirmektedir. BTR11'in "BTR görevinden ziyade joker öğretmen gibi müdür, müdür yardımcısı veya diğer öğretmenlerin yapması gereken görevlerinde bize yüklenmesi" ifadesinde belirttiği gibi ne nedir demeden görevlerin BTR'ye yüklenmesi en sık yaşanan sorundur. Bu sorunu destekleyen katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

BTR12: "*Görevimiz belli olmadığından her işe koşuyorum. Mesleğimden soğudum.*"

BTR16: "*Görev tanımı çok muallak, elektrikle çalışan her şeyin sizin sorumluluğunda olduğunu zannediyorlar.*"

BTR18: "*Görev tanımın geniş olması ve birçok alana müdahil olmamız*"

BTR24: "*Tam net bir görev tanımımız yok. Görev ve sorumluluk açısından yani çalıştığımız ortam, idare, okul, öğretmenlerin teknolojik bilgisi ve bu alandaki tavırları*

da çok değişiyor, yaşadığımız soruna bağlı olarak. Eğer arkadaşların teknolojiyi kullanma becerisi çok az ise bu anlamda çok problemler yaşayabiliyorum. Sürekli görev ve sorumluluklarının dışında şeyler istendi benden.”

Bu ifadelerle bakıldığında görev sorumlulukların net olmayışı ve ortama göre görev yüklemesi yapılmasına neden olabiliyor. Bazen teknoloji kullanım becerisinin eksik olduğu ortamlar, bazen BTR görevlerinin bilinmemesi bazen de iş yükünü azaltmak isteyen idarecilerin BTR öğretmene iş vermesi gibi durumlar BTR öğretmenlere sorun olarak yansıyabiliyor. Özellikle idarenin bu durumlarda rol aldığı katılımcıların ifadelerinden anlaşılmaktadır.

Bu noktada BTR öğretmenlerin mesleki sorunları arasında incelenen idari kaynaklı sorun alt temasına bakıldığında veriler katılımcıların %24'ü (6) idari iş, %4'ü (1) görev tanımı, %4'ü (1) her şeyden sorumlu, %4'ü (1) tekniker, %4'ü (1) ders öğretmenliği, %12'si (3) mesai saati dışı ve %8'i (2) kıymet başlıkları altında toplanmıştır. Katılımcıların en çok idari işleri (6) sorun olarak belirttiği görülmektedir. BTR3 “idarenin sorumluluğum dışındaki işleri de bana yönlendirmesi” benzer bir ifade ile BTR9 “İdareci ve öğretmenlerin zaman zaman görevimle alakasız istekleri.” İdari yönetimin idari işlerini BTR öğretmene yaptırmaya çalıştığı görülmektedir. BTR2 de destekler nitelikte “okullarda da zaman zaman yaşadığım sorun senin olmayan bir işi sana vermeleri. Çünkü bizim görev tanımımız da tam belli değil.” ifadesini kullanmıştır.

BTR21'in “Ne yazık ki okul idareleri BTR öğretmenlerine -yönetmelikle tanımlanmasına rağmen- yönetmelik dışı görevler buyuruyorlar.” ifadesinde bu durumun idarecinin yönetmeliği bilmemesi mi yoksa bilip de umursamaması mı kastediliyor bilinmemektedir. BTR20'nin “ İdare tarafından görev alanımın genişletilip iyi niyetimin suiistimal edilmesi yaşadığım en büyük sorun.” ifadesinde ise maalesef idarenin bu durumu kullandığı açıkça ifade edilmiştir.

BTR görevlendirmelerinin görev maddeleri hakkında sorun yaşanan BTR13 “Tutanaklar ve yılsonu raporları gibi evrak işleri zorlayıcı. 15 saat derse girmek biraz yorucu oluyor, bunun yerine 8 saat gayet güzel ve olumlu olurdu” şeklinde rahatsızlığını ifade etmiştir. Yine evrak işleri kısmında sorun yaşanan katılımcılardan BTR4 “*Sınıf içi uygulama planlaması ve*

yapması konusunda zorlandım.” ve BTR20 “Evrak gereksizliği. Yaptığımız işleri kâğıda dökmek bana gereksiz geliyor.” ifadelerini kullanmışlardır.

BTR öğretmenlerin BTR görev sorumlulukları dışında ders yükümlülüğünün olması yani ders öğretmenliğine devam etmesi bazı sorunları yanında getirmektedir. Okulda BT öğretmeni kim BTR öğretmeni kim karmaşası yaşanabilmektedir. Bu ifadeyi BTR tarafından destekler nitelikte BTR2 *“Tam olarak hangisinin asıl görevim olduğunu anlamadan 6 yıl çalıştım. Ders Öğretmeni olduğum için mi BTR görevim var yoksa BTR olduğu için mi derse giriyorum.”* ifadesini kullanmış 2 kimliğin arasında kaldığını ima etmiştir. Ayrıca bir karmaşada dönem içi ara tatillerde yaşanmaktadır. İdarecilerinde ara tatillerde BTR öğretmenlerin okulda olup olmayacağı konusunda belirsizlik yaşadığı bilinmektedir. Görevlendirmelerin 6 aylık bir bütün olması idareci tarafından ara tatilde BTR öğretmen okulda olmalı olarak yorumlanabilmektedir. Ancak pandemiden önce BTR görevlendirmelerinin sene başı 2 seminer haftası ardından yapılmaktayken pandemiden sonra dönem içi ara tatil kavramının hayatımıza girmesi ayrıca öğretmenlerin seminer haftalarının ara tatilde yapılması ve eğitim öğretimin okulda olmaması bu haftada BTR öğretmeni olarak değil ders öğretmeni olarak düşünülmesine sebep olabilmektedir. Bunun nedeni de BTR görevlendirmelerinde BTR çalışma saati okuldaki derslerin başlama ve bitme saati ile belirlendiği ancak ara tatilde derslerin olmamasının bu madde ile çelişmesidir. Bu sorunun, BTR resmi görevlendirme yazılarında güncelleme olmadığı için devam ettiği BTR21’in

“Bunun yanında yaşadığımız diğer sorun şu: ara tatillerde okulda olmamız. Fiili derse girdiğimiz için ders öğretmeniyiz bu nedenle ara tatilde ÖBA’dan eğitim alıyoruz. BTR olduğumuz için de okula gitmemiz bekleniyor. Eğitim-öğretime ara verildiğinde BTR’nin okulda olması anlamsız oluyor. Zaten ders öğretmeni olarak ara tatillerde ÖBA’dan eğitim alarak sorumluluklarımızı yerine getiriyoruz.”

ifadesi ile kanıtlanmaktadır. Bu ifade ile de BTR öğretmenliği ile ders öğretmenliği arasındaki sorunların devam ettiği gösterilmiştir.

Ayrıca BTR öğretmenin derslerini yürütürken BTR görevlerinin yapılmasının beklenmesi de BTR öğretmenlerde ayrıca sorun oluşturmaktadır. BTR22 bu konuda *“Derslerimize geç geliyoruz. Hani bazı sorunlarla ilgilenirken ve adapte olma sorunumuz var derse adapte*

olamıyoruz kafamız diğer tarafta kaldığı için” ifadesiyle ders öğretmenliği ile BTR öğretmenliği arasında gelgitler yaşanmasına neden olduğunu ifade etmeye çalışmıştır. BTR öğretmenine ihtiyaç duyulduğundan dersi varmış yokmuş önem verilmeden görevin yapılması istenmesi sık rastlanan sorunlarından biridir. Örneğin BTR4 “*Ders anında sınıfı terk etmek zorunda kalıyorum.*” diye bu durumu yaşadığını ifade etmiştir. Benzer sorunu yaşayan BTR12 “*Cihaz arızalarında veya herhangi bir problemde derste dahi çağırılarak ders akışını bozulmasına sebep oluyor.*” diyerek isyan etmiş ve BTR21 “*Dersimi icra ettiğim esnada ne yazık ki BTR olduğum için “hocam şöyle bir sorun var bir gelebilir misiniz?” şeklinde rahatsız ediliyorum*” ifadesiyle rahatsız olduğunu dile getirmiştir. Bu duruma örnek BTR20 “*Dersten çağırılmak. Çünkü öğretmenliğim her şeyden önce gelir.*” ifadesiyle yine derse müdahaleden rahatsız olduğunu ve ders öğretmenliğinin BTR görevinden önde tuttuğunu ayrıca belirtmiştir. Yine BTR5 “*Ders işlediğim zamanlarda da BTR ile ilgili sorunlarla ilgilenmek zorunda kalmak.*” ifadesinde belirttiği gibi öğretmenliğine darbe olarak gördüğünü ima etmiştir. Bu durumların ortaya çıkmasında önemli rolü olduğu düşünülen paydaş, idari yönetimdir. Görevlerin idari yönetimden verilmesi BTR öğretmenlerin mesleki sorunları arasında bir kaynak olarak görülebileceği düşünülmekte ve bu konu üzerine katılımcılara “*İdari yönetim kaynaklı yaşadığımız sorunlar nelerdir?*” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya verilen cevaplardan, idari kaynaklı sorunlar alt teması oluşturulmuş ve 9 alt başlıkta incelenmiştir.

İdarenin kendi işlerini BTR öğretmene görev olarak yaptırmak istemesi BTR öğretmenlerin en sık serzenişte bulunduğu durumdur. Bu durumu kanıtlar nitelikte bazı katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

BTR3: “*Sorun idarenin sorumluluğum dışındaki işleri de bana yönlendirmesi*”

BTR10: “*Bazı zamanlarda görevi dışında istenilen işlerde sorunlar olabilmektedir.*”

BTR14: “*İdarenin bütün bilgisayar işlerini BTR öğretmenlerinin yapacağını düşünmesi bir sorun*”

Ayrıca idari işlerin görev olarak yüklenmeye çalışılmasında ders öğretmenliğine saygısızlık yapıldığı şu ifadelerle ortaya konmuştur:

BTR5: *“Basit bir Word Excel programında yapamadıkları işlemler için dersten çağırılıp yardım isteniyor. Kendilerinin yapması gereken işleri biz beceremiyoruz hocam şu programa bir baksana deyip saatlerce idare işi yapmam bir sorun”*

BTR24: *“Önceki yaşadığım okul ortamlarımda müdür yardımcısı müdür işlerini teknolojik açıdan kendi yapamadığında bu görevi senin yapman gerektiğini düşünerek seni dersin var ya da yok düşünmeden yapman bekleniyor ve bu sorunu yaşıyorsun yani”*

Bu ifadelerden de idarenin yönetimi ve bakış açısından kaynaklı sorunlar arasında görev dışı iş ve BTR12’nin *“Dersimin önemsenmemesi ve de BTR görevimin hiç bitmemesi”* ifadesinde ki gibi BTR öğretmenliğinin ders öğretmenliğini unutturduğu görülmektedir. Bu durumların idareden idare değişip değişmediğinin kanıtı olarak BTR24 şu yorumu yapmıştır:

BTR24: *“BTR için idari çok önemli gerçekten. Çünkü her idari yönetim aynı şekilde yönetilmiyor ne yazık ki ve bakış açısı öğretmenin görevi, sorumlulukları hakkında bilgi sahibi olup olmama konusu bu durumu değiştiriyor.”*

BTR 24’ün ifadesinde olduğu gibi yaşanan sorunların boyutu idareden idareye değişmektedir.

BTR21 ifadesinde *“İdare çalışanları, tarafıma tanımlı görevlerim dışında görevler veriyorlar. Yönetmeliği bilseler de bunu yapıyorlar. Boş durmasın iş yapsın mantığında oluyorlar ya da kendi iş yüklerini hafifletmek adına BTR’ye görev veriyorlar.”* demiş ve idarenin görev vermedeki niyetin etik olmadığı düşünülmektedir. Kimi idare BTR görevlerini bilip fazladan görev yüklemekte kimi de görev sınırlarını bilmeyip fazladan iş yüklemektedir. BTR6 *“Görev tanımının bilinmemesi nedeniyle yaşanan sorunlar”* ifadesiyle idarenin BTR görevlerini bilmediğini söylemiş, BTR11 ise *“BTR öğretmenlerini her şeyden sorumlu olarak görmeleri”* ve BTR20 *“BTR değil de asistan ya da tekniker olarak görülmek.”* ifadeleri idarenin görevlerini net bilmeyip her türlü görevden sorumlu olduklarını düşünülmesi ve BTR öğretmenin öğretmen olduğunun unutulması sorun olduğu görülmektedir. Kimi idare BTR öğretmene aşırı yüklenip bel bağlarken kimisinin de BTR öğretmenin görevlerini önemsemediği BTR13’nin *“İdare yaptığımız işin kıymetinin çoğu zaman farkında olmuyor. Yokluğumuz durumunda işler aksadığında ve problemler biriktiğinde ancak anlıyor kıymetimizi”* ve katılımcı BTR23’ün *“...Hocam ne gerek var*

başka öğretmene gelirsiniz. Yaptığınız içindeki iki tahta bir flaş. Şimdi bunu duymak gerçekten çok yaralayıcı.” ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bir öğretmenin kıymet görememesi mesleki açıdan yıldırıcı ve demotive edici olabilmektedir.

BTR öğretmenler, idarecilerin görev yüklemesi, kıymet bilmemesi, öğretmen olarak görmemesi gibi durumları yaşatmasının yanı sıra bir de görev saatine dikkat edilmemesi sorunu ile baş etmek zorunda kalmaktadırlar. İdari kaynaklı sorunlardan bu durum için destekler nitelikte BTR18 “*Mesai dışında aranmak*” ve BTR12 “*BTR görevimin hiç bitmemesi, yaz tatili dahil*” ifadelerini kullanmışlardır. Bu noktada aslında BTR öğretmenin çalışma saatinin özel saat diliminde de yer aldığı görülmektedir.

BTR öğretmenlerin mesleki sorunlarına çalışma saatleri açısından bakıldığında bu alt temada katılımcıların %12’si (3) farklı saat uygulaması, %12’si (3) haftalık, %4’ü (1) günlük, %12’si (3) çalışma günleri, %4’ü (1) ders saatleri ve %4’ü (1) idare açısından ifade etmiştir.

BTR öğretmenlerin farklı okullarda ders saatlerine bağlı farklı uygulamalar olduğu bazı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. BTR1 “*Her okulda giriş çıkış saatleri farklı olmasından sıkıntılar olabiliyor*” ve BTR11 “*İlkokulda BTR olan 6 saat, ortaokulda BTR olan 7 saat, Lisede BTR olan 8 saat okulda kalıyor. Günün sonunda ay sonu ek dersleri bu 3 okulda çalışan ayrı BTR’lerin ek derslerinin aynı olması.*” ifadeleri saat uygulamasının farklı açıdan sorun doğurabileceğini ortaya koymuştur.

BTR4’ün çalışma saatleri hakkında “*Okulun açık olduğu tüm hafta boyunca okulda bulunmak. Bu süre diğer öğretmenler gibi 30 saat olarak uygulanmalıdır.*” ifadesinde sorun olarak hafta boyu çalışmanın 35 saat ettiği ancak diğer öğretmenlerin en fazla 30 saat okulda olduğuna dikkat çekmiştir.

BTR13 ifadesinde “*Tam belirli bir program ve çalışma saati olmaması biraz keyfe keder davranılmaya sebep veriyor. Haftada 30 saat derse giren bir öğretmenin en az bir günü boş olabiliyorken bizim bazen yarım gün dahi okulda bulunmamamız sorun olabiliyor.*” diyerek okullar arası farklılık oluşabileceğine ve 30 saatte derse girse boş zamanının olup BTR öğretmenliğinde boşluğun olmayışına dikkat çekmiştir. BTR15’te destekler nitelikte “*Boş saatinizin olmaması biraz sıkıntılı bence ya da boş günün olmayışı*” ifadesini kullanmıştır.

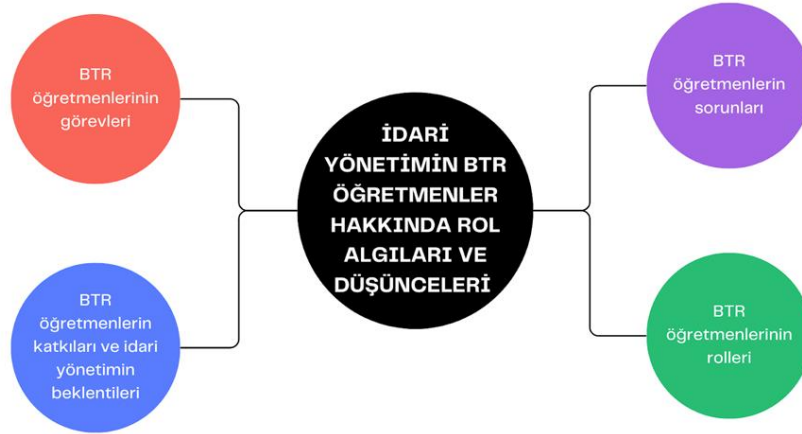
BTR21 “*Tam gün eğitim öğretim veren okullarda BTR’lerin idareci gibi tam gün çalışması sıkıntılı bir durum. Kaç ek ders karşılığı BTR’lik yapıyorsak ders saati süresi okulda kalmayı daha doğru buluyorum.*” ifadesiyle uygulamanın doğru olmadığını söylemek istemiş bu duruma çözüm olarak da BTR18 ‘in “*Okullardaki rehber öğretmeni gibi çalışma saatleri esnetilmelidir.*” ifadesi önerilebilir. Ayrıca BTR öğretmenlerin haftanın 5 günü en az 35 saat çalışma performansında ders saatlerinin haftaya yayılması işleri yürütme açısından sorun olarak düşünebilir. BTR20’de “*Ders saatlerim tüm haftaya yayılmasındansa öğleden önce ya da öğleden sonra olarak toplanmalı.*” ifadesi ile bu durumun önüne geçilmesini önermiştir.

EN SIK İFADE EDİLEN BTR SORUNLARI					
BTR ARAÇLARI	BTR GÖREVLERİ	BTR VE DERS ÖĞRETMENLİĞİ	ÇALIŞMA SAATLERİ	OKUL KAYNAKLI	İDARE KAYNAKLI
ESKİ CİHAZLAR	GÖREV SINIRININ OLMAMASI	DERSE MÜDAHELE	OKULLAR ARASI FARKLILIK	CİHAZLARIN ESKİ OLMASI	İDARİ GÖREV VERİLMESİ
TEKNİK DESTEK EKSİKLİĞİ	GÖREV SINIRLARINI AŞAN İŞLER	BTR VE DERS ÖĞRETMENLİĞİ KARMAŞASI	HAFTALIK ÇALIŞMA SAATİ	BTR'YE AİT ALAN OLMAMASI	ÇALIŞMA SAATLERİ
EKİPMAN EKSİKLİĞİ					TUTUM

Şekil 4.4. En sık ifade edilen BTR öğretmen sorunları

4.2.2. İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?

Aşağıdaki şemada idari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşüncelerinin nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar verilmiştir.

Şekil 4.5. İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşüncelerinin nitel analizine ilişkin alt başlıklar

İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri için görüşmelerde ayrıntılı sorular sorularak sorunun kaynakları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu görüşmeye 7 müdür ve 6 müdür yardımcısı katılmıştır. Verilen cevapların analizine göre 4 tema ve 9 alt tema belirlenmiştir (Şekil 4). Bu temalar; (1) BTR görevlendirmeleri, (2) BTR öğretmenlerin katkıları ve idari yönetimin beklentileri, (3) BTR öğretmenlerin sorunları ve (4) BTR öğretmenlerinin rolleridir. Bu temalara bağlı alt temalar şu şekildedir: BTR görevlendirmeleri temasına ait alt tema (1) görevlendirme; BTR öğretmenlerin katkıları ve idari yönetimin beklentileri temasına ait 2 alt tema (1) katkı ve (2) beklenti; BTR öğretmenlerin sorunları temasına ait 2 alt tema (1) teknik ve (2) resmiyet; BTR öğretmenlerinin rolleri temasına ait 3 alt tema (1) idareci, (2) öğretmen çeşidi ve (3) destek. Öncelikle idarecilere BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri ve görev sorumlulukları hakkında sorular yöneltilmiştir. Toplanan verilerin analizi aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 4.21. İdari yönetimin BTR öğretmen görevlendirmeleri hakkında görüşleri

Tema	Kodlar	F	%
Görevlendirme	Resmi yazı	12	92
	Kadro	8	61
	Zamanlama	2	15
	Gereklilik	5	38

Çizelge 4.21 incelendiğinde idarecilerin çoğunluğu (%92) resmi görevlendirme yazısı hakkında görüşlerini belirtmiştir. Katılımcıların %61'i (8) kadro, %15'i (zamanlama), %38'i (5) görevlendirmenin gerekliliği hakkında görüş bildirmiştir.

BTR öğretmenliği görevlendirme ile çalışılan bir alandır. Herhangi bir kadrosu bulunmamaktadır. İdarecilerin de bu görevlendirmeye bakış açıları şu şekilde olmuştur. Katılımcılardan MY6 *“BTR öğretmen görevlendirmesi yapılması bizim açımızdan olumlu bir durum. Çünkü okullarda teknolojik altyapıda FATİH projesinin devamlılığının kontrolünün sağlanmasının açısından BTR öğretmenlerini okullarda çok önemli görev arz ediyor yerine getiriyor. Bu nedenle görevlendirmeleri çok doğru bir uygulamadır.”* İfadesiyle görevlendirmelerin bir gereklilik olduğunu ifade etmiştir. Destekleyen katılımcı yorumları aşağıda verilmiştir.

M7: *“Şimdi gerekli bir çalışma her okulda en azından bu kadar bilişim araçlarıyla eğitim verdiğimizden dolayı bu konu ile ilgili uzman öğretmenin olması okulda gerekli olduğunu düşünüyorum... Okulumuzdaki görevleri idari personel olmuş gibi çalışıyorlar bizimle beraber 8 5 kalıyorlar çoğunlukla. Şimdi burada olmazsa olmaz nasıl bir idareci bir müdür olmaz BTR öğretmenin de artık olması zorunluluk”*

MY2 *“Kesinlikle her okul kademesinde gerektiğini düşünüyorum, akıllı tahtaları bakımı vs. konusunda yetkin kişilerin görev alması biz idarecilerinde yükünü hafifletiyor.”* Ve MY1 *“Görevlendirmeler devam edebilir. Faydaları vardır.”* şeklinde ifade ederek BTR öğretmen görevlendirmelerinden memnun olduklarını ima etmişlerdir.

BTR görevlendirmelerine, görevlendirme zamanları açısından da bakılmış ve bu konuda M1 *“BTR öğretmenlerin her okulda kadrolu olmasını isterim. Sene başında bir süre görevlendirme bekliyoruz oysaki eğitim öğretim başlamadan okulun işleri halledilmiş olmalı.”* yorumunu yapmıştır. MY5 ise *“Görevlendirme işlemlerini ben yürütüyorum. Fark ettiğim ise görevlendirme yazılarının onayı geç geliyor. Okul başlamadan görevlendirilseler iyi olur. Hatta bizim gibi kadroları olsa çok daha düzenli bir sistem olur.”* diyerek BTR öğretmenlerin görevlendirme zamanlarının yanı sıra kadro konusuna da dikkat çekmiştir. BTR görevlendirmeleri eğitim öğretimin başında başlamaktadır. Ancak idarecilerin

yorumlarından BTR görevlendirmelerinin okul başlamadan önce yapılmasının okuldaki işleri derslere yetiştirme açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır. Hatta görevlendirme usulü yerine kadrolarının olmasını ve idareci gibi tam gün çalışmalarının gerektiğini şu ifadelerle ortaya koymuşlardır.

M1: *“BTR öğretmenlerin her okulda kadrolu olmasını isterim.”*

M2: *“Görevlendirme usulü değil kadro ile çalışmaları gerektiğini düşünüyorum.”*

M3: *“BTR öğretmenlerin görevlendirme çalışmaları doğru bulmuyorum. İdareci gibi kadrolu ve tüm gün okulda olması gerekli.”*

MY3: *“Bilişim teknolojileri öğretmeni okullarda görevlendirme olarak değil de kadrolu bir şekilde her gün okulda bulunmalıdır.”*

M6 : *“BTR öğretmenlerimizin görevlendirmeleri ile ilgili uuu her okula lazım olduğunu düşünüyorum ve orda püf nokta BTR öğretmenlerimizin dersi olmamalı.”*

MY4: *“İstekli olan BT öğretmenlerinden kadrolu olarak çalışmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum.”*

MY5: *“Hatta bizim gibi kadroları olsa çok daha düzenli bir sistem olur.”*

İfadelere bakıldığında idarecilerin BTR öğretmenler hakkında kadro sahibi olmalarının işleri doğru yürütme açısından daha iyi olacağını düşünmektedir. M5’in *“Bence yılda iki kere görevlendirme olmamalı. İşlerin düzeni açısından ya bir yıllığına olmalı ya da kadro sistemi olmalı”* ifadesinde kadro sistemine ek olarak görevlendirmelerin yıllık olmasının daha doğru olacağını ifade etmiştir. Yapılan yorumlardan idarecilerin gözünce BTR öğretmenlerin kadrosunun olmamasının bir sorun olabileceği görüşüne varılabilir.

Okul ekosisteminin doğru şekilde yürümesi için idarecilerin her işin uzmanı tarafından yürütülmesi gerektiğini bunun yanı sıra özellikle bilişim teknolojileri alanında okullar BTR öğretmenlere ihtiyacın fazla olduğu, her daim idarenin yanında olmasını bekledikleri görüşlerden çıkarılabilir. Görüş belirten idarecilerin BTR öğretmenlerin katkılarından ve BTR öğretmenlerden beklentilerden söz etmesi bu noktada kaçınılmaz olmuştur. Bu konudaki idareci görüşleri Çizelge 4.22’de verilmiştir.

Çizelge 4.22. İdari yönetimin beklentileri ve BTR öğretmenlerin katkıları hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
İdari yönetimin beklentileri ve BTR öğretmenlerin katkıları	Katkı	Rehberlik	6	46
		Proje	3	23
	Beklenti	Rehberlik	3	23
		Görev	7	53
		İdari İş	4	30
		Mesai Zamanı	2	15
		Aktivite	1	8

Çizelge 4.22 incelendiğinde BTR öğretmenlerin katkılarına bakıldığında en çok %46'lık oranla rehberlik teması olduğu görülmektedir. Rehberlik katkılarının yanı sıra idareciler %23'lük (3) oranla projeler konusunda katkı sağladıklarını belirtmiştir. BTR öğretmenlerin katkıları hakkında bazı katılımcı idarecilerin yorumları şu şekildedir:

M6: “Okulumuzda gerçekten de 2 öğretmenimizle de çalıştım çok büyük katkıları oldu her türlü idari işlerde öğretmen ve öğrencilerimizin velilerimizin işlerini bizim işimizi özellikle de daha da kolaylaştırıyorlar.”

M1: “Bana olan katkısı bilgisayardaki sorunlarımı çözmesi, okula olan katkısı ise proje konularında destek olması, öğretmenlere olan danışmanlık hizmeti sağlamış olması, cihazlarımızın sorunsuz çalışmasını sağlaması”

MY1 “Okuldaki teknoloji alt yapısının takibini yaparak hizmet ederler..... Okuldaki teknoloji sorunlarını hızlı şekilde çözüme kavuştururlar.”

MY3 “Okulun bilişim altyapısı ile ilgili sorunların karşılanmasında faydası vardır.”

Verilen ifadelere göre BTR öğretmenlerin en çok teknoloji anlamında rehberlik ve sorun çözme görevi yürüttüğünü görülmektedir.

MY2 *“Resmi görev ve sorumluluklarının yani sıra okul ile ilgili bilgisayar desteği gereken durumlarda da çok yardımcı oluyorlar.”*

MY6 *“BTR öğretmeni aslında idareci kısımdan sayıyoruz çünkü onlar da bizim gibi yeri geldiğinde 8 5 burada durup okulun teknolojik altyapısı alakalı tüm tadilatı bakımları yeri geliyor her şeyi üstleniyorlar.”*

MY2 ve MY6’nın ifadesinde belirttiği gibi BTR öğretmenlerin görev sorumluluklarının dışında da işlere yardımcı olduklarını görmekteyiz. Bu ifadeyi destekler nitelikte MY5 *“Görev ve sorumlulukları aslında rehberlik üzerine tamir gibi bir sorumlulukları yok. Ama bazen ihtiyaç duyuyoruz bu duruma e tabi ki BTR den yardım istiyoruz görevi değil ama sağ olsun yapıyor”* ifadesini kullanmış ve BTR öğretmenlerin inisiyatif ile iş yürüttüğünü ima etmiştir.

BTR öğretmenlerin becerilerinin teknolojinin en yaygın olduğu dönemlerde okul ortamlarından ihtiyaç olduğu aşikâr olup idareciler de bu konuda BTR öğretmenlerden faydalandıklarını açıkça ifade etmişlerdir. İşlere verilen desteklerde görev sınırlarına bakmadan BTR öğretmenlerin özveri ile yardımcı oldukları idarecilerin yorumlarından anlaşılmaktadır. M2 ve M5 BTR öğretmenlerin sadece destek ve rehberlikte değil de okul ekosisteminde nasıl bir yeri olduğu tek bir ifade ile toparlamışlardır.

M2: *“Okulumuzda BTR kendi BT derslerine girerek öğretmenliğini yapıyor. Bunun dışındaki zaman da proje konusunda öğrenciler ile çalışmalar yapıyor. Öğretmenlerin sene başında eğitim isteklerini alıp planlama yapıyor. Benim açımdan bakınca kendi branşından dolayı teknik destek almama gerek olmuyor ama okulun işlerinin düzgün ilerlemesinde rolü olduğu için katkısı çok büyük.”*

M5: *“Bizim BTR öğretmenimiz okulumuzda ders görevi, nöbet görevi, kulüp görevi ve proje danışmanlığı yapıyor. Özellikler zorunlu olmadığı çalışmaları açısından takdir ediyorum. Öğretmen ve öğrencilerin ihtiyacına göre çalışma yapıyor. İdarecilerinde her*

türlü işinde destek veriyor. Bazen okuldan geç bile gidiyor evden destek veriyor. Sağ olsun emeğini esirgemiyor.”

M2 ve M5 ‘in yorumlarından, BTR öğretmenlerin birçok iş alanında yer aldıklarını ve becerilerini, zamanlarını bu konuda kullandıklarını çıkarabiliriz. M3 ise *“Bizim BTR öğretmenimiz başka branştan olup okulumuza başka okuldan geliyor. Haftanın her günü gelmiyor. Geldiğinde de tahtalara bakıyor. Sürekli okulda olmadığı için çok destek alamıyoruz.”* İfadesinde diğer idarecilerin aksine yeterince fayda görmediğinden bahsetmiştir. Ancak bu durumun BTR görevi yapan öğretmenin BT branşında olmaması ve okulun öğretmeni olmaması durumundan kaynaklığı görülmektedir.

İdarecilerin BTR öğretmenler hakkında yorumlarına genel olarak bakıldığında BTR öğretmenlerin özverilerinin idare tarafından memnuniyetle karşılandığı ve devamının gelmesinin beklendiği anlaşılmaktadır. MY4’ün *“Biz idareciler için bazen fazlasını yapmasının daha iyi olacağını düşünüyoruz. Ben idarecilikte ihtiyaç duyduğum durumlar oluyor tabi. Bazen yazıcıdan yana sıkıntı yaşıyoruz. Hemen sorunu çözüyor. Bazı zamanlar internet sorunu oluyor hemen hallediyor. Bu konuda sorun yaşamıyoruz. Okulumuzda da tüm cihazları kullanır halde tutuyor.”* İfadesi bu durumu destekler niteliktedir. MY5 ise BTR öğretmenlere bakış açısında iletişim kurma işleri kolaylıkla yürütmeden önemli olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

MY5 “Ben idareci olarak gerçekten çok memnunum. İşin içinden çıkamadığım her zaman gelip yardım ediyor. Bazen dosya sorunları bazen internet bazen de yazıcı. Ne varsa hallediyor sağ olsun. Okulda ise öğretmen ve öğrencilerle sürekli bağı var. Aslına bakarsanız okuldaki tüm bireylere erişimi ve iletişimi var. Bu da yapılması gereken işlerde kolay iletişimi sağlıyor. Öğretmen ve öğrenciler ile ayrıca çalışma yapıyor. Zaten okuldaki BT derslerine de giriyor. Hem öğretmen hem idareci gibi aslında.”

MY4 ve MY5’in ifadelerinde de BTR öğretmenlerin idarecilerin işlerini kolaylaştırdığı teknik destekte bulunduğu ve teknoloji anlamında rehberlik yaptıklarını söyleyebiliriz. Bu durumda idarecilerin memnun olduğu ifadelerinden anlaşılmakta. Tabi ki bu özverili davranışlardan bir süre sonra beklentilerin artarak devam etmesi alışıla gelmiş bir durumdur. Bu konuda M3 *“Görev ve sorumlulukları aslına bakarsanız okulun tüm cihazlarıyla*

ilgilenmesi bence. Ayrıca idareye yardımcı olması gerekli.” Ve “İdareci için okulda olup kendisine verilen işleri yapmasını bekliyorum.” İfadeleriyle beklentisinin idarenin isteklerini yerine getirmesi yönünde olmuştur. BTR öğretmenlerden beklentiler hakkında idarecilerin bazı görüşleri şu şekildedir:

M1: “BTR öğretmenleri okuldaki her birey ile iletişim içinde. Bu yüzden iletişim konusunda iyi bir çizgi olmasını, öğrenci ve öğretmenlerin teknoloji anlamında ihtiyaçlarını desteklemesi ve idarenin de işlerinde yardımcı olmasını bekliyoruz.”

M6: “BTR Öğretmenlerimizin görev alanıyla ilgili değişiklik nasıl olur bilmiyorum ama 8-5 mesaisine dâhil edilmeli diyorum”

M7: “İdari personel gibi çalıştığımızdan dolayı beklentilerimiz de yüksek... tüm aktiviteleri bilişim teknolojileri rehber öğretmeni görev alıyor. Okulun hemen hemen tüm sosyal aktiviteleri de bilişimde değil bunun haricinde de tüm aktivitelerde sağ olsun da hocam da bize yardımcı oluyor öğretmenler bu şekilde çalışıyor Bundan dolayı da hani beklentilerimiz maalesef yüksek diyeyim hani kendi alanları dışında da beklentilerimiz oluyor. Çünkü her bir şeye Bizim de yetişmemiz mümkün değil.”

MY1: “Verilen sorumlulukları yerine getirmesini”

Bu belirtilen görüşlere bakıldığında beklentilerde idarecilerin kendi işlerine olan destek istekleri göze çarpmaktadır. Katılımcı idarecilerden bazıları ise BTR öğretmenlerin diğer paydaşlara rehberlik yapmasını istemektedirler. Bu isteklere örnek olarak:

MY2: “Okulun genel olarak İnternet ile ilgili birimlerinde öğretmenlere ve öğrencilere yardımcı olmaları”

MY3: “Okulun akıllı tahta, bilgisayar, vb. Teknolojik alt yapısının okul idaresi ile koordineli bir şekilde kullanıma hazır halde olmasını sağlamak.”

İfadelerini kullanmışlardır. İdarecilerin bir kısmında ise BTR öğretmenlerin görev sorumluluklarını yerine getirmelerinin yeterli olacağını ima etmişlerdir. MY4 “Ben idareci

olarak BTR öğretmeninin okulunu benimseyip bir idareci gibi görev ve sorumluluklarını yerine getirmesini bekliyorum. Bunun dışında olan durumları kimseye zorla yaptıramayız o da kendi kararı.” İle görevini yapmasını zorla da ekstra iş yaptırılmayacağını ima etmiştir. BTR öğretmenlerin branşlarından kaynaklanan teknolojiye güncel kalma ve bunu okul paydaşlarının yararına sunma beklentileri idarecilerde de vardır. Bu duruma örnek olabilecek beklentiler şunlardır:

MY5 :“Ben BTR öğretmenlerin okullardaki gelişimi destekleyen en güncel öğretmen olduğunu düşünüyorum. Okulda herkes ondan faydalaniyor. İstedğimiz aslında okuldaki işlerin Bir BTR öğretmen desteği ile yürütmesi. Görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi”

MY6: “Tabii ki görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi Bunun haricinde de ders yükünü tamamlaması”

M2: “...kendilerini geliştirmeleri”

M5 :“Okulun teknolojik işlerinin sorunsuz yerine getirilmesi”

Genel olarak idarecilerin BTR öğretmenlerin katkı ve beklentilerine bakıldığında daha çok BTR öğretmenlerin görev dışındaki özverili çalışmalarının katkı olarak ifade edilmesi ve bunların da idarecilerin beklentileri arasında yer aldığı görülmektedir. Beklenti konusunda idarecilerin beklentilerinin karşılanmaması ya da karşılanma zorunluluğun olmaması BTR öğretmen ve idareci arasından sorun doğurabileceği bu nokta da görülebilmektedir. İdarecilere BTR öğretmenlerin sorunları hakkında soru yöneltilmesi bu noktada sorunları ortaya koymadan önemli rolü olmuştur.

İdarecilerin gözünden BTR öğretmenlerin sorunlarına karşı verilen cevapların analizi Çizelge 4.23’te verilmiştir.

Çizelge 4.23. İdari yönetimin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
------	----------	--------	---	---

Çizelge 4.23 (devamı)

BTR öğretmenlerin sorunları	Teknik	Destek	4	31
		Yetersiz	1	8
	Resmiyet	Görev dışı iş	4	30
		Mesai saati	1	8
		Görev netliği	2	15
		Ders yükü	5	38
		Norm-Statü	3	23
		Nöbet	1	8

Çizelge 4.23 incelendiğinde BTR öğretmenlerin sorunlarını bir teknik yönden bir de resmiyet yönünden incelenebileceği görülmektedir. Teknik yönden sorunlara bakıldığında BTR öğretmenlerin en çok destek (%31) konusunda sorun yaşadığı görülmektedir. Resmi yönden sorunlara bakıldığında idarecilerin bakış açısından BTR öğretmenlerin ders yükü (%38) ve görev dışı iş (%30) sorunu olduğu görülmektedir. İdarecilerin gözünden teknik anlamda BTR öğretmenlerin yaşadığı sorunları M1: “okulumuzdaki BTR öğretmenin isteklerini dilediğimde daha çok donanım ve uygulama konusunda beklentisinin olması.”, MY1 “Teknoloji alt yapısının günümüz teknolojisinden geri olması” ve MY2 “Genelde alt yapı sorunu ile karşılaşıyorlar en azından bizim okulumuzda ki sıkıntının altyapı olduğunu düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Yaşanılan bu sorunların idareciler tarafından fark edilmesi ve çözümlenememesi dış paydaşlardan kaynaklandığı düşüncesini doğurmaktadır. Teknik sorunların yanı sıra BTR öğretmenlerin derse girme zorunluluğu da bir sorun olarak görülmektedir. Bu konuda idareciler de şu şekilde sorunu ifade etmişlerdir:

M2 “...derse girip aynı zamanda okuldaki işleri yürütmeleri zor oluyor. Çünkü öğretmenliğin getirdiği her işi yapıyor üstüne birde BTR görevleri...”

M7: “hem derse girmeleri aynı zamanda da tüm binanın tüm okul ve eklentilerinin iletişim ve bilişim hizmetlerini vermesi bu konuda sıkıntıları var diye düşünüyorum”

M5: *“Bazen ders saatleri konusunda sıkıntı yaşadığını söylüyor. Maaş karşılığını doldurma gibi bir durum olunca başka okula gitmek istemediğini ifade ediyor.”*

M2 ve M7 ders yükünün sorun oluşturabileceğini düşünürken M5 maaş karşılığı doldurma sorununun başka okullara gitme durumlarını doğurduğunu BTR öğretmenler için bunun sorun olduğu ifade etmiştir. Ders öğretmeni gibi maaş karşılığı 15 saat derse girmeleri beklenmektedir. Bundan dolayı okul işlerini yürütmede sıkıntı olduğu katılımcı M6 tarafından şu şekilde ifade edilmiştir: *“BTR öğretmenlerimizin branşından dolayı ders saatlerinde derslerde olduğu için işlerimiz biraz ötelenebiliyor onun için başta da söylemiştim.”*

Bu sorunun idareci tarafından bir sorun olduğu idarecinin yorumundan anlaşılmaktadır.

Bir başka sorun olarak BTR öğretmenlerin görev tanımları ve görev dışı işler. M2 *“...Görev tanımlarının net olmaması gerçekten sorun yaratıyor...”* ifadesiyle idarecilerinden BTR öğretmenler gibi resmi yazıyı net bulmamaktadırlar. Görev sınırlarının olmaması görev dışı işe sürüklemektedir. Bu durumu M1 *“Bazen de görevi dışında işler olunca rahatsız olduğunu biliyorum. Özellikle pandemi döneminde öğrenci ve öğretmenlerimize gece gündüz demeden destek vermişti. Tabii o zamanlar görev dışı işlere de bakmak durumunda kalmıştı. Özel zamanına müdahale olduğunu söylemişti.”* ifadesiyle ortaya koymuştur.

İdarecilerin gözünden BTR öğretmenlerin çeşitli sorunları tek bir ifadede açıklayan katılımcılarımızın yorumları aşağıda verilmiştir.

MY4: *“BTR öğretmenimizim bazen iş dışında gelen taleplere birazcık serzenişte bulunduğunu görüyorum. Bazen de okuldaki teknik yapıda ihtiyaçların maliyetli donanımların olmamasında şikâyet edebiliyor. Bazen iş yoğunluğu oluyor derse de girdiği için işi bırakmak zorunda kalıyor. Bazen bizim acil ihtiyacımız oluyor BTR öğretmene ama derste oluyor. Bunlar sorun oluşturabiliyor.”*

MY5: *“Hem öğretmen hem idareci bu yüzden aslında bir statü sorunu var. Bazen öğretmenler idareciymiş gibi davranabiliyor. Biz idarecilerde öyle düşünüyoruz. Ama öğretmenlerden her istediğimizi BTR den de istiyoruz. Aslında iş yükümlülüğü biraz*

fazla. Başka okullarda BTR öğretmenlerin derslerinin az olmasından dolayı başka okullarda derslere gitmek zorunda kalması gerçekten öğretmenin parça parça olması demek. Bu aslında aidiyet duygusunu öldürüyor olmaması lazım.”

MY6: *“hem ders yükünün olması hem Bu görevin olması bir kere onlar açısından yorucu yani bana kalırsa yasal düzenlemelerle buna bir çare bulunabilir. Yaşadıkları diğer sorun nöbet sorunu yani başta diğer soruda de söylediğim gibi bunları idare kesimden görüyoruz nasıl ki bizim nöbet görevimiz genel anlamda bana kalırsa BTR öğretmenlerin nöbet görevi de genel düşünülmeli ek ders ücreti almalı fakat bir güne veya belli bir saate sığdırılmamalıdır diye düşünüyorum”*

Belirtilen ifadelerden BTR öğretmenlerin sorunlarının çeşitli olduğu görülmektedir. Yalnız MY6 BTR öğretmenlerin nöbet tutma durumlarını bir sorun olarak ortaya koymuştur. Bu konuda da uygulamalarda sorun olduğu düşünülmektedir. İdareciler gözünden idarecilerin beklentileri ve BTR öğretmenlerin katkılarına bakıldığında genel olarak idarecilerin BTR öğretmen görevlendirmesinden memnun olduğu, katkılarının işlerini rahatlattığı ve özverili şekilde idareye destek vermeye devam etmelerini bekledikleri ifade etmişlerdir. İdarecinin gözünde BTR öğretmenin rolü aradaki ilişki ile şekillendiğini düşünülmekte ve idarecilerden BTR öğretmenleri tanımlayıcı ifadeler belirtmeleri istenmiştir. Bu ifadelerin analizi Çizelge 4.24’te verilmiştir.

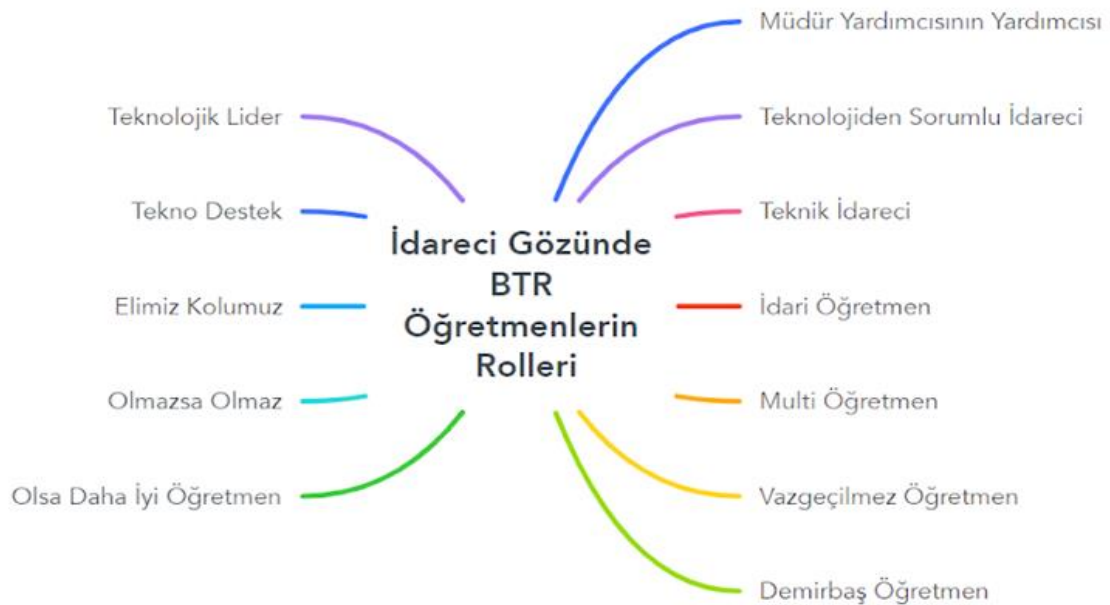
Çizelge 4.24. İdari yönetimin BTR öğretmen rolleri hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR Öğretmen Roller	İdareci	Teknolojiden Sorumlu İdareci	1	8
		İdari Öğretmen	1	8
		Müdür Yardımcısının Yardımcısı	1	8
		Teknik İdareci	1	8
		Teknolojik Lider	1	8
	Öğretmen Çeşidi	Multi Öğretmen	1	8

Çizelge 4.24 (devamı)	Olsa daha iyi öğretmen	2	15
	Vazgeçilmez Öğretmen	1	8
	Okul Demirbaşı öğretmen	1	8
	Destek		
	Elimiz Kolumuz	1	8
	Olmazsa Olmaz	1	8
	Tekno Destek	1	8

Çizelge 4.24'e bakıldığından idarecilerin BTR öğretmenleri tanımlayıcı ifadelerinin 3 alt temada (İdareci, Öğretmen çeşidi ve Destek) toplandığı görülmektedir. Teknik alt temasında yer alan tanımlamaların, idarecilerin BTR den gördüğü desteğin teknik alanda olduğundan kaynakladığı düşünülebilir. Öğretmen çeşidi alt temasına bakıldığında BTR öğretmenlere verilen isimlerden çok yönlü destek sağlayan bir öğretmen olduklarını ve bu şekilde fayda gördükleri düşünülebilir. Destek alt temasına bakıldığından idarecilerin BTR öğretmen ile bir bütün olma ortamı yaşadıkları düşünülebilir.

İdarecilerin BTR öğretmenlere belirledikleri roller aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 4.6. İdari yönetim tarafından BTR öğretmenlerin rolleri

4.2.3. Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?

Aşağıdaki şemada öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşüncelerinin nitel veri analizine ilişkin alt başlıklar verilmiştir.

Şekil 4.7. Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşüncelerinin nitel analizine ilişkin alt başlıklar

Okul paydaşlarından biri olan öğretmenlere, BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri için görüşmelerde ayrıntılı sorular sorularak sorulmuştur. Bu görüşmelere 40 öğretmen katılmıştır. Verilene cevapların analizine göre 4 tema ve 10 alt tema belirlenmiştir (Şekil 5). Bu temalar; (1) BTR görevlendirmeleri, (2) BTR öğretmenlerin katkıları ve öğretmenlerin beklentileri, (3) BTR öğretmenlerin sorunları ve (4) BTR öğretmenlerinin rolleridir. Bu temalara bağlı alt temalar şu şekildedir: BTR görevlendirmeleri temasına ait 2 alt tema (1) Görevlendirme ve (2) görev sorumluluk; BTR öğretmenlerin katkıları ve öğretmenlerin beklentileri temasına ait 2 alt tema (1) Katkı ve (2) Beklenti; BTR öğretmenlerin sorunları temasına ait 3 alt tema (1) Resmi görev, (2) Farkındalık ve (3) okul kültürü. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkında görüşleri Çizelge 4.25'te verilmiştir.

Çizelge 4.25. Öğretmenlerin BTR Öğretmenlerin Görevlendirmeleri Hakkında Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR Öğretmenlerin Görevlendirmeleri	Görevlendirme	Görüş	23	57
		Farkındalık	12	30
		Statü	3	7
	Görev Sorumluluk	Görev	7	17
		Sorumluluk	19	48
		Görüş	14	35

Çizelge 4.25 incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerine göre BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkında görüşleri 2 alt temaya ayrılmıştır. Bu temalar (1) görevlendirme ve (2) görev sorumluluklardır. Öğretmenlerin görüşlerine göre BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkında %57 (23) oranla görüşleri görüş kodları isimlendirilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin %30'u (12) BTR görevlendirmeleri hakkında farkındalıklarını açıklamışlardır. Katılımcıların %7'si (3) BTR öğretmenlerin statüleri hakkında görüş bildirmişlerdir.

Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun (%57) görüşlerinden BTR öğretmen görevlendirmelerinin gerekli olduğunu düşünmektedir. Bu düşüncüyü destekleyen öğretmenlerin görüşlerin bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö36: “Görevlendirmeleri olumlu buluyorum.”

Ö5: “...Bilişim açısından zor durumda kaldığımızda yardım ediyorlar. Her okulda bulunması şart.

Ö21: “Merkeze bağlı pek çok okulda çalıştım. Zaman zaman görevlendirme olarak gittim. Hala BTR öğretmeni olmayan okullar var. Eğitimin teknolojiyle iç içe girdiği günümüzde BTR öğretmenlerine daha çok ihtiyaç duyulduğunu düşünüyorum.”

Ö22: “Her okulda olması gerektiğini düşünüyorum. ...Teknolojiyle, bilişimle ilgili olan sorumlulukları okulumuzun BTR öğretmenini yapıyor sonuçta bu da bizim üstümüzdeki yükü alıyor yani. Ve biz de bazı konularda ona istediğimiz gibi rahatça danışabiliyoruz.”

Teknolojinin eğitimde yaygın olduğu bu zaman diliminde BTR öğretmenlere ihtiyaç duyulduğu öğretmenler tarafında da bilinmektedir. Ö22’nin ifadesinde “üstümüzdeki yükü alıyor” sözleri öğretmenlerin işleri yürütmesinden kendinin uğraşmakta zorlandığı ya da zaman harcamak istemediği durumlarda BTR öğretmene ihtiyaç duyduklarını ima etmiştir.

Ö23 “BTR öğretmenlerin görevlendirmesi okulumuzun dijital ortamındaki işleyişlerini aynı zamanda öğrencilerimizin ve öğretmenlerimizin gereksinimlerine, öğretmenlerimize, öğrencilerimize eğitim açısından kesinlikle destek olduğunu düşünüyorum.”

Ö24 “BTR Öğretmeni Her okulunuzun olmazsa olmazı olduğunu düşünüyorum. Hayatımızda EBA var. FATİH Projesi hayatımıza girdi. EBA ders içeriklerini interaktif tahtanın öğrenciler tarafına etkin kullanmasını sağladıkları için her okulda mutlaka olması gereken bir branş olduğunu düşünüyorum.”

Ö23 ve Ö24’ün yorumlarından BTR öğretmenlerin eğitimin paydaşı olan her ortaya faydasından dolayı gerekli olduğunu düşünmektedirler. FATİH projesi ve EBA gibi dijital ortamların ders materyali haline gelmesi BTR öğretmenlere ihtiyaç duyulduğunun örneği olabilir.

Ö17 “Branşımdan dolayı. Bilgisayar öğretmenleri ile çok içli dışlı olmadığımдан hani sadece derslere girip çıktığını biliyorum. Bir de okulda bilgisayarla olan tüm işleri yürüttüklerini biliyorum.”

Ö17’nin ifadesine göre derse giren ve bilgisayar işlerine bakan kişinin BTR olduğunu düşünmektedir. Ö17’nin branşının okul öncesi öğretmeni olması ve teneffüslerinin olmadığı bilindiğinden BTR öğretmen ile olan ilişkisinin yalnızca teknik anlamda olduğu görülmektedir.

Ö1: *“Her okulda bir formatör öğretmen mutlaka bulunmalı.”*

Ö8: *“Bu görevlendirmelerin okulda çalışan diğer öğretmenlerin teknolojiyi verimli kullanabilmeyi öğrenmesi açısından olumlu buluyorum. Her hangi bir sorun ya da teknolojik bir konuda yardıma ihtiyacım olduğu zaman okulda ilk yardım isteyeceğim meslektaşın formatör öğretmendir.”*

Ö15: *“Bilişim öğretmenlerinin formatör olarak her okulda görevlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Teknoloji kullanımı açısından öğrenci ve öğretmenlere rehberlik etmeleri eğitim- öğretime katkı sağlamaktadır.”*

Bu ifadelerle bakıldığında BTR öğretmenlerini hala formatör olarak adlandırdıkları görülmektedir. Bir başka katılımcı olan Ö10 *“Görevlendirme yetersiz her okulda bilişim teknolojileri öğretmeni olmalı”* ifadesinde BTR görevini BT öğretmenin yürütmesinin zorunlu olduğunu düşünmektedir. Ö25 ise *“BT öğretmeni de BTR öğretmenlerin arasında bir fark olduğunu da düşünmüyordum. Aynı olarak biliyordum.”* ifadesinden yine öğretmenlerin BT ve BTR öğretmen karmaşasının yaşandığı görülmektedir. Ö27 *“... okulda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin olması güzel sınıflarda teknolojiyle ilgili yaşadığımız sıkıntılar da kendilerine ulaşma imkanımız oluyor her okulda BTR öğretmeni mutlaka olmalı”* ifadesinden BT öğretmenin BTR görevi aldığından ya da BT öğretmenliği ile BTR öğretmenliğinin karıştırılmasından kaynaklı iki terimi de kullandığı düşünülmektedir. Katılımcı Ö37 ise *“Formatör öğretmen olması diğer branş öğretmenlerine bilgisayar ve akıllı tahta kullanımı ile ilgili yardımcı olması açısından faydalı. Bilgisayar öğretmeni kendi dersi dışında yaşanan sorunlarla karşılaştığımızda formatör olmadığını söyleyebiliyor.”* ifadesinde BT öğretmeni ile BTR öğretmenini karıştırmadığını ifade etmiş ancak hala BTR öğretmenden bahsederken formatör olarak bahsettiği görülmektedir. Bu durumun formatör ismin kısa gelmesi ya da formatör ile BTR görevlerinin farklılaştığını bilmediklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ö3 *“BTR öğretmeni zaten çalıştığı kurumun bilişim teknolojileri dersine giren kişidir. Formatör olması kuruma ve öğretmene ekstra ne katıyor bilmiyorum.”* yorumunda BTR öğretmenin BT öğretmeni olduğunu derse girdiği zannetmesi ayrıca formatör olarak nitelendirerek ne gibi bir farkının olduğunu anlamaması bu göreve olan farkındalığının

düşük olduğunu göstermektedir. Bu duruma BT öğretmenlerinin BTR görevini yürütmesi ve sanki BT öğretmenin görevi gibi algılanmasına neden olabilmektedir. Bu durumun aksine Ö19'un *"Her okulda BTR öğretmen olması gerektiğini düşünüyorum ama özellikle ikili eğitim yapan kalabalık okullardaki BTR öğretmenlerin işlerinin fazlasıyla yoğun olduğunu düşündüğüm için ders saatini ne kadar doldurmamış olsalar bile başka okullarda görevlendirme öğelerinin de doğru olduğunu düşünmüyorum"* ifadesi BTR öğretmenlerin ders saatlerini dolduramamasından kaynaklı başka okula gitme zorunluluğuna dikkat çekmekte ve bu katılımcının farkındalığı BTR öğretmenliği görevinin içeriğini yakinen bildiği düşünülmektedir.

Ö26 *"BTR Öğretmenlerimizin ben yıllık olarak görevlendirildiğini, özellikle de bilgisayar öğretmenlerinden seçildiğini biliyorum. Ama bazı okullarda da farklı branşlardan öğretmenlerimizin de bu branşı seçtiğini biliyorum. Çalıştığım arkadaşlarım var. Bu da güzel bir şey değil aslında."*

Ö26'nın ifadesine bakıldığında BTR görevlendirmelerinin 6 aylık görevlendirmeler ile çalıştığını bilmediği ancak BT olmayan BTR öğretmenlerin olduğunu bildiği ve bu durumu desteklemediğini açıklamıştır.

BTR öğretmenliği görevlendirmelerine statü açısından yorum yapan katılımcı öğretmenlerden bazıları şu şekilde fikirlerini ifade etmiştir:

Ö5: *"Bir okulda kadrolu ve devamlı bir formatör olmalı."*

Ö20: *"Öğretmen görevlendirilmenin doğru olmadığını düşünüyorum. Her okula kadrolu mutlaka bir atamanın yapılmasının zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum hatta. Çünkü BTR öğretmenleri boşluk dolduran bir branş gözüyle görülüyor genellikle. Hâlbuki öyle görülmemesi gerektiği kanısındayım."*

Ö32: *"Okullarda yardımlarına ihtiyaç duyduğumuz meslek grubu görevlendirme değil kadrolu olarak tüm okullarda bulunması gerekir."*

Ö33: *"Görevlendirme değil kadro olarak devam etmeliler. Çalıştığı kurumu benimsemesi için önemli bir durum."*

Ö39: *“Norm açısından sıkıntı yaşadıklarını biliyorum. Görevlendirme olarak değil de her okula bir BTR olarak norm kadro açılmasının daha doğru olacağını düşünüyorum.”*

İfadelere bakıldığında öğretmenlerin BTR öğretmenlerin kurumu benimsemesi açısından kadronun önemli olduğu, istedikleri an BTR öğretmene ulaşabilme, iş ve işlemlerin yürütülmesi açısından da kadrolu çalışılması gereken bir alan olduğunu düşündükleri görülmektedir.

BTR öğretmenlerin iş yürütme şekillerinin, öğretmenler tarafından BTR öğretmenin varlığının bir gereklilik olduğu düşünülmesine etki etmektedir. Bu durum yapılan tüm yorumlardan ortaya çıkmaktadır.

BTR öğretmenlerin okullarda yürüttüğü görev ve sorumluluklarına, diğer öğretmenlerin nasıl gördüklerini anlamak için “BTR öğretmenlerin görev ve sorumlulukları hakkında görüşleriniz nedir?” sorusu yöneltilmiş ve verilen cevapların analizinden görev sorumluluk alt teması oluşturulmuştur. Katılımcıların %17’si (7) birlikte çalıştıkları BTR öğretmenlerin görevleri hakkında fikirlerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan Ö12 *“FATİH projesi kapsamında tahtaların şifreleri, kullanım esasları, internet bağlantıları vb. işleri olduğunu söyleyebilirim.”* ve Ö6 *“Bence bilişim ile ilgili konular ve tüm bilgisayarların bakım, tamir ve donanımı ile ilgilenmelidir.”* ifadeleriyle BTR öğretmenin görevleri hakkında doğru bilgiye sahip olduğu ve bunu çalıştığı BTR öğretmende gördüğü ima etmiştir. Bunun aksine birlikte çalıştığı BTR öğretmenin görevleri için Ö7 *“Görevlerini tam olarak yerine getirdiklerini düşünmüyorum.”* ifadesini kullanmış ancak neyin görevi olduğunu bildiği hakkında bir ifade belirtmediği için neye göre öğretmenin görevini tam yapmadığını düşündüğünü net ifade etmemiştir. Aslında bu yorumdan öğretmenlerin BTR öğretmenlerin görevlerini tam bilmedikleri ve beklentilerine cevap vermediklerinden kaynaklı bu tarz yorum yapılabileceği düşünülmektedir. Verilen tüm cevaplara genel olarak bakıldığında öğretmenler kesin olarak görevlerini bilmediklerini ifade edip sonrasında gördükleri işleri görevi olarak ifade etmektedirler. Bu durumu ortaya koyan bazı katılımcı ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö4: *“Tam olarak görev sınırlarının ne olduğunu bilmiyorum.”*

Ö40: “Resmi görev ve sorumlulukları hakkında net bir bilgim yok.”

Ö8: “Tam olarak bilmiyorum ama bilgisayar sınıfında her yardıma ihtiyacımız olduğunda bize yardımcı olur.”

Ö36: “Bu konuda yeterli bilgim yok. Akıllı tahta sıkıntıları hariç....”

Ö5: “Okulda akıllı tahta, bilgisayar, internet ya da yeni bir program ile ilgili sıkıntı yaşayınca problemi formatörler çözerler. Uzaktan eğitimde de çok faydaları oldu. Resmi görev ve sorumluluklarını bilmiyorum.”

Ö15: “Resmi olarak sorumlulukları hakkında bilgileri daha önce okumadım. Fakat akıllı tahta kullanımından, öğretmenlerin bilişim açısından desteğe kadar ihtiyaç duyduklarını düşünüyorum.”

Ö9: “Tam olarak görevlerini bilmiyorum ama okulda genelde ayak işlerini yapan öğretmen konumundalar. Hatta tekniker diyebilirim”

Ö3: “Sanırım okulun bir nevi teknoloji alanında teknik elemanı konumundadır. Resmî görev alanlarını tam bilmiyorum.”

Ö22: “Sorumluluklarının açıkçası ne olduğunu tam olarak tam bilmiyorum. Hani görevinin ya da olması gereken ne olduğunu bilmiyorum ama zaten o kendi de işte bizim işimiz düştüğü zaman ya da okulda yapılması gereken bir şey olduğunda biz söylemeden yaptığı için açıkçası...”

Ö32: “Resmi görev ve sorumluluklarını bilmiyorum. Her işe koştukları kesin.”

Yapılan yorumlara bakıldığından öğretmenlerin BTR öğretmenlerin görev ve sorumlulukları hakkında resmi bir bilgiye sahip olmadığını ancak tecrübe ile yani çalıştıkları BTR öğretmenlerin yaptıkları işlerden haberdar oldukları kadarıyla BTR görevleri hakkında yorum yaptıkları görülmektedir. Bu noktada BTR öğretmenin görevi dışında işlerde

yardımcı olması ya da görevi özveriyle üstlenmesi öğretmenlerde bu BTR öğretmenin görevidir algısı yaratabilmektedir. Bu duruma destek olabilecek bir yorum Ö33'ten gelmiştir.

Ö33: *“Genelde okulun her türlü teknolojik işleri ile ilgileniyorlar. Hatta kendi sorumlulukları olmamasına rağmen ders programı vb. çizelgeleri dahi yapıyorlar.”*

BTR görevleri hakkında bilgisi olan öğretmenlerin BTR öğretmenlerin görevlerini aşan durumda çalıştıklarını fark edebilmektedir. Bu duruma Ö32 ve Ö21 kaynak olarak gösterilebilir.

Ö32: *“Görevleri daha çok rehberlik etmek üzerine kurulu, fakat bunun ile sınırlı olmamakta.”*

Ö21: *“Okuldaki görev ve sorumlulukların düşünülürse iş yükümlülüğü çok ağır bir branş olduğunu düşünüyorum. Tüm öğrenci, tüm öğretmen, idare ve personelin taleplerine yetişmek çok zor olsa gerek. Bizim olmazsa olmaz diye nitelendirdiğimiz bir branş, bir bölüm olarak değerlendiriyorum.”*

Bazı katılımcıların BTR öğretmenlerin görevleri hakkında görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: *“Okulda yaşanan tüm teknolojik sorunların çözümünden sorumlu olduklarını biliyorum.”*

Ö17: *“Hani teknolojiyi kapsayan bütün işlerde bilgisayar öğretmenleri kullanılıyor. Bizde lazım olduğunda sürekli çağırıyoruz zaten sınıfa.”*

Ö18: *“Okuldaki teknolojik aletlerden sorumlu olduklarını biliyorum ama teknik eleman olmadıkları için daha çok program ve donanımsal anlamda işlerinin olduğunu biliyorum. O yüzden teknik anlamda sorumlu tutulmaları gerektiğini düşünüyorum.”*

Ö20: *“...okulun kullandığı bilişim ağı, akıllı tahtalar, projeksiyon, bilgisayarların düzgün çalışması gibi konularla BTR öğretmenimiz ilgileniyor.”*

Ö23: “görev ve sorumlulukları birebir sorunu çözmenin yanında öğretmen ve öğrencilere ayrıca eğitim arttığı zaman çözüm daha anlaşılır ve daha kalıcı olduğunu düşünüyorum. Bu açıdan bize her zaman destek oluyorlar, yararlı buluyorum.”

Ö24: “Okulda gözlemliyorum, izlenimlerim de var ve teknolojik araçların nasıl kullanılacağını, en etkin şekilde bu araçlardan nasıl yer alacağını anlatan, BTR öğretmenlerimiz rehberlik eden, hatta işte okuldaki akıllı tahtaların kurulumu, onların girişleriyle mücadele, program dosyalarının kurulması, okul çalışanlarına en çok da bana yardımcı olma, tahtaların gerekli bakımların yapılması konusunda her zaman ve her öğretmenin yanınızda.”

Ö25: “Okulda teknolojik cihazlarla ilgili ve bunlar işte bilgisayar, akıllı tahta, yazıcı gibi bu cihazlarda yaşanan sorun veya kurulumlarında bu cihazların yardımcı olduğunu biliyorum.”

Ö26: “Bildiğin kadarıyla benim bana göre yani okuldaki bilgisayar konusundaki akıllı tahtalar dâhil, okul bilgisayarları, idare bilgisayarları bu hepsinde ilgileniyor diye biliyorum ben.”

Yapılan yorumlara bakıldığında katılımcıların resmi yazıyı kaynak göstererek konuşmadığı yalnızca BTR öğretmenlerin okullarda yürüttükleri işler üzerinden görev tanımlaması yaptıkları görülmektedir. Öğretmenlerin BTR öğretmenin görevlerini net bilmediklerinden BTR öğretmenlerin okuldaki performansları, öğretmenlerin BTR görev algısında yanlışlara neden olabilmektedir. Öğretmenlerin okulda gördükleri ancak BTR hakkında fikir vermektedir. Katılımcılardan Ö27

“İdareye yardım ettiğini biliyorum bizim sınıflarda teknolojiyle ilgili yaşadığımız sıkıntılar da bize yardım ettiklerini biliyorum ama her BTR öğretmeni her konuda donanımlı değil maalesef bazı BTR öğretmenlerinin alanlarında istekli çalışmadığını görüyorum ama branşı bilgisayar öğretmeni olmayıp BTR olanların da alana daha hâkim olduğunu gördüğüm noktalar oldu. Okullarda bilişim teknolojileri öğretmeni ve BTR formatörleri görev ve sorumlulukları karışıyor”

ifadesiyle BTR görevinde istekli olmanın branşa bakmaksızın öğretmenlere yansıdığı görülmekte ayrıca Ö27 okullarda BT öğretmeni ile BTR öğretmeni görevlerinin karıştığını açıkça söylemiştir.

Bu durumu destekler nitelikte Ö27 *“bazen bir okulda hem bilişim teknolojileri öğretmeni oluyor hem de BTR formatör oluyor hangisinden ne konuda destek alacağımızı karıştırabiliyoruz okulda BT ve BTR öğretmenlerini görevleri mutlaka ayrıştırılmalı idare tarafından Öğretmenler kurulu toplantısında net olarak görevleri herkese açıklanmadı BT öğretmeni sadece derse girmeli BTR öğretmeni teknik destek sağlamalı”* ifadesinde bulunmuş ve çözüm önerisi olarak Öğretmenler Kurulunu işaret etmiştir. Yine bu karmaşayı ortaya koyan bir örnekte Ö35 *“Müfredat programı takip edip öğrencilere PC kullanmayı güvenli interneti ve programları öğrettiklerini düşünüyorum”* ifadesinde BT öğretmeninden bahsetmesidir. Bir diğer noktada BTR görevi yürüten öğretmen ile BT öğretmenlerinin kıyaslanması olmuştur. Ö14 *“Formatör öğretmenler okulun bilişim sistemleri ile uğraşıyorlar ama bilişim öğretmenlerine göre hep eksik iş oluyor”* ifadesiyle BT olmayan BTR öğretmenlerin bir BT öğretmeni becerisine sahip olmadığını ima etmiştir. Bu noktada BTR öğretmenin yetersiz görülmesi beklentiyi karşılamamasından mı yoksa teknik bir beceride yetersizlik mi bahsedilmemiştir.

Öğretmenlerin BTR görev ve sorumluluklarını net olarak bildiğini söyleyen bir katılımcının olmaması ve soruya verilen cevapların okul ortamından kaynaklı bilgiler olduğu ve bu noktada etken madde olarak BTR öğretmenlerden beklenti ve BTR öğretmenlerin okula katkısı akla gelmektedir. BTR öğretmenden beklenti ve BTR öğretmenlerin katkıları hakkında öğretmen görüşleri Çizelge 4.26’da verilmiştir.

Çizelge 4.26. Öğretmenlerin Beklentileri ve BTR Öğretmenlerin Katkıları Hakkında Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
Öğretmenlerin beklentileri ve BTR öğretmenlerin katkıları	Katkı	Okula Katkı	28	70
		Öğretmene Katkı	11	28
	Beklenti	Görev	25	63
		Özel	21	53

Çizelge 4.26'ya göre BTR öğretmenlerin katkıları alt temasına bakıldığında katılımcıların %70'i (28) okula olan katkıdan, %28'i (11) öğretmene olan katkıdan bahsetmiştir. BTR öğretmenlerden beklentiler alt temasına bakıldığında katılımcı öğretmenlerin %63'ü (25) görev sınırları içindeki beklentilerden, %53'ü (21) özel beklentilerden bahsetmişlerdir.

BTR öğretmenlerin okula katkıları hakkında öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö2: *“Bilişim teknolojileri konusunda her türlü yardımlarını alıyorum. Akıllı tahta ve yeni programları öğrenme ve uygulama konusunda katkıları ve bu cihazlarda problemleri giderme konusunda da yardımları çok fazla.”*

Ö12: *“Kullandığımız teknolojik aletlerin onarımının sağlanması, bunların kullanım şekillerinin öğretilmesi, gerekli programların yüklenmesi vb. katkıları var.”*

Ö14: *“Okulda bilişim ile ilgili tüm sıkıntılar zamanında çözülüyor.”*

Ö21: *“Okulumuzda ve bize katkısı, öğrencilerimizin bilinçli teknoloji kullanımında etkisi en önemli branş olarak düşünüyorum. Aklımıza gelebilecek her türlü bilgisayar ve teknoloji konusunda taleplerimizin karşılandığını düşünüyorum. Okuldaki personelleri en büyük okuldaki personeller duymaya başladım. Okuldaki projelerde en büyük destekçimiz olduğunu düşünüyorum. Sınıf ortamlarında akıllı tahta FATİH projesinin olduğu bir ortamda EBA ile iç içe olan bir eğitim sürecinde her zaman öğretmenlerimiz yanında olduğu için mutluyuz ve şanslıyız.”*

Ö25: *“Rehberlik servisinde, sınıflarda veya idari odalarında teknolojik cihazlarla ilgili yaşanan aksaklıkların dilden giderilmesini sağladığı için okullarda kesinlikle gerekli olduğunu düşünüyorum.”*

Ö26: *“Valla her şeyle ilgileniyorlar. Yani bana göre tam net bir görev tanımları yok. Bu yüzden de sağ olsun rica ettiğimiz bir şey olduğu zaman, hatta kendi*

bilgisayarlarımız dâhil yani kendi elektronik eşyalarımız dâhil birçok şeyi kurabiliyoruz, getiriyoruz, ilgileniyor. Mesela format atılacak veya bir program eklenecek veya çıkartılacak”

Ö26: *“Bize akıllı tahta yazıcı ve bilgisayar noktasında teknik destek sağlıyor sınıfımızda yaptığımız etkinliklerin haberlerini okul web sayfasına ekliyorlar okul etkinliklerinde ve programlarında teknik ve ses sistemi konusunda bize yardım ediyorlar”*

Ö36: *“Okulumuzun internet ortamında ki ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar”*

Ö37: *“Dijital açıdan her şey”*

Ö29: *“İletişim ve bilişim konusunda yardımcı oluyorlar .”*

Ö31: *“teknik anlamda yardımcı”*

Ö39: *“Akıllı tahtaların takibi konusunda katkıları bulunmakta. Teknoloji ile ilgili yaşadığımız bir aksaklık durumunda da yardımcı olmaktadır.”*

Ö8: *“Her işe yardım ediyor.”*

Ö35: *“Bilgisayarda sorun yaşarsak BTR öğretmeni yardım ediyor.”*

Öğretmenlerin yorumlarına bakıldığında okula katkı bakımından okulun teknik işleriyle ilgilenen kişinin BTR öğretmen olduğu bilinmekte ve bu durumdan memnun oldukları anlaşılmaktadır. BTR öğretmenlerin diğer öğretmenlere olan katkıları açısından bakıldığında branş öğretmenlerden benzer cevaplar alınmıştır. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin öğretmenlere olan katkıları hakkında görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö17: *“Bana katkısı yani sürekli bilgisayarda hangi bir sorun olduğunda sağ olsun yardımcı oluyor. Bilgisayara bir şey yüklenecek se ya da bir arıza ile karşılaştığımda yardımcı olan kişi oluyor.”*

Ö4: *“Bilişim teknolojileri alanında ihtiyacımız olan her durumda bize destek sağlıyor.”*

Ö10: *“Bilgisayarda takıldığımız yerlerde yardımları çok oluyor”*

Ö11: *“Teknoloji çağına ayak uydurmaya rehberlik ediyorlar.”*

Ö19: *“Teknoloji hakkındaki eksiklerimizi yardımcı oluyorlar”*

Ö28: *“Teknik anlamda yardımcı ve teknoloji anlamında yol gösterici”*

Ö32: *“Bilgisayar akıllı tahta vb. teknolojik aletleri kullanımda yardımcı olurlar.”*

Ö33: *“Teknik anlamda katı sağlıyor.”*

Ö34: *“Akıllı tahtayı çok sık kullandığım için bir sorun yaşadığımızda başvururuz.”*

Ö38: *“Akıllı tahta ile ilgili sorunlarımızda yardımcı olmaya çalışıyor.”*

Ö18: *“Her türlü teknolojik problemde danışılacak insanlar. Özellikle akıllı tahta, okul bilgisayarları, fotokopi makinalarıyla ilgili sıkıntılarda fazlasıyla faydalanıyoruz.”*

Ö20: *“Gelişen teknolojiyle birlikte kendi alanımda yaptığım sunumların içeriği ve paylaşım şekli değişti. Bu anlamda belli ki araçları konusunda BTR öğretmenimiz büyük katkısı aldı. Odamdaki bilgisayar donanımı, yüklenmesi gerekli programlar ya da teknik bilgilere dair çok yardımcı oldu.”*

Ö22: *“Şimdi bizim okulumuz İmam Hatip Ortaokulu olduğu için bunun öğretimine karşı da okulumuzun sorumluluğu var. Her ay aylık olarak girmemiz gereken, yapmamız gereken sorumluluklarımız var. O yüzden birbirimize destek oluyoruz, birbirimizi tamamlıyoruz.”*

İfadelere bakıldığında öğretmenlerin okul içerisinde yaşadıkları teknik sorunlar ya da rehberliğe ihtiyaç duyulan her konuda onlara destek olan kişi olarak BTR öğretmeni göstermektedirler.

Ö5: *“Okulun internet altyapısından tutun da kendi cep telefonu programlarımıza kadar formatör öğretmenlere başvururuz. Bu değişin ve gelişen teknolojide yardım alabilmek için iyi ki varlar.”*

Ö5’in ifadesine göre öğretmenlerin özel işlerine dahi yardım ettikleri anlaşılmaktadır. BTR öğretmenlerin okuldaki projelerde de öğretmenlere yardım ettiği destekte bulunduğu ya da ortak çalışmalar yaptıkları şu ifadelerle ortaya konmuştur:

Ö15: *“Proje hazırlama, akıllı tahta kullanımı, web2 araç kullanımı hakkında katkıları oluyordu.”*

Ö40: *“Proje temelli öğrenmeyle, öğrencilerin teorik bilgilerini bilişim teknolojileri alanında proje rehberliği ile gerçek hayat durumlarına aktarmalarına yardımcı oluyorlar.”*

Ö24: *“FATİH Projesi kapsamında okulumuzdaki donanımların yani akıllı tahtaların bakımı, onların etkin kullanımı, ayrıca günümüzdeki eTwinning tarzı projeler de destekleme konusunda bize katkısı büyük.”*

Ö23: *“Okulumuza olumlu yönde. Çok fazla katkısı var bence. Bilmediğimiz veya anlamadığımız birçok durumda yanımızda bize yol gösteriyorlar, çözüm bulmamıza yardımcı oluyorlar ve bizi de yönlendiriyorlar. Özellikle pandemi zamanında uzaktan eğitim süreci içerisinde çok fazla destek oldular. Süreci daha kolay anlaşılır hale getirdiler. Yardımcı oldular bizlere.”*

Ö23’ün ifadesine bakıldığından BTR öğretmenin okul dışındaki zamanda ve pandemi gibi olağan üstü durumlarda da çok yardımcı olduğunu ifade etmiştir.

BTR öğretmenlerin okullardaki yaptıkları işleri arasında idari işlerin olduğunu fark eden katılımcı Ö30 ifadesinde konuya farklı bir boyut katmıştır:

Ö30: *“İdari işleri yürütüyorlar.”*

Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin görevlerini resmi olarak tam bilmemeleri doğal olarak yapılan işlere BTR öğretmenin görevi şeklinde bakılmasına neden olmaktadır. Bu noktada BTR öğretmenlerden beklenen işlerin aslında onların göreviymiş gibi algılanması BTR öğretmenler tarafından sorun olarak nitelendirilebilir. Bu noktada öğretmenlerin beklentilerinin ortaya konulması için sorular yöneltilmiş ve verilen cevapların analizine göre 2 ayrı kod (görev-özel) ile ifade edilmiştir. Beklentilerin görev sınırlarının içinde olması veya görev sınırları dışında olması olarak söylenebilir.

Ö19: *“Teknolojik aletlerde doğru kullanma ve programlarla ilgili konularda yardımcı olmalarını bekliyoruz.”*

Ö5: *“İhtiyaç duyduğumuzda yardımcı olmaları.”*

Ö7: *“Teknolojik problemler açısından destek”*

Ö8: *“Okulda bilişim teknolojileri konusunda bizlere destek olması”*

Ö9: *“Akıllı tahtaların sorunsuz çalışması, okuldaki teknik konulardaki desteği”*

Ö15: *“Okul ve bizim sistemle ilgili eksikleri hakkında fikir vermek”*

Ö6: *“Bizlerin kullandığı akıllı tahta ve bilgisayarlara bize gerekli olan programları yüklemesi, bu programların kullanımı ile ilgili bilgi vermesi, bilgisayarların bakımlarını yapması bizlere anlatması...”*

Ö13: *“İdareci, öğretmen ve öğrencileri internet dünyasındaki bizi ilgilendiren gelişmelerde bilgilendirmesi, okulun teknolojik ekipmanlarının çalışır olmasını sağlaması.”*

Bu ifadelere bakıldığında beklentilerin BTR görev sınırları içerisinde yer aldığı görülmektedir. Bir de öğretmenlerin kendisine olan beklentilerinden bahsedilmiştir. Bu beklentilere örnek bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: “Okuldaki öğretmenlere teknolojik aletleri kullanmaları konusunda eğitim vermeleri gerekir”

Ö10: “bilgi eksiklerimizi tamamlamaları”

Ö24: “Proje konularında ve interaktif tahtanın kullanımı konusunda karşılaştığım her türlü sorunda yardımcı olması”

Yorumlara bakıldığında BT araçlarının kullanımında öğretmenlerin beklentileri olduğu görülmektedir. Ayrıca güncel olmak isteyen öğretmenlerin BTR öğretmenlerden beklentileri olduğu Ö16 ve Ö21’in ifadelerinde yer almaktadır.

Ö16: “Öğretmenleri alanları ile ilgili gelişmeler konusunda haberdar etmeleri ve kullanımları açısından yardımcı olmaları.”

Ö21: “Belki zaman zaman teknoloji sürekli ilerlediği için zaman zaman ufak bilgilendirmeler, küçük seminerler, okul içinde kurslar verilebilir, açılabilir diye düşünüyorum.”

Tüm bu yorumlardan ayrı tutulabilecek bir katılımcı yorumu Ö4’den gelmiştir. BTR öğretmenden beklentisine duygusal anlamda bir yorum yapmıştır. Ö4’ün “Alanında uzman ve yılmamış olması” ifadesinden de anlaşılacağı gibi hem alanında uzman hem de işinden bıkmamış memnuniyetle yapmasını beklemektedir. Elbette BTR öğretmenin bıkkınlığının anlatında yatan sorunları da bilmek gerekmektedir.

Bu konuda öğretmenlerin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşlerine başvurulmuştur. Verilen cevapların analizi Çizelge 4.27’de verilmiştir.

Çizelge 4.27. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
	Resmi Görev	Ders Yüğü	2	5

Çizelge 4.26. (devamı)

BTR Öğretmenlerin Sorunları		Görev sınırları	2	5
		Görev dışı iş	4	10
		BT-BTR karmaşası	2	5
		Çalışma saatleri	2	5
		Nöbet	1	3
Çizelge 4.27 (devamı)		Başka Okul	1	3
	Farkındalık	Sorun Bilmiyor	8	20
		Sorun yok	3	8
	Okul Kültürü	Beklenti	4	10
		Altyapı	5	13
		İş yükü	5	13
		BTS-Oda	4	10
		Kabullenilmişlik	1	3
		Aidiyet	1	3

Çizelge 4.27'ye bakıldığında BTR öğretmenlerin sorunları hakkında öğretmen görüşleri benzer anlama göre 3 alt temada toplanmıştır. Katılımcıların %36'sı (14) resmi görevler, %28'i (11) sorunların farkındalığı, %50'si (20) ise okul kültürü ile ilgili sorunları hakkında görüş bildirmişlerdir.

BTR öğretmenlerin ders öğretmeni gibi maaş karşılığı derse girmeleri gerekmekte aynı zamanda teknolojik cihazların kullanır halde tutmaları, rehberlik yapmaları gibi farklı görevleri vardır. Bu iki kişilik görevin sorun olabileceğini düşünen katılımcı Ö7 “*derse girip hem de diğer işlerle uğraşmaları*” ve Ö1 “*Hem derse girip hem sorunlara yetişmek zor oluyordur. Hem mesleki beceri gerektiren bir branş hem de yaşanacak aksaklıklardan dolayı kişiler arası çıkabilecek sorunlarda da çözüm odaklı olmaları gerekiyor.*” ifadesiyle iki göreve yetişmenin zor olduğunu fark etmiş ve sürekli sorun çözme durumunda kalmaları sorun olabileceğini ima etmiştir.

Okullarda yaşanan her teknik sorunda BTR öğretmenin çözmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu duruma destekler nitelikte katılımcı yorumlarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö2: *“Her teknolojik sorunu çözebilecekleri varsayılıyor bu da onları yoruyor.”*

Ö5: *“Onları zaman zaman çok bunalttığımızı düşünüyorum. Bilgisayar ve internet sıkıntısı olan okullarda sıkıntı yaşıyorlar.”*

Ö11: *“En büyük sıkıntıları bilgisayar olmaması ya da yeteri kadar olmaması internetin çekmemesi bence.”*

Ö28: *“Yaşanan bazı teknik sıkıntılar (internet, akıllı tahtalar gibi) BTR öğretmenlerinin çözeceği boyutta değil ama beklenti bu yönde bu sorun olabilir.”*

Yorumlardan yaşanan tüm teknik sıkıntıların BTR öğretmen tarafından çözülmesi gerektiği düşünülmekte olduğu anlaşılmaktadır. BTR öğretmenlerin sürekli her işin içinde görevi olarak ya da özveriyle içinde olmaları bazı durumlara açık kapı bırakmaktadır. Daha çok bu durum idarenin iş yükünü BTR öğretmene yüklemesi ile olmaktadır. Bu duruma kaynak olarak Ö25 ve Ö19’un ifadeleri gösterilebilir.

Ö25: *“Tamir ve sorun çözme işini yapıyorlar. Kurum açısından ve kendi alanım açısından baktığımda bu durum avantajlı olabilir ama BTR öğretmen arkadaşım için dezavantajlı ve yorucu olduğunu düşünüyorum ve görevleriyle ilgili yönetmelik eksikliği var ve bu yüzden mobbinge açık bir alan olduğunu düşünüyorum.”*

Ö19: *“Adı üstünde rehber öğretmen olmaları gerekirken çoğunlukla teknik sorunlarla da ilgilenmek zorunda kalıyorlar. Ayrıca bazen idarenin kendi işlerini de BTR öğretmenlere yaptırdığına şahit oluyorum.”*

Ö21: *“En önemli sorun her okulda BTR yani bilgisayar laboratuvarlarının olmaması. Birçok okulda laboratuvar ya da bir oda verilememesi. Yani okulun fiziki ortamının gerekliliklerinin gereklilikleri karşılayamaması diyebilirim. Bir diğeri görev sınırlarının*

sürekli ihlal edilmesi. Yani görev ve sorumluları göz önünde alındığında bunun yani görevi sorunların dışında da her türlü sıkıntıya çözüm bulma açısından BTR öğretmenlerinden beklentiye girilmesi olduğunu gözlemledim.”

Ö21’in ifadesinde beklentilerin, BTR öğretmenlerin görevi dışında işleri yapması ve bundan da görev ihlaline açık kapı bırakmasından kaynaklandığına dikkat çekmiştir.

BTR öğretmenlerin ekipman anlamında sıkıntı yaşadığını fark eden ve bunun sorun olabileceğini düşünen öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir:

Ö3: *“Teknik alt yapı yetersiz olmasına rağmen BTR öğretmenlerinden insanüstü bir güçle bu sorunları çözmeleri gerektiği algısı oluşabiliyor.”*

Ö10: *“Ekipman ve altyapı ile ilgili sorunlar yaşıyorlar. Ayrıca görevlendirme gittikleri ve okulumuzda olmadıklarında da sorun yaşıyoruz”*

Ö10 ifadesinde ekipman sorunun yanı sıra BTR öğretmenin görevlendirme ile başka okula gittiğini ve bu sürede okulda olmadıklarından da sorunlar yaşandığına dikkat çekmiştir. Yine bu durumu destekleyen Ö17 *“Aidiyet duyguları olmuyor”* ifadesiyle birden fazla okulda görevli olmasının aidiyet duygunu zedelendiğine dikkat çekmiştir.

Ö23: *“Sayı ve olanakları biraz yeterli değil bence. Daha güçlendirmeleri gerekiyor, bence. Yapacakları faaliyetlerde, ihtiyaçları olduğu konularda yetkilerinin daha da genişletilmesi lazım.”*

Ö23 ifadesinde BTR öğretmenlerin işlerinden çok olmasından sayılarının yetersiz kalmasını ve elindeki imkânların az olmasını birer sorun olarak görüyor. Aynı zaman da Ö23 BTR öğretmenin yetkilerinin genişletilmesine dikkat çekmiştir. Ö40 da *“Okuldaki teknik aksaklıkların giderilmesi için farklı bir çözüm yolu bulunmalı tek başına bu görev ve sorumluluklar BTR öğretmenlerine yüklenmemeli.”* ifadesiyle işlerin yoğunluğundan BTR öğretmenlerin yetişemediğini ima etmek istemiştir. Tabii buradaki teknik aksaklıkların BTR görev sınırlarının içinde olup olmadığına bakmak lazım. Bu konuda Ö40 resmi bir kaynaktan söylenmediği için bahsedilen işlerin kimlerin sorumluluğunda olduğu üzerine

yorum yapılamamaktadır. Bu noktada konu yine BTR öğretmeninin görev sorumluluk ve okuldaki yerine gelmektedir. Bu konuda Ö4 *“Okuldaki pozisyonlarının net olmaması bence sıkıntılı. Bunun da gereksiz iş yükü olarak onlara geri döndüğünü veya görevi olmayan işi yapmak istemediğinde-karşı taraf bunu bilmediği için- ikili ilişkilerine de zarar verdiğini düşünüyorum.”* ifadesiyle BTR öğretmenlerin görev dışı işlerle olan muhataplığı yüzünden sorun yaşayabileceğini açıklamıştır. Bunu destekler nitelikte Ö26 *“yani görev dışında olan şeyleri bile yapıyorlar.”* açıklamasını yapmıştır.

Ayrıca katılımcılardan Ö12 *“Çoğu okulda bireysel odalarının olmaması”* ve Ö18 *“Çalışma saatleri çok fazla uzun”* ifadeleriyle sorun olarak özel alanın olmayışı ve haftanın 5 günü tüm gün okulda olmalarını ifade etmiştir.

BTR öğretmenlerin okullarda birçok alanda iş yaptığını ve fazla işle meşgul olmanın sorun olabileceğini düşünen katılımcılardan bazılarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö15: *“Aynı anda birçok işle ilgilenmek”*

Ö20: *“İş yükleri çok fazla. Ders nöbet rutini dışında teknik sorunlara çözüm bulmaya dair. Sınıflardaki internet ağları, akıllı tahtalar gibi geniş kapsamlı çalışma alanları var. Okullarda yürütülen tüm projelerde genellikle BTR öğretmenlerinin çalışma yükünü artırmakta.”*

Birçok konuya çözüm olma ve aynı anda çok iş yürütme insan için yorucu olmaktadır. BTR öğretmenlerin çalıştığı alan bu konularda olduğu için öğretmenlerde bu durumun BTR öğretmenler için sorun olabileceğini ifade etmişlerdir.

Bir başka noktadan sorunlara bakıldığında BTR öğretmenlerin diğer çalışanlar tarafından tamirci olarak görülmesi BTR öğretmen için nahoş bir durum olmaktadır. Bu duruma kaynak olarak Ö29’un ve Ö39’un ifadeleri gösterilebilmektedir.

Ö29: *“Her bilgisayar her akıllı tahta ya da elektronik aleti tamir edecek bir tamirci moduna sokulmaları büyük bir sorun .”*

Ö39: “Tamirci olarak görüldükleri, görevleri haricinde işlerde bulundukları konusunda söylendikleri oluyor.”

Genel olarak öğretmenlerin, BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşlerine bakıldığında görev ve sorumluluklarının belirsizliği, iş yükünü fazla olması, başka okula görevlendirilme, ekipman eksikliği, okuldaki pozisyonları, kendilerine ait bir alanın olmaması ve diğer paydaşların BTR öğretmene bakış açıları gibi sorunları olduğunu düşünmektedirler. Özellikle okullardaki konumları onlara bir rol biçmiş olmaktadır. Bu noktada öğretmenlerin BTR öğretmenleri hangi rolde gördükleri öğretmenlere sorulmuş alınan cevapların analizi Çizelge 4.28’de verilmiştir.

Çizelge 4.28. Öğretmenlerin BTR öğretmenlerin rolleri hakkında görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	F	%
BTR Öğretmenlerin Rolleri	Teknik	Teknik Eleman	2	5
		Teknik Servis	1	3
		Donanımlı Branş	1	3
		Pedagoji almış hizmetli	1	3
	Gereklilik	Eğitim Kilidi	1	3
		Olmazsa Olmaz	7	18
		Her okula Şart	7	18
		Etkinlik	1	3
		Var Olmaları	1	3
	Özel	Çalışkan	1	3
		Hırslı	1	3
		Yetkili Kişi	1	3
		Programcı	1	3
		Yenilikçi-yardımcı	1	3
		Bilişim ışığı	1	3

Çizelge 4.28'e bakıldığında BTR öğretmenlerin rolleri hakkında öğretmen görüşleri 3 alt temada toplanmıştır. Bu temalar (1) teknik, (2) gereklilik ve (3) özel'dir. Bu alt temaların altında öğretmenler tarafından BTR öğretmenlere verilmiş rollerin çeşitlendiği görülmektedir.

Katılımcıların %45'i BTR öğretmenin gerekliliği ile ilgili rol, %14'ü teknik anlamda bir rol ve %18'i de kişiye özel rol isimlendirmesi yapmıştır. Öğretmenlerin BTR öğretmenlere belirledikleri roller aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 4.8. Öğretmenler tarafından BTR öğretmenlerin rolleri

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada BTR öğretmenlerin okullarda rol algıları, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunları açısından incelenmesi amaçlanmıştır. BTR öğretmenlerin kendi rol algıları ve teknoloji koçluk özelliklerinin incelenmesi için nicel araştırma yöntemiyle; okul paydaşları tarafından BTR öğretmenleri rol algılarının, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunları açısından incelenmesi için de nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. BTR öğretmenlerin bu değişkenlerinin kendi ve çevre açısından değerlendirilmesi daha objektif bir bakış açısı oluşturacağı düşünülmektedir. Bu aşamada katılımcılardan alınan verilerden, belirlenen 7 soruya cevap aranmıştır. Veriler, 2023 yılı içerisinde katılımcıların onayları ile toplanmıştır. Bulgular, 9 alt başlık altında diğer araştırmalarla ilişkilendirilerek tartışılmaya çalışılmıştır.

5.1. Nicel Araştırma Katılımcılarının Profiline Dayalı Sonuçlar

Nicel araştırmaya katılan BTR öğretmenlerin demografik bilgilerine bakıldığında;

Branş açısından BTR görevi yürüten öğretmenlerin branşının BT öğretmeni oranı %82,6 iken BT branş dışı öğretmen oranı %17,4 olduğu görülmektedir. Buradan her 5 BTR öğretmenlerden biri BT branşına sahip olmadığı görülmektedir. Bu branş dışı BTR öğretmenlerin BTR görevini seçmesinde branşa yakınlık açısından bakıldığında Teknoloji Tasarım(9) dersi için olumlu görülse de sosyal bilgiler (10) öğretmenleri açısından görev içeriğinin bir yakınlığı olmadığı düşünülmektedir. Görevi alabilmenin şartı, BTR öğretmen kursunda başarılı olmak olduğu için isteğe bağlı tercih ettikleri düşünülebilir.

Hizmet yılı açısından verilere bakıldığında katılımcıların en çok 6-9 ve 10-15 yıl aralığında çalışma yılına sahip öğretmenler olduğu görülmektedir.

BTR görevi yürütme süreleri açısından bakıldığında BTR görevi yürütme yıllarının en çok olduğu aralık 0-5, 6-9, 10-15 yıl olarak görülmektedir. 19 öğretmenin 21-25 yıl aralığında bu görevi aldığı ancak BTR görevlendirmeleri FATİH projesi (2011) ile bu ismi almıştır. Sürece bakıldığında FATİH projesinin öncesinde ülkemizde 1990'lı yıllarda başlayan

formatör başlığı altında görev alındığı ve katılımcıların cevaplarında BTR görev sürelerine formatör olarak çalıştıkları yılları ekledikleri düşünülmektedir.

Mezuniyet durumu açısından BTR öğretmenlerin %76'sı (N=193) lisans, %24'ü (N=61) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcılar arasında doktora mezunu BTR öğretmen bulunmamaktadır.

5.2. Birinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmada birinci alt problem “BTR öğretmenlerin kendi rolleri hakkındaki algıları ve teknoloji koçluk düzeyleri ne seviyededir?” şeklindedir.

Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeğinin genel ortalaması $\bar{X}=4,09$ 'dur. En yüksek ortalamaya sahip alt faktör sorumlu teknoloji yardımcısı rolüdür.

Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği genel ortalaması $\bar{X}=4,06$ 'dır. En yüksek ortalamaya sahip alt faktör dijital vatandaşlık'tır. Gökbulut (2017) çalışmasında bu sonucu destekler nitelikte en yüksek alt faktör olarak dijital vatandaşlık olduğunu belirlemiştir.

5.3. İkinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmada ikinci alt problem “BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeyleri cinsiyet, hizmet yılı, BTR hizmet yılı, mezuniyet ve branş açısından farklılaşıyor mu?” şeklindedir.

Katılımcılara Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı ölçeği uygulanmış olup cinsiyet açısından bakıldığında da erkeklerin 5 üzerinden $\bar{X}=4,17$ kadınlardan $\bar{X}=4,20$ daha düşük olduğu görülmüştür. Bağımsız Örneklem T-testinin verilerine göre kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Alt faktörlere bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip olan “Sorumlu Teknoloji Yardımcısı” faktörü erkekler için $\bar{X}=4,49$ kadınlar için $\bar{X}=4,60$ şeklindedir.

BTR öğretmenlerin Teknoloji Koçluk genel ortalamasına bakıldığında $\bar{X}=4,03$ olduğu görülmektedir. Cinsiyet açısından bakıldığında erkeklerin ($\bar{X}=3,96$), kadınlardan ($\bar{X}=4,09$) daha düşük olduğu görülmüştür. Yapılan Bağımsız Örneklem T-testine göre kadınlar lehine anlamlı görülmüştür. Alt faktörlere bakıldığında en yüksek ortalamanın “Dijital Vatandaşlık” ($\bar{X}=4,375$) olduğu görülmektedir. Gökbulut ve Koç (2019) çalışmasında ise kadın BTR öğretmenlerin ve yöneticilerin teknoloji liderlik düzeylerinin yüksek olduğunu ancak erkek BTR öğretmenlerin kadın BTR öğretmenlerden daha yüksek seviyede olduğunu ortaya koymuştur.

BTR öğretmenlerin rol algıları değişkeninde hizmet yıllarına göre ortalamalara bakıldığında değerlerin yakın olduğu ancak en çok 25+ yıl çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,56$). Teknoloji koçluğu değişkeninde ise 25+ yıl çalışan öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,30$). Bu iki değişken içinde öğretmenlerin çalışma yıllarının yani tecrübenin etkisi olduğu algısı yaratsa da istatistiki açıdan yapılan One Way Manova analizi sonucuna göre herhangi bir anlamlılık görülmemiştir. Bu çalışmayı destekler nitelikte Biçer ve Koç (2019) BTR öğretmenlerin hizmet yılı arttıkça teknoloji koçluk düzeyleri arttığı gözlemlenmiş ancak arasında anlamlı bir fark belirlenememiştir. Gökbulut ve Koç (2019) çalışmasında mesleki yıllar arttıkça teknoloji liderlik düzeylerinin arttığını belirlenmiştir.

BTR öğretmenlerin rol algılarına mezuniyet açısından bakıldığında genel ortalama puanlarında lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalaması ($\bar{X}=4,25$) lisans mezunu öğretmenlerin ortalamalarından ($\bar{X}=4,16$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan bağımsız örneklem T-testi analizine göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı bulunmamıştır. BTR öğretmenlerin Teknoloji Koçluk düzeylerine mezuniyet açısından bakıldığında genel ortalama puanlarında lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalaması ($\bar{X}=4,19$) lisans mezunu öğretmenlerin ortalamalarından ($\bar{X}=3,97$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan bağımsız örneklem T-testi analizine göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark lisansüstü mezunları lehine anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlılığa göre lisansüstü eğitimin katılımcıların teknoloji koçluk düzeylerine katkısı olduğu düşünülebilir.

BTR öğretmenlerin rol algılarına branş açısından bakıldığında Bilişim Teknoloji öğretmenlerin aritmetik ortalamasının fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,28$). Teknoloji koçluğu değişkeninde grupların ortalamalarına bakıldığında Bilişim Teknolojileri öğretmenlerin aritmetik ortalamasının yine fazla olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4,28$). Yapılan One Way Anova testine göre BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluğu düzeylerinde branş açısından anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş Post Hoc (LCD) analizine göre de etki büyüklüğü %5,7 olup istatistiki olarak Bilişim Teknolojileri branşı ile Görsel Sanatlar ve Fen bilimleri branşı; Görsel sanatlar ile de İngilizce branşı arasında anlamlılık görülmüştür. Gökbulut ve Çoklar (2017) çalışmasında BTR görevi yürütülen öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeylerine branş açısından bakmış ve branşı BT olan öğretmenlerin diğer branşa sahip öğretmenlerden daha yüksek Teknoloji koçluğu ortalamasına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Yani BT öğretmeni olan BTR öğretmenlerin kendilerini daha çok teknoloji koçu olarak gördüğünü belirlemiştir. Gökbulut ve Çoklar (2017) çalışmasında branş farklılıklarını anlamsal olarak incelememiştir.

5.4. Üçüncü Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmanın üçüncü alt problemi “BTR öğretmenlerin rol algıları ile teknoloji koçlukları arasında ilişki var mıdır?” şeklindedir.

BTR öğretmenlerin rol algıları ve teknoloji koçlukları arasından ilişkiyi analiz etmek için Pearson Korelasyon testi yapılmış ve BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluğu düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=,496$, $p<,01$).

5.5. Dördüncü Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmanın dördüncü alt problemi “BTR öğretmenlerin rol algıları, teknoloji koçlukları düzeylerini ne kadar yordamaktadır?” şeklindedir.

BTR öğretmenlerinin rol algı düzeylerinin teknoloji koçluk düzeylerini ne kadar etkilediğini (yordadığını) belirlemek için Doğrusal regresyon testi yapılmıştır. Rol algı yordayan değişken, teknoloji koçluğu yordanan değişken olarak kullanıldığı doğrusal regresyon

analizi sonuçlarına göre bağımlı değişken istatistiksel olarak anlamlıdır [$R=,496$, $R^2=,246$, $F(253)=81,958$ $p<,01$]. Elde edilen verilere göre rol algı düzeylerinin teknoloji koçluğu düzeyini %24,6 oranında anlamlı bir şekilde etkilediği görülmektedir.

5.6. Nitel Araştırma Katılımcılarının Profiline Dayalı Sonuçlar

Araştırmanın nitel kısmına 25 BTR öğretmeni, 13 idareci ve 40 branş öğretmeni katılmıştır. Katılımcı BTR öğretmenlerin %36'sı (9) kadın, %64'ü (16) erkek öğretmendir. Katılımcı BTR öğretmenlerin %28'i (7) lisansüstü mezunu iken geri kalanı lisans mezunu olduğu görülmektedir. BTR öğretmenlik görevini yapan öğretmenlerin branşlarına bakıldığında %76'sı (19) Bilişim Teknolojileri, %8'i (2) Sosyal Bilgiler, %8'i (2) Türkçe, %4'ü(1) İngilizce, %4'ü (1) Teknoloji ve Tasarım öğretmenidir.

İdari katılımcıların 13 kişiden 7'si müdür, 6'sı müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların %30'u (4) kadın, %70'i (9) erkek öğretmendir. Katılımcıların %30'u (4) lisansüstü mezunu iken geri kalanı lisans mezunudur.

Katılımcı branş öğretmenlerinin %60'ı (26) kadın, %40'ı (14) erkek öğretmendir. Katılımcıların %12,5'i (5) lisansüstü mezunu iken geri kalanı lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerin branşlarına bakıldığında %17,5'i (7) Sosyal Bilgiler, %12,5'i (5) Türkçe, %12,5'i (5) İngilizce, %10'u (4) Teknoloji ve Tasarım, %10'u (4) Okul Öncesi, %10'u (4) Rehberlik, %7,5'si (3) Beden Eğitimi, %7,5'si (3) Matematik, %5'i (2) Fen Bilimleri, %5'i (2) Sınıf ve %2,5'i (1) Din Kültürü öğretmenidir.

5.7. Beşinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmanın beşinci alt problemi “BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkında görüşleri nelerdir?” şeklindedir.

Verilen cevapların analizine göre 6 tema belirlenmiştir. Bu temalar; (1) BTR öğretmenliğine bakış açısı, (2) BTR öğretmenliğinin etkileri, (3) BTR öğretmenlerinin beklenti ve katkıları, (4) BTR öğretmen avantajları, (5) BTR öğretmenlerinin rolleri, (6) BTR öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar.

BTR öğretmenlerin BTR öğretmenliğine bakış açılarına bakıldığında teknik ve eğitimi anlamlarında cevapların verildiği görülmüştür. En çok frekansa sahip olan madde rehberlik etme olmuştur. Bu durumun BTR öğretmen görevlerinden BT araçlarının eğitimde kullanılmasına rehber etmesinden kaynaklı olduğu düşünülebilir. Bu maddeyi takip eden ikinci yüksek frekansa sahip madde ise öğretmenlik dışı olmuştur. Bu maddede BTR öğretmenlerin BTR öğretmenliğini öğretmenlik dışı olarak görmeleri verilen cevapların ışığından görevin içeriğinden bağımsız, özverili teknik işlerle uğraşmak durumunda kalınması olduğu düşünülmektedir. Bunları takiben teknik anlamda cevap veren birçok katılımcı olmuştur. Bu durumu destekler nitelikte Demirli, Kerimgil, ve Donmuş (2012) BT öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada adayların BT öğretmenlerin sistem içerisinde teknik eleman olarak görüldüğüne yönelik algının olduğu ve bu durumdan hoşnut olmadıklarını ortaya koymuştur.

BTR öğretmenliğin etkileri hakkındaki verilere bakıldığında 2 alt başlık olarak mesleki gelişim ve öğretmen kimliği görülmektedir. Öğretmen kimliğine etkisinin varlığı üzerine en çok frekansa sahip olumlu etkisi olduğu görüşleridir. Bunun ardından sırayla etkisiz ve olumsuz etki maddeleri gelmektedir. En yüksek frekansa sahip bu 3 maddenin kategorileşmesinde BTR öğretmenlerin okul kültürlerinin etkisi olduğu düşünülebilir. Okul ortamında yürüttükleri işleri düşününce etkileri de farklı olması doğal görülmektedir. Mesleki gelişim anlamından azımsanmayacak şekilde kendini güncel tutma tecrübe kazanma, eksiklerini tamamlama gibi olumlu etkilerinden bahseden katılımcılarda olmuştur.

BTR öğretmenlerin beklentileri hakkındaki görüşlere bakıldığında en çok frekansa sahip idareden anlayış saygı maddesi olmuştur. Bununda sebebi BTR öğretmenlerin iş yürütmelerinde özveri ile görev sınırı dışında iş yürütmeleri olduğu düşünülebilir. Bu maddeye eşlik eden yüksek frekansa sahip diğer maddelerde teknolojik anlamda destek ve bir BT sınıfı ya da çalışmaları yürütebilecek bir alanının olmasıdır. BTR öğretmenlerin okullardaki imkânlarının sınırlı ya da hiç olmaması işleri yürütmekte sorun çıkarabilmektedir. Elinde teknik malzemesi olmayan bir BTR öğretmenin BTR görevi olsun olmasın o işi yürütmesi nerdeyse imkânsız olabiliyor. Bu anlamda idari yönetimin desteklemesi BTR öğretmenler tarafından beklenti haline gelmektedir. Ayrıca okullarda ders dışındaki görevlerin planlanması yürütülmesi açısından kendilerine özel bir alanın olması beklentisi gelişmektedir. BTR öğretmenin görev ve sorumlulukları arasından yer alan

maddelere bile bakıldığında bunu görev saatleri içinde nerede yapması beklenebilir ki! Bir katılımcının ifadelerinden yola çıkarak görev dışında yürütülen birçok iş içinde özel alan gerekmektedir. Materyal eksikliği, ortam sorunları BTR öğretmenin elini bağlayan etmenler olabilmektedir.

BTR öğretmenlerin okula olan katkılarına bakıldığında en çok frekansa sahip maddenin teknik destek olduğu belirlenmiştir. Bu madde altından BTR öğretmenlerin öğretmen idare ve öğrencilere teknik anlamda birçok konu üzerine destek sağladıkları görüşlerden anlaşılmıştır. Bu maddeye yakın frekansta proje yarışma olduğu görülmüştür. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında öğrencilerin ve öğretmenlerin proje ve yarışmalara hazırlanmaları, planlama, yürütme ve yetiştirme anlamında okula katkı sağladıkları belirlenmiştir. BTR öğretmenin görevleri arasından yarışmaya öğrenci hazırlama gibi bir madde olmasa da öğretmenlerin bunu yaptığı görüşlerden anlaşılmaktadır. BT alanındaki yarışmaların duyurulması, planlanması, komisyonda yer alma görevleri arasında iken, birçok farklı alanda yarışma ve projelere de kılavuzluk ettiği görülmektedir. Bu maddenin yansısı öğretmenlere ve öğrencilere rehberlik ettiği görüşlerden elde edilmiştir.

BTR öğretmenlerin kendileri ile ilgili rol algılarına bakıldığında en çok okul kimliği üzerinden kendilerini değerlendirdikleri görülmüştür. Yaptıkları işlerden dolayı kendileri teknik anlamda rol isimlendirmesi yapsalar da okulun kültürü kaynaklı iş yürütmelerinden kendilerine biçtikleri rol algıları değişmektedir. Daha çok olumsuz anlamda teknik eleman algısı yaratacak rollerden bahsettikleri belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında BTR öğretmenlerin rol algıları ile ilgili yeterince araştırmanın olmadığı görülmektedir. Çalışmaya yakın görülebilecek bir çalışma olarak Karataş (2010) BT öğretmen adayları ile yaptığı araştırma da adayların BT ve BTR öğretmenliği rolleri hakkında karmaşa yaşadıkları ifade edilmiştir. Dursun (2015) çalışmasında BTR öğretmenlerin kendileri hakkındaki metafor ifadelerine göre kendi rollerini daha çok teknisyen, tamirci şeklinde algıladıkları belirtilmiştir.

BTR öğretmenliğinin avantajlarına bakıldığında en çok tercih edilen maddenin mecburiyet olduğu görülmüştür. Mecburiyeti maddesine yakinen ek dersi ücretinin BTR öğretmenliğinde avantaj olarak görüldüğü anlaşılmıştır. Genellikle BT öğretmenlerinin ders yükünün az olması ek ders ücreti alamama, başka okullarda ders tamamlama görevlerinin

verilme durumlarını düşününce öğretmenlerin BTR görevini avantaj olarak görmesi olağandır. Maddi anlamda memnun olma durumu BTR görevinden elden edilen ek ders ile mümkün olabilecektir. Bu cezbedici bir hal alabilmektedir. Literatüre bakıldığında BTR öğretmenliğinin avantajları hakkında yapılan net bir araştırmaya rast gelinmese de bu çalışmaya yakın Şahinkaya ve diğerleri (2013) çalışması BT formatör öğretmenlerin iş doyumlarını incelemiş ve iş doyumunu etkileyen olumlu etkenleri ortaya konulmuştur. Bu olumlu etkenler arasından avantaj sayılabilecek memnuniyeti sağlayan etken olarak BTR öğretmenliğinin maddi getirisinin iyi olduğunun ortaya konulmasıdır. Maddi getiri olarak ek dersten bahsedildiği çalışmadan anlaşılmaktadır.

BTR öğretmenlerin okulda yaşadıkları mesleki sorunları hakkında görüşlerine bakıldığında 6 farklı alt temada verilen cevaplardan en çok frekansa sahip olan teknik sorun, ekipman eksikliği olduğu belirlenmiştir. Görev sorumlulukları açısından en yüksek frekansa sahip sorun görev tanımının net olmayışı görev dışı işler. Bu sorunu takiben idareden kaynaklı sorunlar arasından en yüksek frekanslı sorun, idari işlerin olduğu belirlenmiştir. Doğan, Çınar, Duman ve Yurdugül (2011) çalışmasında BTR öğretmenlerinin idarenin BTR görevleri dışında farklı görevleri yapmalarını bekledikleri ifade ettikleri ortaya konmuştur. Görev dışı işlerin verilmesinin görev tanımının net olmamasından kaynaklanmakta olup bunu destekler nitelik Şahinkaya, Kelleci ve Şahinkaya (2013) çalışması ile görev tanımının net olmayışını özellikle bir katılımcının “Tanımsız bir iş yapıyorsan, tanımsız bir işe talip oluyorsan daha semer vuran çok olur” sözleri ile ortaya koymuştur. Ayrıca çalışma saatlerinin çok ve esnek olmamasını BT formatör öğretmenlerin iş doyumunu olumsuz etkilediği ortaya koymuştur. Bu çalışmada da çalışma saatleri konusunda sorun olarak en çok okullar arası farklılık ve mesai saati dışında iş için aranmak olarak ortaya konulmuştur. Ders öğretmenliği görevini yerine getirirken BTR görevi için derse müdahale edilmesi de ayrı bir sorun olarak bahsedilmiştir. Ayrı başlık olaraktan okuldan kaynaklı sorun olarak fiziki yapıdan dolayı yaşanan sorunlara yer verilmiştir.

5.8. Altıncı Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmanın altıncı alt problemi “İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?” şeklindedir.

İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında görüşleri 4 ayrı başlıkta değerlendirilmiştir. Öncelikle BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkındaki görüşlerinde en çok görüş bildirilen alan resmi yazı olmuştur. Resmi yazının içeriğini idare yönetimin çoğunluğunun bildiği belirtilmiştir. Ayrıca görevlendirme yerine çoğunluğu BTR öğretmenleri için kadrosu olması gerektiği düşünceleri paylaşılmıştır. Bu bulguyu destekler nitelikte Eren ve Uluuysal (2012) çalışmasında BT öğretmen sorunlarını araştırmış ve idare yönetiminin BT öğretmenlerin BT formatör olarak kadrosunun olması gerektiğini ifade ettiklerini ortaya koymuştur.

İdari yönetimden çoğunluğu, BTR öğretmenlerin katkıları konusunda rehberlik yönlerinden bahsetmiştir. Beklentileri konusunda en çok beklentileri görevlerini yerine getirmeleri ve idari işlerde yardım etmeleri olarak ifade etmişlerdir. Bu bulguyu destekler nitelikte Göktaş ve Topu'nun (2012), Eren ve Uluuysal (2012) ve Yıldız'ın (2012) çalışmalarında idari katılımcıların BTR öğretmenlerinden beklentilerine bakıldığında daha çok teknik işler oldukları ortaya konmuştur.

İdari yönetimin BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkındaki görüşlerine bakıldığında 2 başlık altında değerlendirilmiş ve teknik anlamda en çok destek konusunda sorun yaşadıklarını, resmiyet anlamında da en çok ders yükleri ve görev dışı işlerden yana sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Eren ve Uluuysal (2012) çalışmasında idare yönetiminin BT öğretmenin sorunlarını hakkındaki görüşlerini kadro, çalışma saatleri, ders tamamlama, BT formatör karmaşası, BT öğretmene olumsuz algı ve görev tanımları olarak kategoriye ayrılmış ve başlıklara bakıldığında BT ve BTR öğretmen görevlerinin netliğinin olmayışından kaynaklı karmaşanın yaşandığı o yıllarda da görülmektedir. Aslında bu araştırma örneklemini BT öğretmen olsa da ortaya konan sorunların BTR öğretmen kavramı ile direk ilişkili olduğu BT sorunlar ve beklentilerin BTR öğretmenler ile aynı olduğu net şekilde görülmektedir. İdari yönetim gözünden BTR öğretmenlerin okuldaki rollerine bakıldığında en çok idari roller üzerine ve memnuniyet ifadeleri kullanmışlardır.

5.9. Yedinci Alt Problem Bulgularının Tartışılması

Araştırmanın yedinci alt problemi “Öğretmenlerin BTR öğretmenler hakkında rol algıları ve düşünceleri nelerdir?” şeklindedir.

Branş öğretmenlerin okullarındaki BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkında görüşlerine bakıldığında en çok görevlendirmeler konusunda fikir beyan edildiği ancak görevleri resmi olarak net şekilde bilmediklerini ifade etmişlerdir. Okullarda gördükleri BTR öğretmenlerin performanslarına göre görev tanımı yaptıkları ve sorumluluklarının da bu şekilde olduğunu düşünmektedirler. Oysaki görev sınırları dışında yapılan işlerin özveriden kaynaklandığı anlayan ve belirten katılımcı sayısı az olmuştur. Bu durum okullarda BTR öğretmenin görevidir mantığı yarattığı için BTR öğretmenlerin mesleki sorunları arasına girebilmektedir. Oysaki BTR öğretmenlerin okullardaki çalışmalarında özverinin olması ya da görev dışında iş yapmak istememe durumları okul ekosisteminde sorunlar yaratabilmektedir. Bu iki durum okullarda BTR öğretmene olan bakış açısını değiştirebilmektedir. Görev sınırı içinde çalışan bir BTR öğretmeni görev dışı işlerin beklentileri karşılamadığından diğer paydaşların bakış açısı olumsuz olacaktır. Bulgularda yer aldığı gibi görev sınırları tam bilinmemektedir. Bu yüzden BTR öğretmen işini yapmıyor algısı gelişebilmektedir. Oysaki görevi dâhilin de olmayan durumlarda mecburiyet zaten beklenemez. Diğer bir durum olarak BTR öğretmenin özverili görev dışı çalışmaları diğer paydaşlar tarafından görevi gibi algılanması takdir edilecek durumlarda zaten işidir mantığı ile yaklaşımlara neden olabilmektedir. Bu durumun aşılabilmesi için paydaşların BTR öğretmen görevlerini net biliyor olmaları gerekmektedir.

BTR öğretmenlerin katkıları alt temasına bakıldığında en çok okula olan katkıdan bahsedilmiştir. BTR öğretmenlerden beklentilerine bakıldığında ortalamaların yaklaşık olduğu 2 durum görülmüştür. Görev sınırları ve özel beklentilerden bahsetmişlerdir. Her türlü görev sınırına bakılmadan beklentide oldukları görüşlerden çıkarılmaktadır. Bu duruma, Atkı Aslan ve Duruhan (2018) çalışmasından BTR öğretmenlerden beklentilerin aslında teknik anlamda tek sorumlu kişinin okullarda BTR öğretmen olmasından kaynaklandığı ifade edilmesi, kaynak olarak gösterilebilir.

Branş öğretmenlerinin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında görüşlerine bakıldığında en yüksek frekansa sahip sorun öğretmenlerin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında farkındalıklarının olmamasıdır. Bunun dışında ise sorunları fark eden öğretmenlerin BTR öğretmenlerin sorunları için en çok ders yükü, iş yükü ve görev dışı işler olarak belirtmişlerdir. Okullarda BTR öğretmenlerin sorunları hakkında fikri olmayan

öğretmenlerin BTR öğretmeninin zaten görevi gibi olarak düşünmesi aslında bir sorun olmasının farkındalığının önüne geçmektedir. Farkında olan öğretmenlerin ise ifadeleri idarecilerin ve BTR öğretmenlerin de ifade ettiği sorunlar olduğu görülmektedir. BTR öğretmen, idari yönetim ve branş öğretmenler taraftan da olaya bakılması ile BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkında genel bir fikir vermektedir.

BTR öğretmenlerin 3 farklı açıdan incelenmesi sonucu birbirini etkileyen durumların olduğu görülmektedir. BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri para kazanmak için, başka okullara ders tamamlamak amacıyla gitmemek için ya da ortamdan kaynaklı baskıdan dolayı mecburiyet olarak görevlendirmeyi kabul etmeleri ancak bu duruma karşılık idarecilerin görevlendirmenin gerekli olduğu hatta kadro olsa daha iyi olur düşüncesi ve öğretmenlerin bu görevlendirmelerin gerekli olduğunu ifade etmeleri ile memnun oldukları görülmektedir. BTR öğretmenliği hakkındaki BTR görüşlerinde rehberlik görevi olumlu görülse de teknik eleman olarak görülmenin bir sorun olduğu görüşlerden anlaşılmaktadır. İdari yönetim ise BTR öğretmeni rehberlik eden, teknik işleri çözen ve aynı zamanda idari işlere yardım eden birey olarak görmekte olup bu algının BTR öğretmenin görev sınırları dışında olan durumunda olduğu görülmektedir. Bu durumda BTR öğretmen tarafından bakıldığını sorun olarak görülebilmektedir. Branş öğretmenlerin BTR öğretmenliğine olan bakış açısında rehberlik ve yardım eden öğretmen olarak görülmektedir. Bu algı içinde görevlerin net bilinmemesinden kaynaklı sorunların doğabileceği açık bir kapı olduğu görüşlerden anlaşılmaktadır. Bu nokta BTR öğretmen açısından sorun oluşturabilecek bir açık kapı olabilmektedir. BTR öğretmenlerin beklentilerine bakıldığında idareden görev sınırlarını bilmeleri, teknik destek sağlamaları ve iletişimde anlayışlı olmalarını istemeleri karşılığını bulamama durumunda BTR öğretmen için sorun haline gelebilmektedir. İdarenin BTR öğretmenden beklentilerine bakıldığında okulda teknik işlerin yürütülmesi ve idarenin taleplerini yerine getirmesi beklentisi BTR öğretmen için idari taleplerin görev sınırlarını aşmasından kaynaklı sorun olarak görülebilmektedir. Yine branş öğretmenlerin BTR öğretmenlerden ihtiyaç duyulduğundaki beklentileri geniş bir kavram olduğu için görev dışı durumlardan dolayı BTR öğretmen için sorun olarak görülebilmektedir. Katılımcıların direk olarak ifade ettiği BTR sorunlarına bakıldığında BTR öğretmenler görev tanımının net olmaması, ekipman eksikliği, görev dışı iş talepleri, ders sorumluluğuna müdahale edilmesi, çalışma saatleri gibi başlıklar altında birçok sorunla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. İdari yönetimin BTR öğretmen sorunları olarak görev dışı işlerden dolayı sıkıntı yaşadıklarını ve

ekipman eksikliğinden dolayı işleri yürütmede sorun yaşadıklarını fark etmişlerdir. Branş öğretmenlerin BTR öğretmenlerin sorunları hakkındaki görüşlerine bakıldığında okuldaki herkesin BTR öğretmenden her sorunu çözme beklentisi ve bundan doğan iş yükü olarak görülmektedir. Okul paydaşlarından alınan geniş bakış açısı ile ortaya koyulan bu durumların hepsi BTR öğretmen tarafından sorun olarak görülebilmektedir. BTR öğretmenlerin okuldaki rolleri görüşlerine bakıldığında BTR öğretmenler rehberlik, teknik eleman ve öğretmenlik dışı rol olarak görmekte ve bu durumda teknik eleman ve öğretmenlik dışı rollerini sorun olarak gördükleri ifadelerden anlaşılmaktadır. İdari yönetimin BTR öğretmenleri rehberlik eden, teknik destek ve idari işlere yardım eden öğretmen olarak görmekte ancak bu bakış açısına göre BTR öğretmen tarafından teknik destek ve idari işlere yardım durumları sorun olarak görülebilmektedir. Branş öğretmenleri, BTR öğretmenlerin görevlerini ve teknik destek rollerini ifade etmesine karşılık teknik destek kısmına BTR öğretmen tarafından bakıldığında görev sınırlarını aşan durumlar sorun oluşturabilmektedir.

Aslında mesleki sorunlar genellemek adına kategorileştirilse de okul idarecilerinin farklı olması BTR öğretmenin okuldaki algısını, üzerine yüklenen görevlerin ve beklentilerin değiştiği görüşlerin farklılıklarından anlaşılmaktadır. Bu durumu destekleyen Eren ve Uluysal (2012) çalışması BT ile BTR öğretmen karmaşasını ortaya koyarak “BT öğretmenlerinin görev ve iş yüklerinin çalıştıkları okullardaki idarecilerine göre değişmesi BT öğretmenleri arasında huzursuzluk kaynağı oluşturmaktadır.” ifadesi ile BT ve aynı zaman BTR öğretmenler için aynı mesleki sorunu doğurduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu çalışmada BTR değil BT öğretmeni olmalarına rağmen okuldaki işlerin onların üzerine kalması ve öğretmenlik vasıflarını yitirdiklerini ifade etmeleri BTR öğretmenler ile aynı sıkıntıları yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilen verilerin yorumlanması ve bu sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

6.1. Sonuçlar

- BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluk düzeyleri ortalamanın üstünde olarak belirlenmiştir.
- BTR öğretmenlerin rol algıları cinsiyet açısından bakıldığında da erkeklerin ortalamaları kadınlardan daha düşük olup kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.
- BTR öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeylerine cinsiyet açısından bakıldığında da erkeklerin ortalamaları kadınlardan daha düşük olup kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.
- BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluk düzeylerine hizmet yılı açısından bakıldığında ortalama 25+ yıl hizmet veren öğretmenlerde yüksek olsa da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.
- BTR öğretmenlerin rol algı düzeylerine mezuniyet açısından bakıldığında ortalama lisansüstü mezunu öğretmenlerde yüksek olsa da anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.
- BTR öğretmenlerin teknoloji koçluk düzeylerine mezuniyet açısından bakıldığında ortalama lisansüstü mezunu öğretmenlerde yüksek olup lisansüstü mezunu öğretmenler lehine anlamlı bulunmuştur.
- BTR öğretmenlerin rol algı ve teknoloji koçluk düzeylerine branş açısından bakıldığında ortalaması en yüksek branş BT öğretmeni olmakla birlikte branşlar arası anlamlı farklılığa rast gelinmiştir.

- BTR öğretmenlerin rol algıları ve teknoloji koçlukları arasından ilişkiye bakıldığında pozitif yönde orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir.
- Elde edilen verilere göre rol algı düzeylerinin teknoloji koçluğu düzeyini %24,6 oranında anlamlı bir şekilde etkilediği görülmektedir.
- BTR öğretmenlerin BTR öğretmenliğine bakış açılarına bakıldığında teknik ve eğitimci anlamlarında cevapların verildiği en çok rehber olma cevabı verilse de ikinci cevap olarak bu göreve öğretmenlik dışı olarak bakıldığı ifade edilmiştir.
- BTR öğretmenliğin etkileri hakkındaki verilere bakıldığında mesleki gelişim ve öğretmen kimliği başlıklarında en çok BTR öğretmenliğin olumlu etkisinden ve kendini güncel tutma durumundan bahsedilmiştir.
- BTR öğretmenlerin beklentileri hakkındaki görüşlere bakıldığında en çok idareden anlayış ve saygı beklendiği ifade edilmiştir.
- BTR öğretmenlerin okula olan katkılarına bakıldığında en çok teknolojik destekte bulundukları ifade edilmiştir.
- BTR öğretmenlerin kendileri ile ilgili rol algılarına bakıldığında en çok okul kimliği üzerinden kendilerini değerlendirdikleri ve daha çok olumsuz anlamda teknik eleman olarak isimlendirmişlerdir.
- BTR öğretmenlere, BTR öğretmenliğinin avantajları sorulduğunda en çok ek ders ödemesinden dolayı mecburen avantaj olarak gördüklerini ifade edilmiştir.
- BTR öğretmenlerin okulda yaşadıkları mesleki sorunlarına bakıldığında en çok teknik sorun, ekipman eksikliği, görev tanımının net olmayışı ve görev dışı idari işler olarak ifade edilmiştir.
- İdari yönetimin BTR öğretmenler hakkında görüşlerine bakıldığında BTR öğretmenlerin görevlerini bildiklerini ve kadro ile çalışması gerektiği ifade edilmiştir.

- İdari yönetimden çoğunluğu, BTR öğretmenlerin katkıları konusunda rehberlik yönleri; beklentileri konusunda görevlerini yerine getirmeleri ve idari işlerde yardım etmeleri olarak ifade etmişlerdir.
- İdari yönetimin BTR öğretmenlerin mesleki sorunları hakkındaki görüşlerine bakıldığında teknik destek görememekten, ders yüklerinden ve görev dışı işlerden yana sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.
- Branş öğretmenlerin okullarındaki BTR öğretmenlerin görevlendirmeleri hakkında görüşlerine bakıldığında BTR öğretmenlerin görevlerini okulda yapılan işlere göre ifade ettikleri ancak resmi olarak net şekilde bilmediklerini belirlenmiştir.
- Branş öğretmenlere göre BTR öğretmenlerin katkılarına bakıldığında en çok okula katkıdan bahsedilmekle birlikte beklentilere bakıldığında görev sınırlarına bakılmaksızın özel işlerle ilgilenmeleri beklenmekte olduğu belirlenmiştir.
- Branş öğretmenlerinin BTR öğretmenlerin sorunları hakkında bir kısım öğretmenin farkında olmadığı farkında olan kısmın ise sorunları en çok ders yükü, iş yükü ve görev dışı işler olarak ifade etmiştir.

6.2. Öneriler

Bu araştırmanın kapsamına bakıldığında BTR öğretmenleri merkeze alarak sorunlara neden olabilecek her türlü durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yaşanan rol algı sorunları, görevlerin net olmayışı, uygulama farklılıkları, BTR ihtiyaçlarının görülmemesi gibi başlıkların çözümlerine yönelik mekanizmaların geliştirildiği araştırmalar yapılabilir. Okul kültürüne göre algının değişebileceği bir alan olan BTR öğretmenliği her okulda farklı olabileceği düşünülerek örneklem grupları daha da geliştirilebilir. Bu çalışmada örneklem sayısı az olmamasına rağmen boyut olarak lisede görev yapan BTR öğretmenleri örneklem alınmamıştır. Oysaki bu durumun lise BTR öğretmen boyutu ve hatta lisede sorumlu olarak geçen koordinatör öğretmen kavramını içeren farklı boyutlarda araştırmalarda yapılabilir. Okul paydaşı olarak öğrenciler de düşünülerek öğrenci boyutunda da araştırmalar yapılabilir. Bu çalışmanın kapsayıcılığı örnek alınarak farklı seviyedeki örneklem grupları ile çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKLAR

- Acar, A. Z. (2006). Örgütsel yurttaşlık davranışı: kavramsal gelişimi ile kişisel ve örgütsel etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 7 (1), 1-14.
- Aktı Aslan, S., ve Duruhan, K. (2018). Bilişim teknolojileri rehber öğretmeni olmak: beklentiler ve mesleki roller. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (4), 1049-1064.
- Altun, T. (2012). *Development of information and communications technologies (ict) co-ordinators' role perceptions scale (ICTCRPS)*. Elementary Education Online, 11 (4), 869-881.
- Atal, D. ve Sancar, R. (2020). Özel okullarda bilişim teknolojileri (BT) öğretmeni olmak. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2), 657-671.
- Avidov-Ungar, O. and Shamir-Inbal, T. (2017). ICT coordinators' TPACK-based leadership knowledge in their roles as agents of change. *Journal of Information Technology Education: Research*, 16, 169-188. <http://www.informingscience.org/Publications/3699> 4/12/2023 tarihinde alındı.
- Avidov-Ungar, O., Hanin-Itzak, L. (2019). *Sense of Empowerment Among School ICT Coordinators: Personal, Subject-Area and Leadership Empowerment*. Tech Know Learn 24, 401-417.
- Aydın, F. ve M. B., Horzum. (2016). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlar. *ERPA International Congresses on Education Sarajevo/Bosnia and Herzegovina 2-4 June 2016*. Book of Proceedings
- Biçer, F. S. ve Koç, M. (2019). Okul yöneticilerinin ve bilişim teknolojileri rehber öğretmenlerinin teknoloji liderlik yeterliliklerinin karşılaştırılması. *Uluborlu Mesleki Bilimler Dergisi*, 2 (1), 27-43.
- Blau, I., Shamir-Inbal, T. and Hadad, S. (2020). Digital collaborative learning in elementary and middle schools as a function of individualistic and collectivistic culture: the role of ict coordinators' leadership experience, students' collaboration skills, and sustainability. *Educational Technology Research and Development*, 36 (5), 672-687.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. 23. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (2nd ed.)*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çoklar, A. N. *Öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları ile ilgili özyeterliliklerinin belirlenmesi*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 2008.

- Demirli, C., Kerimgil, S. ve Donmuş, V. (2012). The opinions of ICT teacher candidates about their profession in Turkey. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11 (2) , 369-388.
- Doğan, D., Çınar, M., Duman, D ve Yurdugül, H. (2011). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin iş ortamında psikolojik yıldırmaya (Mobbing) ilişkin algı ve görüşleri. *5 th International Computer and Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ, Turkey.
- Duman, H. *Zorunlu formatörlük uygulaması ve bilişim teknolojileri öğretmenlerinin gelecekteki konumuna ilişkin öğretmen görüşleri (Adana ili örneği)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2012.
- Durdukoca, Ş. F., ve Arıbaş, S. (2011). İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi 5. basamak öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi, (Malatya ili örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (1), 140-168.
- Dursun, F. (2015). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Kendi Branşlarına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi* www.e-aji.com [Asian Journal of Instruction] e-ISSN:2148-2659 2015 – 3 (1), 66-77.
- EĞİTEK (2012). *Bilişim teknolojileri rehberliğini yürütecek öğretmenlerin görevleri*. URL: https://tekirdag.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_01/13110508_2bt_rehberligi_gorevi.pdf, Son Erişim Tarihi: 02.12.2023.
- EĞİTEK (2015). *Bilişim teknolojileri rehberliğini yürütecek öğretmenlerin görevleri*. URL: https://bolu.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/05104833_yegitek_yazi.pdf, Son Erişim Tarihi: 04.12.2023.
- Erçetin, Ş. Ş. ve Durak, A. (2017). Processing, Problems and Solution Suggestions of Information Technologies and Software Course in Middle Schools: Teacher Opinions. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 6 (1), 159-176.
- Erdoğan, M., Kurşun, E., Şişman, G.T., Saltan, F., Gök, A. ve Yıldız, İ. (2010). *Sınıf yönetimi ve sınıf içi disiplin problemleri, nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma: bilişim teknolojileri dersi örneği*. Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimleri – Educational Sciences: Theory ve Practice, 10 (2), 853-891.
- Eren, E. ve Uluuysal, B. (2012). Bilişim teknolojileri (BT) öğretmenlerinin mesleki sorunları ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 3, Aralık 2012, ss.152-171.
- Gültepe, Ş., ve Eşgi, N. (2019). Okul yöneticilerinin bilişim teknolojileri öğretmenlerine yönelik metaforik algıları. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (Özel Sayı), 273-287.
- Gökbulut, B. *Bilişim teknolojileri rehber öğretmenlerinin teknoloji koçluk düzeylerinin belirlenmesi*. Yayımlanmış Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2016.

- Gökbulut, B. (2017). Bilişim teknolojileri rehber öğretmenleri teknoloji koçluk ölçeğinin geliştirilmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (3), 29-51.
- Gökbulut, B. ve Çoklar, A. N. (2017). Bilişim teknolojileri rehber öğretmenlerinin teknoloji koçluk düzeyleri. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10 (1) , 126-138.
- Göktaş, Y. ve Topu, B. (2012). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üstlendikleri roller ve onlardan beklentiler*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12 (1), 473-478.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güvenen, O. (1998). *Küreselleşme Sürecinde Bilgi Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Stratejileri*. DPT, Ön Çalışma Raporu, İstanbul, 1998, s.2.
- Hew, K. F. ve Brush, T. (2007). Integrating technology into K-12 teaching and learning: Current knowledge gaps and recommendations for future research. *Educational Technology Research and Development*, 55 (3), 223–252.
- ISTE (International Society for Technology in Education). (2022). *Global reach of the ISTE Standards*. <http://www.iste.org/standards/standards-in-action/global-reach>, Son Erişim Tarihi: 2.12.2023.
- J. Tondeur, M. Cooper and C.P. Newhouse (2010). From ICT coordination to ICT integration: a longitudinal case study. *Journal of Computer Assisted Learning* 2010, 26 (4), 225-316
- Kabakçı, I. ve Odabaşı H. F. (2007). Bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarına yönelik mesleki gelişim etkinliği. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumunda sunulan bildiri*, 12-14 Mayıs, Azerbaycan: Bakü.
- Karakuş, M., Coşğun, Ü. Ç., ve Lal, İ. (2015). Ortaokul bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/11 Summer 2015*, p. 461-486
- Karal, H., Reisoğlu, İ. ve Günaydın, E. (2010). İlköğretim bilişim teknolojileri dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (38), 46-64
- Karataş, S. (2010). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri (BÖTE) öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin zihin haritalarının analizi (Gazi Üniversitesi örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 159-173.
- Korkmaz, Ö. , Kovancı, Ö. , Çakır, R. ve Uğur Erdoğan, F. (2019). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mesleki doyum ve tükenmişlik düzeyleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23 (3) , 830-847.

- Lai, K.W., and Pratt, K. (2004). ICT leadership in secondary schools: The role of the computer coordinator. *British Journal of Educational Technology*, 35 (4), 461-475.
- McGarr, O. and McDonagh, A. (2013). Examining the role of the ICT coordinator in Irish post-primary schools. *Technology, Pedagogy and Education*, 22: 267–282.
- Merriam, S. B. (2018). Adult learning theory: evolution and future directions. In *contemporary theories of learning*, Routledge, London, ISBN:9781315147277
- Mishra, P., and Koehler, M. J. (2006). *Technological pedagogical content knowledge: a framework for teacher knowledge*. Teachers College Record, 108 (6), 1017–1054.
- Ministry of Education (2014). *The national plan for adapting the education system to the 21st century – vision and rationale*.
- McGarr, O. and McDonagh, A. (2013) Examining the role of the ICT coordinator in Irish post-primary schools, *Technology, Pedagogy and Education*, 22:2, 267-282.
- Okay, A. *Bilgisayar öğretmenlerinin okulda karşılaştıkları sorunların belirlenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir: B.A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, 2007.
- Önalın, O. ve Kurt, G. (2020). Exploring Turkish EFL teachers' perceptions of the factors affecting technology integration: a case study. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 16 (2) (2020) 626–646.
- Rodríguez-Miranda FP, Pozuelos-Estrada FJ and León-Jariego JC (2013) The role of ICT coordinator: Priority and time dedicated to professional functions. *Computers ve Education* 72: 262–270.
- Rogers, Y. (2015). Collaborative learning, orchestration, and new ways of distributing technologies in the classroom. *Paper presented at the 11th International Conference on Computer Supported Collaborative Learning (CSCL 2015)*, Gothenburg, Sweden.
- Seferoğlu, S. S. (2007). İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı: eleştirel bir bakış ve uygulamada yaşanan sorunlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 29, 99-111.
- Seferoğlu, S. S. ve Akbıyık, C. (2009). Bilgisayar öğretmenlerinin bakış açısıyla yönetici ve öğretmen beklentileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (2) , 497-514.
- Skues, J. L., and Cunningham, E. G. (2013). The role of e-learning coaches in Australian secondary schools. *Journal of Computer Assisted Learning*, 29 (2), 179–187.
- Somekh, B., Barnes, S., Triggs, P., Sutherland, R., Passey, D., Holt, H., et al. (2001). NGfL pathfinders: Preliminary report on the roll-out of the NGfL programme in ten pathfinder LEAs. *Coventry: British Educational Communications and Technology Agency*.

- Şahinkaya, H.; Kelleci, Ö., ve Şahinkaya, Y., (2013). Bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerin iş doyum düzeyleri: Hatay ili örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* (<http://jss.gantep.edu.tr>) 2013 12 (2).
- Taşdemir, S. (2018). FATİH projesi ile eğitimde teknoloji entegrasyonu sağlanan okullarda teknoloji liderinin belirlenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1) , 1-14.
- Tondeur, J., Coenders, A., van Braak, J., ten Brummelhuis, A., and Vanderlinde, R. (2009). *Using online tools to support technology integration in education*. In L. T. W. Hin ve R. Subramaniam (Eds.), *Handbook of Research on New Media Literacy at the K-12 Level: Issues and Challenges* (Vol. 1) (pp. 389–402).
- Topu, F. B. *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okullarındaki rolleri, beklentiler ve karşılaşılan problemler: Erzurum ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2010.
- Wong, K. (2008). School-based technology coordinators and other human factors in the implementation of ICT in primary schools: A comparative study. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT)*, 2008, Vol. 4, Issue 1, pp. 13-26.
- Woo, D.J. and Law, N (2017). Information and communication technology coordinators: their intended roles and architectures for learning. *Journal of Computer Assisted Learning* 2020 36 (4), 423-438.
- Woo, D. (2020). The leadership of ICT coordinators: A distributed perspective. *Educational Management Administration ve Leadership*, 1–16, 2020.
- Yeşiltepe, G. M., ve Erdoğan, M. (2013). İlköğretim bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mesleğe yönelik sorunları, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (3), 495-530.
- Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s:333.
- Yıldız, F. *Bilişim teknolojileri (BT) okul formatör öğretmenlerinin diğer eğitim birimlerinden beklentileri: Erzurum ili örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2012.

EKLER

EK-1: Görüşme Formu

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ REHBER ÖĞRETMENLERİNİN ROL ALGILARI,
TEKNOLOJİ KOÇLUĞU VE MESLEKİ SORUNLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

BTR Öğretmenleri Görüşme Formu

Merhaba ben Fatma Aldemir.

Amasya Üniversitesi'nde yüksek lisans yapıyorum. BTR öğretmenlerinin daha verimli çalışabilmeleri bulundukları kuruma, öğrenci ve öğretmenlere daha nasıl yararlı olabileceklerinin de ortaya çıkarılması adına BTR öğretmenlerin okullarda rol algıları, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla bu araştırmayı yapıyorum. Çalışmam ile yaşanan sorunların dile getirilmesi ve önerilerin eğitim planlamasına, öğretmenlere ve araştırmacılara yol göstereceğini ümit ediyorum.

Araştırmayı öğretmenler ile yapıyorum. Toplanacak veriler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Kişisel veriler tamamen gizli tutulacaktır. Görüşmenin yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu şekilde zamanı daha tasarruflu kullanabilir ve katırları ayrıntılı bir şekilde tutabilirim.

Bu araştırmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederim. İzin verirsiniz görüşmeye başlamak istiyorum.

Demografik Bilgiler

Branşınız:

Cinsiyet:

Mezuniyet:

Çalışma Yılıınız:

Kaç yıldır BTR olarak görev alıyorsunuz?:

BTR Öğretmen Soruları

1. BTR öğretmenliği size ne ifade ediyor?
2. BTR öğretmenliğinin mesleki gelişiminize etkisi nasıldır?
3. BTR görevini almayı tercih etmenizin sebepleri nelerdir?
4. BTR görevi almış olmak ders öğretmenliği kimliğinize etkisi nedir?
5. BTR öğretmenliği görevinde yaşadığınız sorunlar var mı? Varsa açıklayınız.
 - a. Teknik alanda yaşadığınız sorunlar nelerdir?
 - b. Görev ve sorumluluklar açısından yaşadığınız sorunlar nelerdir?
 - c. Ders öğretmenliği ve BTR öğretmenliği arasında yaşadığınız sorunlar nelerdir?
 - d. Okulunuzdan kaynaklı yaşadığınız sorunlar nelerdir?
 - e. İdari yönetim kaynaklı yaşadığınız sorunlar nelerdir?
 - f. BTR çalışma saatleri açısından sorunlar nelerdir?
6. BTR öğretmen olarak görevlendirildiğiniz sürece fiilen girdiğiniz ders yükünüz ve aldığınız ek dersler hakkında neler düşünüyorsunuz?
7. BTR öğretmen görevlendirmesinde yaşadığınız avantajlar varsa açıklayınız?
8. Okul idarenizden neler bekliyorsunuz?
9. Kendinizi okulda hangi konumda görüyor ve neler hissettiriyor, açıklayınız?
- a) Okula, öğretmen arkadaşlarınıza ve dersine girmedığınız öğrencilere ne gibi katkıda bulunuyorsunuz?

EK-2: Görüşme Formu

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ REHBER ÖĞRETMENLERİNİN ROL ALGILARI,
TEKNOLOJİ KOÇLUĞU VE MESLEKİ SORUNLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

İdari Yönetim ve Öğretmen Görüşme Soruları

Merhaba ben Fatma Aldemir.

Amasya Üniversitesi'nde yüksek lisans yapıyorum. BTR öğretmenlerinin daha verimli çalışabilmeleri bulundukları kuruma, öğrenci ve öğretmenlere daha nasıl yararlı olabileceklerinin de ortaya çıkarılması adına BTR öğretmenlerin okullarda rol algıları, teknoloji koçlukları ve mesleki sorunları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla bu araştırmayı yapıyorum. Çalışmam ile yaşanan sorunların dile getirilmesi ve önerilerin eğitim planlamasına, öğretmenlere ve araştırmacılara yol göstereceğini ümit ediyorum.

Araştırmayı öğretmenler ile yapıyorum. Toplanacak veriler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Kişisel veriler tamamen gizli tutulacaktır. Görüşmenin yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu şekilde zamanı daha tasarruflu kullanabilir ve katırları ayrıntılı bir şekilde tutabilirim.

Bu araştırmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederim. İzin verirsiniz görüşmeye başlamak istiyorum.

Demografik Bilgiler

Branşınız:

Cinsiyet:

Mezuniyet:

Çalışma Yılıınız:

Göreviniz:

☐ Müdür

☐ Müdür Yardımcısı

☐ Öğretmen

1. BTR öğretmen görevlendirmeleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. BTR öğretmenlerin görev ve sorumlulukları hakkında görüşünüz nedir?
3. BTR öğretmenlerin okulunuza ve size katkısı nasıldır?
4. BTR öğretmenlerin varsa yaşadığı sorunları nasıl görüyorsunuz?
5. BTR öğretmenlerden beklentileriniz nelerdir?
6. BTR öğretmenleri okuldaki yeri açısından nasıl bir tanımlama yapabilirsiniz?

EK 3: Ölçek İzni

Ölçek Kullanım İzin Talebi
Gelen Kutusu x

F

Fatma Aldemir
6

Sayın Doç. Dr. Bayram Gökbulut, 2017 yılında yayımlanan Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenleri Teknoloji Koçluk Ölçeği'nizi "Bilişim Teknolojileri Rehber Öğr

b

bayram.gokbulut@beun.edu.tr
6 Mart Pzt 17:44

Alicı: ben

Ölçeği tez çalışmanızda kullanabilirsiniz sayın hocam. Kolaylıklar diliyorum.

—

Doç. Dr. Bayram GÖKBULUT
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Ereğli Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü

Assoc. Prof. Dr. Bayram GÖKBULUT
Zonguldak Bülent Ecevit University
Ereğli Faculty of Education

Yanıtla
Yönlendir

EK 4: Ölçek İzni

Ölçek Kullanım İzin Talebi

Gelen Kutusu x

Fatma Aldemir

Sayın Prof. DR. Taner Altun, 2012 yılında yayımladığınız Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği'nizi, "Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretme

21 Mart Sal 09:42 (1 g)

TANER ALTUN

Alıcı: ben ▼

21 Mart Sal 15:30 (1 gün önce)

Merhaba Fatma,
Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmenleri Rol Algı Ölçeği'ni referans göstererek elbetteki kullanabilirsiniz.
Kolaylıklar ve başarılar diliyorum.
Prof. Dr. Taner ALTUN

Prof. Dr. Taner ALTUN
Trabzon University
Fatih Faculty of Education
Department of Primary Teacher Education
61300 Akcaabat / Trabzon
TURKEY

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Fatma ALDEMİR

Bilimsel Faaliyetler (Yayınlar, Bildiriler, Katıldığı Projeler)

- 1) Aldemir, F. ve Çakır, R. (2022). Relationship between preschool teachers' cognitive Absorption and their perceptions and applications to online teaching . *International LET-IN 2022 Conference*. October 06-08, Ankara, Türkiye
- 2) Aldemir, F. ve Saltan, F.(2023). Hemşirelik eğitiminde simülasyon uygulamaları: Türkiye – Güney Kore literatür taraması. *Ases International Fırat Scientific Research Conference*, November 17-19, Elazığ, Türkiye
- 3) Aldemir, F. (2024). Examining the relationship between middle school students' self-efficacy perceptions of information technologies and internet ethics violations. *Ases International Fırat Scientific Research Conference*, January 12-14, Van, Türkiye